

Ansøgning om gen-godkendelse af profil for Global Citizenship Programme på Rysensteen Gymnasium

– Verdensborgerskab og internationalt orienteret faglighed

Siden 2008 har vi på Rysensteen Gymnasium arbejdet målrettet med det praktiserede verdensborgerskab som dannelsesideal. I dette arbejde har vi ladet os inspirere af læreplanen for "Kulturfag" for HF. I 2010 udarbejdede Rysensteen Gymnasium sin egen læreplan for Global Citizenship Programme (se side 10). Læreplanen er en paraply over alle de faglige bekendtgørelser og er dermed den globale dannelsesramme på Rysensteen Gymnasium.

Global Citizenship Programme er kort beskrevet: (uddybning af programmet følger på side 9):

– en globalt fokuseret dansk studentereksamen, der arbejder med det praktiserede verdensborgerskab som dannelsesideal. Det overordnede formål med programmet er at klæde vores elever på til livet i en globaliseret verden og give dem evnerne til og motivationen for at bidrage til at løse vores fælles globale problemstillinger indenfor en ramme af FNs 17 verdensmål, hvor det er relevant.

GCP omfatter alle skolens ca. 1200 elever og har sin egen læreplan, der indeholder 11 faglige og dannelsesmæssige mål. Disse mål er relateret til viden om globale økonomiske, sociale og politiske forhold, sproglige og interkulturelle færdigheder samt handlekompetencer, der knytter elevernes tilegnede viden og færdigheder til verdensborgerskabets ideal om at bidrage til at gøre verden af i morgen til en lille smule bedre end verden af i dag. Alle klasser arbejder med læreplanens mål i en række faglige og tværfaglige forløb, som er beskrevet i skolens GCP-metro (se bilag 3)

Sammen med læreplanen stiftede vi fra 2010 kontakter til partnerskoler ude i verden, så alle klasser på en årgang siden 2011 har haft hver sin partnerskole – i dag 14 partnerskoler (den 15. klasse, vi har optaget i år, får en partnerskole i Grønland). Overordnet set arbejder 1.g klasserne i fast beskrevne projekter i og på tværs af fagene med at opsamle faglig viden om destinationen og tilegner sig derved interkulturel forståelse (se programmet fra side 9). Dette fortsætter gennem 2.g, hvor klasserne også får besøg af elever fra partnerskolen, og i 3.g besøger rysensteenerne partnerskolen med homestay hos partnerskolernes eleverne. Afslutningsvis afholdes en evalueringssamtale med hver elev i kulturforståelse med udgangspunkt i rejsen og programmet, og alle 3.g-elever præsenterer en dokumentarfilm, som de har lavet på deres studieture, for 1.g og 2.g eleverne og giver derved depechen videre til de næste årgange af rysensteenerne.

Arbejdet med at fastholde kontakten til partnerskolerne og i det hele taget understøtte og fortsat udvikle programmet har krævet etablering af et særskilt internationalt kontor på Rysensteen samt etablering af en organisationsstruktur, der indbefatter både elever og lærere. Eleverne sparer op fra tidligt i 1.g til rejsen i 3.g, og elever med økonomiske udfordringer tilbydes støtte til dele af udgiften. Styringen af opsparingen foregår i bogholderiet, der derfor også har øget bemanding.

I 2015 godkendte UVM Rysensteens profilansøgning til Global Citizenship Programme for en 5-årig periode.

Begrundelsen lød dengang bl.a.

"at skolen i usædvanlig høj grad har indtænkt en international profil i alle dele af skolens virke, og at profilen derfor er en mærkbar realitet for alle skolens elever (samt skolens personale), ikke kun elever på bestemte studieretninger. (...) Uanset at en international vinkel på STX-uddannelsen fremdeles falder indenfor formålsparagraffen for de gymnasiale uddannelser...."

(Fra Ministeriets godkendelse af 16. januar, 2015)

I 2019 ansøgte Rysensteen om en permanentgørelse af profilen. I ministeriets behandling af ansøgningen anerkendtes det endnu engang, at Rysensteen Gymnasiums Global Citizenship Programme levede op til kriterierne for en profilgodkendelse:

*"Det er styrelsens vurdering, at den ansøgte profil, Global Citizenship Programme er et særligt uddannelsesstilbud med et fokus på globale dannende elementer via et gennemgående fokus på at styrke elevernes interkulturelle kompetencer og dannelse som verdensborgere."
.....at Rysensteen Gymnasium efter styrelsens vurdering formelt set opfylder de gældende kriterier for at blive godkendt som profilgymnasium...."*

(Ministeriets afslag 9 december 2019)

På trods af anerkendelsen endte ministeriet dog med at afslå ansøgningen med følgende begrundelse:

".... det styrelsens vurdering, at hensynet til, at der inden for en overskuelig tidshorisont forventes at blive taget stilling til konkrete, varige tiltag i forhold til elevfordelingen på det gymnasiale område, bør vægtes særdeles højt. Set i dette lys kan en permanentgørelse af et profilgymnasium vanskeliggøre muligheden for, at der kan findes fælles løsningsmodeller i forhold til elevfordelingen i København".

(Ministeriets afslag 9 december 2019)

Ministeriets vurdering i 2019 var altså klar: Rysensteen levede op til alle kriterierne for at forblive profilskole, men af hensyn til den – på daværende tidspunkt – endnu ikke vedtagne elevfordelingsbekendtgørelse, måtte man afslå ansøgningen.

Da den nye optagelsesbekendtgørelse nu bliver indført, og det er politisk besluttet, at der fortsat er mulighed for at få sin profil godkendt som optagelsesmulighed, vender vi tilbage til Region Hovedstaden med ønsket om at få godkendt profilen Global Citizenship Programme/ Verdensborgerskab som optagelseskriterium efter de i ansøgningen konkrete beskrivelser af internationale og interkulturelle kompetencer.

Som det fremgår af programbeskrivelsen, er programmet unikt og kan alene fås ved at følge undervisningen på Rysensteen Gymnasium; jfr. ministeriets vurdering af Global Citizenship Programme i både 2015 og 2019. (Efterfølgende er programmet blevet udbygget betydeligt med internationale virtuelle pædagogiske konferencer, nye eksterne partnere og flere faglige forløb. Se beskrivelse af program vedr. f.eks. UGEN – United Global Education Network – , partnerskoler, praktikmuligheder mm.)

Formålet med en gen-godkendelse af profilen

Med den nye optagelsesbekendtgørelse viser de tal, der indtil videre er udmeldt, at Rysensteen Gymnasium med en elevsøgning med samme økonomiske profil som de seneste år – især bestående af elever fra Vesterbro, København K og Frederiksberg C begrundet i afstandskriteriet – vil have markant for mange ansøgere i højindkomstgruppen og stor mangel på elever fra lavindkomstgruppen. Ud af et optag på ca. 400 elever vil der i henhold til de udmeldte tal skulle flyttes/henvises ca. 100 elever fra højindkomstgruppen til et andet gymnasium og optages det samme antal fra lavindkomstgruppen, som ikke tidligere har ansøgt Rysensteen Gymnasium. Med tidligere års søgetal for øje forventes en flytning af disse ca. 100 1.prioritets-elever ud over de ca. 130 ansøgere, som der i forvejen ikke har været plads til.

Man kan være bekymret for, at den store mængde elever, som vil blive placeret på Rysensteen Gymnasium – til trods for, at skolen ikke har været blandt deres prioriteter – vil være utilfredse med deres tildelte gymnasium. Følgelig må man også frygte et højere frafald blandt disse elever.

Hvis elever fra lavindkomstgruppen kan få optagelse på profilvilkår, vil det forventeligt løse denne problemstilling. Eleverne vil ikke komme til Rysensteen, fordi de er blevet placeret her, men fordi de aktivt har tilvalgt stedet. I stedet for, at de – som man kunne frygte – vil føle sig stigmatiseret over at gå/være placeret på skolen, vil de betragte sig selv som ressourcepersoner, der er essentielle for at fastholde og udvikle kvaliteten af Global Citizenship Programme.

Alt sammen uden at kompromittere det politiske ønske om at skabe en mere jævn socioøkonomisk fordeling af elever på de danske gymnasier.

Derfor ønsker vi med en gen- godkendelse af profilen:

1. At kunne tiltrække elever fra lavindkomstgruppen, også hvis de ikke bor tæt på skolen, på basis af deres interkulturelle kompetencer. Mest oplagt naturligvis i forhold til elever af anden etnisk herkomst. Med udbredelse af kendskabet til Rysensteen Gymnasium som en godkendt profilskole forventer vi at kunne tiltrække elever selv, frem for at de vil skulle henvises uden ønske om at gå på skolen.
2. At sikre at de elever blandt høj – og mellemindkomst-ansøgerne, der har særskilte interkulturelle og eller internationale kompetencer, får en mulighed for at tage deres STX-uddannelse indenfor den globale ramme, som alene Rysensteen Gymnasium tilbyder.

(Se konkrete kriterier for optagelse på baggrund af internationale og interkulturelle kompetencer på sidst i ansøgningen.)

Global Citizenship Programme rammesætter arbejdet for alle på Rysensteen Gymnasium – elever, lærere og ledelse. Programmet har helt afgørende betydning for tværfagligheden, enkeltfagligheden, studieture, talentudviklingen og de mange ekstra-curriculære aktiviteter på skolen. Det har derfor stor betydning for fortsættelsen af arbejdet med GCP, at der med en ny optagelsesbekendtgørelse igen gives mulighed for, at elever med kompetencer indenfor skolens globale program kan optages og dermed bidrage til at løfte programmets faglighed til gavn for dem selv og resten af skolens elever.

Rysensteens fokus på at tiltrække særligt interesserede og kompetente profilelever – hvorfra der oplagt vil være mange med anden etnisk baggrund end dansk – vil højne udbyttet af Rysensteens mange kulturforståelsesforløb for alle skolens elever. Med disse elevers viden om kulturmøder og levede interkulturelle erfaringer vil kulturforståelsesforløbene i endnu højere grad end tidligere kunne fungere som både forberedelse på Rysensteen elevernes møde med kulturer i andre lande, og fremme forståelsen mellem (sub)kulturer indenfor Danmarks grænser. Vi håber, at kulturforståelsesforløbenes trygge rammer for at tale om bl.a. de kulturmøder og måske kultursammenstød, der kan opstå mellem eleverne, kan udvikles til en model for forståelse og lokal integration som også andre uddannelsesinstitutioner kan få gavn af. Rysensteen deler derfor meget gerne erfaringerne med at skabe denne model med Ministeriet, Region Hovedstaden og alle andre interesserede parter.

For profileleverne selv vil deltagelse i kulturforståelsesforløbene på Rysensteen bidrage til at (videre)udvikle deres interkulturelle kompetencer ved konkret at tilbyde dem en ramme, hvor deres levede erfaringer med kulturmøder kobles med fagbegreber og teorier. Denne kobling vil give profileleverne et sprog til at reflektere over og tale om deres mange levede kulturmødeerfaringer. En del af eleverne vil forventeligt have oplevet udfordrende og til tider svære kulturmøder: Elever med anden etnisk baggrund kan f.eks. have oplevet udfordringer med at balancere mellem dansk majoritetskulturs normer og værdier og hjemmets anderledes kulturelle normer og værdier. I sådanne tilfælde kan kulturforståelsessproget forhåbentlig bidrage til at gøre alle klogere på, hvorfor kulturmøder engang imellem er så svære, og hvordan man bliver bedre til at manøvrere i dem.

Erfaringsdeling

En godkendelse af profilansøgningen vil styrke Rysensteens muligheder for at videreudvikle Global Citizenship Programme betydeligt. Det vil være til gavn for vores elever, men også til gavn for de lærere og ledere på andre uddannelsesinstitutioner, som ønsker at blive klogere på, hvordan man kan arbejde med global dannelse som et hel-skole projekt.

Vi har fra etableringen af Global Citizenship Programme løbende delt vores erfaringer med interesserede lærere, ledere, forskere og politikere, og det vil vi fortsætte med.

Bogen "*Veje til Verdensborgerskab*", som blev udgivet i foråret 2019 i samarbejde med uddannelsesforsker ved SDU Steen Beck er et eksempel. Den er tilgængelig i en pixiudgave på Rysensteens hjemmeside.

"*Veje til Verdensborgerskab*" udkommer i foråret 2023 i en engelsksproget udgave på det ansete forlag Multilingual Matters og redigeres i samarbejde med professor emeritus ved Durham University, Michael Byram, til inspiration for lærere, ledere, forskere og politikere i udlandet og til brug for samarbejdet partnerskolerne imellem. Bogen vil indeholde flere af de samme elementer som den danske udgave, men vil i højere grad rette sig mod en international læsekreds med lærere, skoleledelser og uddannelses- og kulturforskere som intenderede modtagere.

Over de seneste 4 år har lærere og ledere fra Rysensteen afholdt over 50 oplæg (bilag 4) for både danske og udenlandske uddannelsesledere, lærere og politikere om Rysensteens måde at arbejde med globalt medborgerskab, FN's 17 verdensmål, udvikling af studieture og kulturforståelse.

Endelig har vi også etableret et virtuelt konference-netværk for lærere og ledere på vores partnerskoler (og andre interesserede skoler), som mødes en gang ca. hver tredje måned for at høre oplæg og drøfte global dannelse og pædagogik på tværs af landegrænser. (se afsnit om "UGEN – United Global Education Network" i beskrivelsen af programmet). I gennemsnit har disse konferencer haft 70 deltagere fra skoler fra 18 lande.

Konklusion

På baggrund af ovenstående ønsker vi, at Region Hovedstaden på ny vil tildele Rysensteen Gymnasium en profilgodkendelse. En godkendelse, som efter vores vurdering ikke blot vil løfte profil-elevernes faglige og dannelsesmæssige udvikling og højne kvaliteten af Global Citizenships faglige indhold til gavn for alle uddannelsesinstitutioner med interesse for Global Citizenship Education. Men også vil kunne bidrage til at løse udfordringen med at overflytte et stort antal elever til Rysensteen mod deres vilje.

På de følgende sider har vi præsenteret og dokumenteret Global Citizenship Programme, for at skabe indsigt i programmets indhold og omfang. Først er GCP-læreplanen beskrevet, dernæst følger indholdet af GCP i fagene og uden for fagene; så GCP i organisationen; eksterne partnere; GCP i tal; forskning og publikationer i forbindelse med GCP og slutteligt står beskrevet de foreslåede kriterier for at blive optaget på profilen.

Vi stiller os naturligvis meget gerne til rådighed for et møde, hvor programmet kan uddybes ligesom en drøftelse af den konkrete optagelse efter kriterierne kan gennemgås.

Med venlig hilsen

Gitte Harding Transbøl
Rektor

Anders Schultz
Uddannelseschef for GCP

Indhold:

Ansøgning om gen-godkendelse af profil for Global Citizenship Programme

på Rysensteen Gymnasium – Verdensborgerskab og internationalt orienteret faglighed 1

Formålet med en gen-godkendelse af profilen 2

Erfaringsdeling 3

Konklusion 4

Global Citizenship Programme i fagene 6

Baggrund for GCP læreplanen 6

GCP Læreplanen 7

Struktur for den globale dannelse – Verdensborgerskabet 11

Metro, GCP-tværfaglighed (progressionsplan) og GCP i enkeltfaglige forløb 11

Metro 11

GCP toning i enkeltfaglige forløb 12

GCP i tværfaglige forløb ifølge progressionsplanen 12

GCP og partnerskolerne – en del af det enkeltfaglige og tværfaglige arbejde 13

UGEN – United Global Education Network 15

Et globalt netværk for udveksling af ideer vedr. global citizenship, pædagogik og skolekultur 15

Elevernes samarbejde med partnerskolerne 15

Kulturforståelsesundervisning, studieture og genbesøg 16

GCP-dagen 16

Global Citizenship uden for fagene 16

MEP og MUN 16

RysMUN 16

Global Citizenship udvekslingsprogrammer for særligt interesserede elever 17

Individuelle udlandsophold 17

Deltagelse i talentprogrammer med Global Citizenship perspektiv 17

GCP- frivillighed og GCP-praktik 17

Hel-skole samarbejde med PlanBørnefonden 17

Global Citizenship i organisationen 19

Ledelse, samt lærer- og elevudvalg 19

Kompetenceudvikling for Rysensteens lærere 19

Rådgivere 20

Eksterne partnere 20

Global Citizenship Programme i tal 22

Dage med Home Stay (i Danmark og på rejserne) 22

Forskning, GCP-bog, oplæg og kommentarer fra samarbejdspartnere 23

Oplæg og konferencer vedr. GCP 23

Udgivelser 23

Samarbejdspartnere og eksterne parter udtalelser om GCP 24

Faglige forudsætninger for optagelse som profilansøger 25

Bilag

Bilag 1 GCP- Progressionsplan

Bilag 2 Evaluering af seneste 3.g årgang

Bilag 3 Metro

Bilag 4 Kalender oplæg, udgiv, home stay besøg (metro)

Bilag 5 Pixieudgave af Veje til Verdensborgerskab

Bilag 6 Artikel i Sprogforum nummer 62 . juni 2016 (Louise Tranekjær og Julia Suárez-Krabbe)

Global Citizenship Programme i fagene

Baggrund for GCP læreplanen

GCP har sin egen læreplan, der udstikker den faglige og dannelsesmæssige retning for arbejdet med programmet gennem en beskrivelse af det overordnede formål og de konkrete faglige mål. Den første læreplan for GCP blev udarbejdet i 2011. Læreplanen er efterfølgende blevet revideret tre gange: i 2014, 2017 og 2019. Den første revision gjorde de GCP-faglige mål mere konkrete og målbare. Ydermere blev målene i højere grad end før formuleret således, at alle fag kunne bidrage til udmøntningen af GCP læreplanens mål. Grundlaget var, at eleverne skulle klædes på til at være verdensborgere gennem både undervisningen i AT og den samlede faglige og dannelsesmæssige læring fra de naturvidenskabelige fag, de humanistiske fag, de samfundsvidenskabelige og de kunstneristiske fag. Og naturligvis ikke mindst ved at bruge deres faglige viden og kompetencer i møder og samarbejder med repræsentanter fra andre lande og andre kulturer. Det var denne læreplan, der lå til grund for profilgodkendelsen i 2015.

Den anden revision af læreplanen skete i forbindelse med overgangen til reform 2017, hvor AT udgik og blev erstattet af andre bundne krav om tværfaglighed, som vi tilpassede GCP-læreplanen til.

Samtidigt afsluttede vi et treårigt aktionsforskningsprojekt, som var finansieret af tænketanken DEA, hvor lektor Louise Tranekjær fra RUC undersøgte både den pædagogiske og faglige ramme om GCP og elevernes udbytte af programmet. Louise Tranekjærs arbejde udmøntede sig i en række forskellige videnskabelige artikler (se bilag 6) om GCP og konkrete forslag til forbedringer af programmet. Et af de mest betydningsfulde forslag var, at læreplanens faglige mål skulle formuleres i tre kategorier:

1. Faktuel viden
2. Analytiske kompetencer
3. Handlekompetencer

De analytiske kompetencer skulle indeholde en undersøgende tilgang, som indbefatter en forståelse af, at der – afhængigt af, hvilket land du kommer fra, og hvilke(n) kultur(er) du er rundet af – findes forskellige fortællinger om verden (epistemologier) og underforståede, naturliggjorte sandheder (common sense).

Kategorierne og de analytiske kompetencer, som nu er indskrevet i GCP-læreplanen, understøtter hele dannelsesprocessen i GCP. En verdensborger er ikke blot vidende om faktuelle forhold, men også analyserende og handlende: I GCPs forståelse et menneske, der ikke blot handler for at fremme egne muligheder, men også for at gøre verden af i morgen en lille smule bedre end verden af i dag. For at styrke dette handleperspektiv blev FNs 17 verdensmål også skrevet ind i læreplanen under dannelsesformålet og ligeledes gjort obligatoriske i de fleste tværfaglige GCP-forløb.

Seneste revidering er læreplanen skete i 2019, som en konsekvens af vores erfaringer fra udgivelsen af bogen *Veje til Verdensborgerskab* (bilag 5) i samarbejde med lektor Steen Beck fra SDU. Arbejdet med bogen og Steen Becks konstruktive kritik af program og læreplan har ført til en yderligere opstramning af både den dannelsesmæssige retning for programmet og af de enkelte faglige mål.

GCP Læreplanen

Identitet og formål

1.1 Identitet

Global Citizenship Programme (GCP) er en globalt fokuseret dansk studentereksamen, der arbejder med det praktiserede verdensborgerskab som dannelsesideal. GCP indgår for alle skolens elever som et særligt perspektiv på de respektive faglige bekendtgørelser. Derudover afgiver alle fag timer til en række GCP-forløb med fokus på kulturforståelse og global dannelse – herunder studiebesøget i partnerlandet samt timer til genbesøget.

1.2 Formål

Global Citizenship Programme har til formål at skabe en bevidsthed hos eleverne om vores fælles ansvar for udfordringerne i verden. GCP er et dannelsesbegreb, som er vokset ud af den demokratiske dannelsestradition i det danske uddannelsessystem, men tilføjet et globalt sigte. Dette dannelsesbegreb betegnes som et Verdensborgerskab.

Et verdensborgerskab hænger tæt sammen med en internationalt orienteret faglighed. Verdensborgeren har indsigt i den globaliserede verdens udfordringer og muligheder, og evner at begå sig i mødet med fremmede kulturer. Verdensborgeren besidder mere end viden og kompetencer. Verdensborgeren accepterer ansvaret for at bidrage til at løse klodens fælles problemstillinger.

GCPs verdensborgerskab er inspireret af Peter Kemps beskrivelse af samme (Kemp, Verdensborgeren, 2005). Global Citizenship Programme medvirker som dannesperspektiv til, at eleven som Verdensborger forankres i egne demokratiske værdier, men samtidig respekterer forskelle i tradition, sprog, religion, vaner og livsform, og er indstillet på – forskellene til trods – at forstå og tage ansvar for løsningerne på globale problemstillinger.

Verdensborgerens evne til at interagere med mennesker fra andre kulturer og acceptere ansvar for fælles globale problemstillinger er inspireret af Michael Byrams (2000) definition af interkulturel kompetence, der indgår som et centralt element i UNESCO's definition af verdensborgerskab.

Her defineres verdensborgerskab som en "sense of belonging", en oplevelse af tilhørsforhold, der opstår som et resultat af en kognitiv, emotionel og adfærdsmæssig bevægelse (UNESCO, 2015: 14).

Global Citizenship Programme bringer eleverne i stand til at bruge den internationalt orienterede faglighed til en kritisk, refleksiv forståelse af sig selv, både som individer og som en del af et lokalt, nationalt og et verdensomspændende fællesskab i en globaliseret tidsalder.

Ansvar og handlinger

Global Citizenship Programme bringer verdensborgeren i stand til at bruge sine evner til kritisk refleksion til at kunne indgå i diskussioner om verdens tilstand, verdens forskellige samfund og deres indbyrdes relationer og konflikter. GCP styrker såvel elevernes rationelle forståelse af globale sammenhænge som elevernes empatiske indlevelse i andre menneskers livsvilkår. Verdensborgerskabets fokus på global ansvarlighed gøres håndgribeligt gennem Global Citizenship Programmes løbende inddragelse af FNs 17 globale mål i både tvær- og enkeltfaglige projekter samt frivillighedsprojekter.

2.3. Faglige mål og fagligt indhold

2.3.1 Faglige mål

Global Citizenship Programmet faglige og dannelsesmæssige mål rummer tre forskellige kategorier:

1. Faktuel viden,
2. Analytiske kompetencer
3. Handlekompetencer

2.3.2 Faktuel viden

Med udgangspunkt i forholdene i Danmark perspektiveres elevernes tilegnede viden til det partnerland, som deres partnerskole ligger i. Med denne viden udvides deres globale perspektiver til at indeholde større dele af verden inden for de temaer, der behandles. Denne faktuelle viden ligger til grund for, at eleverne gennem deres gymnasieforløb med GCP kan tolke og handle med udvidet forståelse for de konsekvenser, deres handlinger har. Med denne viden i bagagen indrammer GCP det kulturmøde, Rysensteen Gymnasiums elever har med deres partnerelever både i Danmark og i partnerlandet.

Global Citizenship Programme har følgende mål for elevernes faktuelle viden:

- *at kunne redegøre for naturgrundlag, klima, historie, politik, økonomi samt sociale forhold i partnerlandet og perspektivere denne viden til forholdene i Danmark*
- *at kunne redegøre for nutidens store globale problemstillinger, som fx demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed*

2.3.3 Analytiske kompetencer

Med udgangspunkt i den faktuelle viden, som eleverne opnår på baggrund af målene opstillet under 3.1, skærper Global Citizenship Programme elevernes metodiske bearbejdning af data.

Analytiske GCP kompetencer kan opsummeres i følgende mål:

- *at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faktuelle viden, som udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed*
- *at fortolke andre kulturer gennem disse kulturers sproglige kunstneriske og æstetiske udtryk*
- *at udvikle fremmedsprogkundskaber og i forbindelse hermed udvikle evnen til at fortolke kulturer gennem sproglige strukturer*
- *at kunne fortolke et dokument, en ytring, en handling, data eller en begivenhed produceret i en anden kultur eller af et medlem af en anden kultur, at forklare den og relatere den til dokumenter, ytringer, handlinger eller begivenheder fra ens egen kultur eller medlemmer af ens egen kultur*
- *at stifte bekendtskab med hvordan borgerskabsbegrebet har udviklet sig for på den måde at forstå, hvordan det at være verdensborger i dag adskiller sig fra tidligere tiders borgerskabstanker og hermed sætte eleverne i stand til at vurdere de forpligtelser, der følger med verdensborgerskabstanken*

2.3.4 Handlekompetencer

Gennem GCP styrkes eleverne til at kunne og ville handle for at bidrage til at løse lokale, regionale og globale problemstillinger. Disse handlinger foregår på et fagligt oplyst og kvalificeret grundlag, hvorved GCP-læreplanens to første niveauer (faktuel viden og analytiske kompetencer) bliver fundamentet for, hvordan verdensborgerskabet praktiseres.

GCPs handlekompetencer kan opsummeres i følgende mål:

- *Evnen til selvstændig handling og undersøgelse ved på baggrund af den erhvervede GCP-kompetence at kunne tilegne sig ny viden om en kultur og kulturelle praksisformer*
- *Evnen til at bidrage med sin erhvervede viden om kultur og kulturelle praksisformer samt egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med 'den anden' og 'det anderledes'*
- *Evnen til kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse ved på baggrund af eksplicitte kriterier at vurdere såvel egne som andres kulturelle og samfundsmæssige forhold*
- *Evnen til at indgå i dialog på tværs af kulturelle skel, bl.a. om hvordan der ved nationalt og internationalt samarbejde kan skabes løsninger på nutidens globale problemer*

- *Evnen til at kombinere interkulturelle kompetencer med evnen til at tænke og skabe innovativt – særligt naturvidenskabeligt – for derigennem at være i stand til at indgå i arbejdsprocesser med mennesker fra andre lande, der kan bidrage til at løse nutidens globale udfordringer på tværs af landegrænser og kulturelle skel*

3. Kernestoffet

Den enkelte lærer har metodefrihed ift. arbejdet med læreplanens forskellige mål, men alle elever skal undervises i følgende kernestof:

3.1 FN's 17 verdensmål

Alle fag er forpligtede til at inddrage verdensmålene i undervisningen, ligesom tre tværfaglige GCP-forløb har særligt fokus på SDG-erne. Arbejdet med de 17 verdensmål fokuserer både på de konkrete nationale og internationale indsatser for at nå verdensmålene, og på de politiske, økonomiske og kulturelle udfordringer, som verdensmålene er udfordret af.

3.2 GCP Innovation

Der undervises i GCP-innovation i to tværfaglige forløb, ligesom bl.a. science-fagene har forpligtet sig på det faglige arbejde med de 17 verdensmål i en konkret, løsningsorienteret ramme.

3.3 GCP Kulturforståelse

Der undervises i kulturforståelse i 5 tværfaglige forløb – bl.a. på studieturen – ligesom både dansk, historie og alle sprogfag er forpligtede på kulturforståelsesundervisning. Centralt i kulturforståelsesundervisningen står arbejdet med hhv. det komplekse og det beskrivende kulturbegreb.

3.4 Borgerskabsbegreber, partnerlandenes historie og national identitet

Der undervises i hvordan opfattelsen af borgerskabsbegrebet har udviklet sig historisk, og alle studieretninger arbejder indgående med deres partnerlandes nyere historie – bl.a. i en national identitets ramme.

3.5 Litteratur fra partnerlandene

Der læses et eller flere værker eller længere essays fra partnerlandene. Hvor det er muligt på originalsproget, ellers på engelsk eller dansk.

4. Didaktiske, pædagogiske og faglige principper

Hver faglærer kombinerer GCP-læreplanens faglige og dannelsesmæssige mål med fagets egne, og inddrager GCP-målene hvor de giver bedst mening ift. fagenes fagområder, klassens destination samt studieretningens fokus. Opfyldelsen af GCP-læreplanen sker gennem fagenes samlede og koordinerede indsats primært understøttet af GCP-Progressionsplanen (bilag 1) og GCP-metroen (bilag 3).

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes niveau fra grundskolen indenfor følgende områder: kulturforståelse, borgerskabsforståelse, FNs 17 verdensmål samt interkulturelle kompetencer. Undervisningen i GCP tilrettelægges, så forskellige aspekter af ovenstående områder belyses.

Undervisningen organiseres enten som hele GCP-tonede forløb, eller som forløb, der fx afsluttes med et GCP-perspektiv. Det markeres tydeligt for eleverne, hvornår undervisningen er GCP-tonet ved en markering i studieplanen og en eksplicit forankring i de faglige mål for GCP.

4.1 Progression

Undervisningen tilrettelægges således, at der er en klar progression ift. Lars Qvortrups teorier om iæringens ordier, samt Louise Trankjærs feltarbejde på Rysensteen vedr. interkulturelle kompetencer. Opbygningen afspejler Peter Kemps forståelse af verdensborgerskab, hvor eleverne bliver bevidste om kulturelle og samfundsmæssige forskelligheder og herudfra lærer

at forstå og navigere i disse. Først oparbejder eleverne faktuel viden om politik, religion, kultur, produktion og miljømæssige udfordringer globalt og i partnerlandene. Den tilegnede faktuelle viden bruges herefter som stillads til at behandle problemstillinger på et analytisk niveau ved brug af teori og metode. Disse problemstillinger kan dreje sig om landespecifikke forhold, men skal også beskæftige sig med bredere globale problematikker som verdensborgerskabet, FNs 17 verdensmål og kulturmøder i et tværnationalt perspektiv. Eleverne skal i deres gymnasieforløb bruge deres indsamlede viden og analytiske kompetencer til at indgå i selvstændigt arbejde omkring løsning af autentiske problemstillinger – om muligt, i samarbejde med elever fra partnerskolen. Dette sker fx. i forbindelse med GCP-innovation i slutningen af 1g, i forbindelse med RysMUN i 2.g og når eleverne laver den obligatoriske dokumentarfilm om en global problemstilling i partnerlandet på deres GCP-studietur.

GCP er globalt orienteret, men nationalt forankret. Den globale dannelse i verdensborgerskabet handler ikke blot om at tilegne sig viden om verden, men at kunne forstå og navigere i denne ud fra elevernes eget udgangspunkt. Således skal mange – men ikke alle – GCP-forløb perspektiveres til en dansk kontekst. Det kan f.eks. være forløb om ulighed og gini-koefficient i USA, canadisk integrationspolitik eller fraværet af demokrati i Egypten.

Samarbejdet med partnerskolen tager udgangspunkt i globale udfordringer. Elevernes viden og metodiske kundskaber danner forståelsesrammen for diskussioner og refleksioner over forskelligheder i opfattelsen af disse problemer og løsninger.

4.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres gennem en bred vifte af arbejdsformer, der afspejler progressionen. Undervisningen skal derfor gradvist udvikle elevernes evne til at stille spørgsmål, søge information og formidle løsninger på de globale problemstillinger.

En del af undervisningen vil derfor tilrettelægges innovativt. Det innovative perspektiv lægger vægt på handleperspektivet i den globale dannelse, hvor eleverne benytter deres akkumulerede viden og analytiske kompetencer til at agere i verden gennem konkrete nye løsningsforslag på et autentisk globalt problem.

I forbindelse med elevernes studierejse i 3.g, skal de i en periode bo hos en familie i partnerlandet. De skal i den forbindelse bruge deres viden om kulturforståelse til at indgå i kulturmødet med nysgerrighed og empati samt lære at navigere mellem en forståelse af andres værdier uden nødvendigvis at gå på kompromis med egne værdier. Dette bliver understøttet af undervisning i samtaleøvelser, som knytter sig til de kulturelle koder, der er i det aktuelle partnerland.

På rejsen udvikles herefter en dokumentarfilm, hvor eleverne gennem møder med mennesker i partnerlandet indsamler empiri som fx interviews og/eller analyser af praksisser. Filmen behandler og besvarer en problemstilling, der knytter sig til partnerlandet, men som samtidigt har så meget udblik, at arbejdet med destinationen bliver et casestudie på et epokalt og globalt nøgleproblem.

4.3 Evaluering

Elevernes udbytte af GCP evalueres på følgende vis:

4.3.1 Kulturforståelsesevaluering

Efter afsluttet rejse til partnerlandet og gennemførelse af de obligatoriske kulturforståelsesforløb over 1g, 2g og 3g kommer eleverne til en gruppe-samtale med de lærere, der har undervist dem i kulturforståelse. Evalueringen former sig som et kort oplæg på ca. 8 min med efterfølgende samtaler på ca. 15 min mellem elever og lærere, hvor udgangspunkt er gennemgået teori appliceret på elevernes selv-oplevede kulturmøde. Efter samtalen får eleverne en mundtlig vurdering af lærerne af deres refleksioner.

Kulturforståelsessamtalen rundes af med elevernes selvrefleksion over deres udvikling af forståelse for ansvar og evne til handling ift. globale problemstillinger. Denne del af samtalen afsluttes ligeledes med en mundtlig respons fra lærerne.

4.3.2 Dokumentarfilm om globale problemstillinger og partnerlandene

Eleverne laver på basis af et forløb om dokumentarfilm og et forløb om deres partnerlande en dokumentarfilm på ca. 5 min på GCP-rejsen. Filmen handler om en eller flere globale problemstillings påvirkning af partnerlande. Dokumentarfilmene bliver efter hjemkomst vurderet af både lærere og eksperter fra udenrigsmagasinet Ræson.

4.3.3: Årlig spørgeskemaundersøgelse foretaget af kvalitetsgruppen på Rysensteen Gymnasium

Kvalitetsgruppen på Rysensteen gymnasium gennemfører hvert år en spørgeskemaundersøgelse, hvor eleverne bliver spurgt til udbyttet af både de enkelte GCP-forløb og af programmet som helhed. Spørgsmålene er baseret på GCP-læreplanens faglige- og dannelsesmæssige mål. (Se bilag 2)

Struktur for den globale dannelse – Verdensborger-skabet

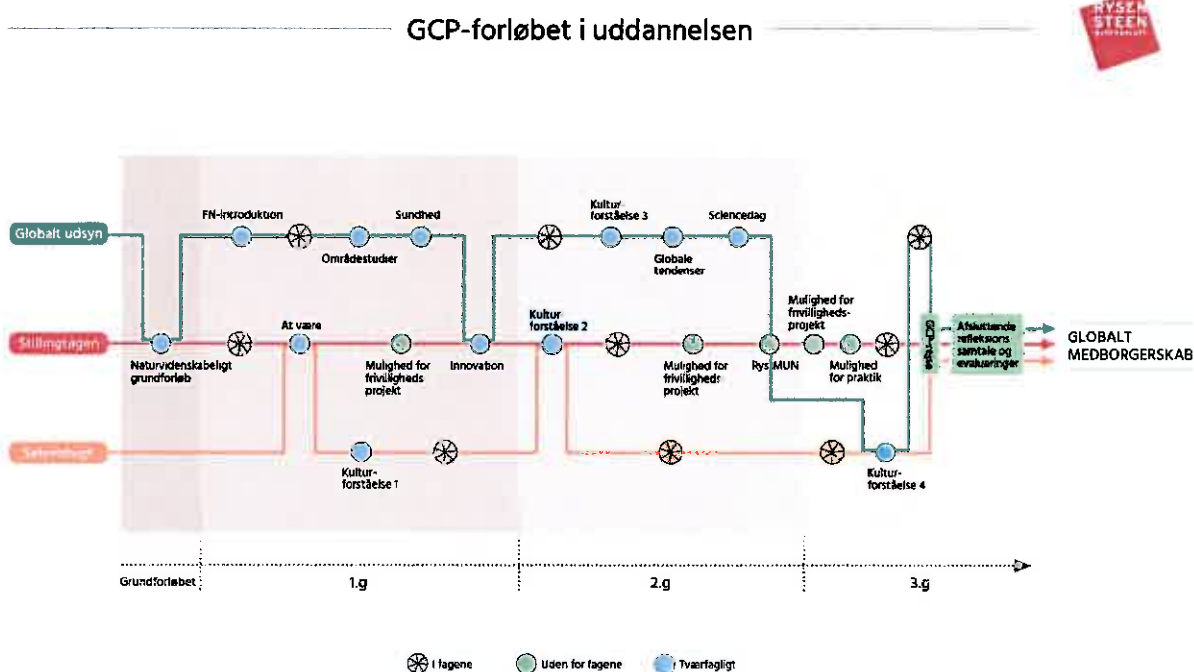
Metro, GCP-tværfaglighed (progressionsplan) og GCP i enkeltfaglige forløb

Metro

Der undervises i GCP i alle klasser og i alle fag på Rysensteen Gymnasium uafhængigt af studieretning, ligesom alle tværfaglige forløb er struktureret omkring en GCP-progressionsplan (bilag 1)

I alle klasselokaler hænger en visuel fremstilling af strukturen for GCP. Vi kalder den for "GCP-metroen". Formålet med GCP-metroen er, at elever, lærere, andre ansatte og eksterne med interesse for programmet kan få et overblik over programmets mange forskellige aktiviteter.

GCP- metroen (også i bilag 3)

GCP-læreplanens faglige mål er indrammet i tre overskrifter: Globalt udsyn, Stillingtagen og Selvindsig, som udgør metro-linjernes navne. På hver GCP-metrolinje er der en række stop, hvor eleverne gør ophold for en stund, inden de kører videre med metroen. Disse stop repræsenterer GCP-relaterede aktiviteter, som bidrager til at fremme de GCP-faglige eller dannelsesmæssige mål, som er bundet til hver af metrolinjerne. Af stoppenes forskellige farver og form fremgår det, at nogle aktiviteter er tværfaglige (de blå stop), andre er enkeltfaglige (de gule "trivial pursuit" stop), mens andre igen ligger uden for fagene (de grønne stop).

Hver elev på Rysensteen kører således alle tre linjer igennem i løbet af sin gymnasietid, og ender derfor med – efter at have tilegnet sig *Globalt udsyn*, *Selvrefleksion* og *Selvindsigt* gennem mange tværfaglige, enkeltfaglige og udenomsfaglige aktiviteter – at forlade skolen, som et mere globalt dannet menneske.

GCP toning i enkeltfaglige forløb

Alle lærere i alle fag toner undervisningen ift. de GCP-faglige mål. I de fleste tilfælde i flere forskellige forløb, men alle fag skal i alle klasser min. en gang pr. år arbejde specifikt med GCP i et forløb, der noteres i studieplanen. Dette kunne fx. være om ulighed i USA i matematik, Canadas integrationspolitik i samfundsfag, bæredygtighed i Singapore i fysik eller kulturmøder mellem sekulære og religiøse kræfter i Tyrkiet i historie.

Udover egentlige GCP-forløb foregår toningen også gennem en løbende perspektivering i forløb, der som udgangspunktet ikke har GCP i fokus. Dette kunne fx. kønspolitik i Danmark med perspektivering til Argentina, det danske politiske system med sammenligninger af samme i Egypten eller naturgeografis fokus på menneskeskabte klimaændringer i Danmark med perspektivering til Kina.

GCP i tværfaglige forløb ifølge progressionsplanen

Progressionsplanen (bilag 1), som er blevet betydeligt udvidet siden 2014 ansøgningen, indeholder følgende forløb:

Grundforløbet:

- GCP1: *NV-forløbet som er tonet ift. verdensborgerskabets handlekomperencer og FNs verdensmål 2- Stop sult og 12- Ansvarligt forbrug.*
- GCP2: *En introduktion til FN og arbejdet med de 17 verdensmål, der bl.a. omfatter brug af Hans Roslings hjemmesider "Dollar Street" og "Gapminder" og afsluttes med fælles ekskursion til FN-byen og debatter med de øverste FN-ansvarlige i Danmark.*

Studieretningsforløbet:

1.g:

- GCP3: *Kulturforståelse 1: Hvor eleverne stifter bekendtskab med hhv. det komplekse og det beskrivende kulturbegreb, og arbejder med konkrete cases vedrørende kulturmøder. Eleverne benytter herefter deres viden fra kulturforståelse 1 til at undersøge subkulturer eller regionale forskelligheder på deres hyttetur rundt i Danmark.*
- GCP4: *Et områdestudium, hvor eleverne introduceres til deres partnerlande gennem forskellige studieretningsfag.*
- GCP5: *Sundhed, hvor eleverne arbejder med, hvordan sundhed bl.a. er relateret til FNs verdensmål om økonomisk ulighed, og hvor de første gang stifter bekendtskab med videnskabsteori.*
- GCP6: *"At være" med fokus på at forstå sig selv som menneske ud fra forskellige fakultære tilgange. En forberedelse på det senere kulturmøde med vores partnerskole-elever.*
- GCP7: *Innovationsdag, hvor eleverne til innovative løsninger relateret til udvalgte FN-verdensmål.*

2.g:

- GCP8: *Kulturforståelse 2: Hvor eleverne i religion arbejder med teorier om kulturmøder. Der er fokus på, hvordan man studerer fremmede kulturer og religioner lokalt og globalt.*

- GCP9: *Globale tendenser: Hvor eleverne arbejder med at skabe en forbindelse mellem en global problemstilling, destinationslandet samt et eller flere af FNs verdensmål.*
- GCP10: *RysMUN – FN simulationsspil over to dage, hvor alle 2.g elever deltager, og mange af vores partnerskole sender repræsentanter.*
- GCP11: *Kulturforståelse 3: Eleverne arbejder i 2. fremmedsprog med kulturopfattelser og kulturmøder relateret til lande og regioner, hvor det pågældende fremmedsprog tales.*
- GCP12: *Innovation og verdensmål, hvor eleverne arbejder med at lave innovative løsninger på autentiske problemstillinger i Danmark og i partnerlandene, som er relateret til udvalgte FN-verdensmål.*

3.g:

- GCP13: *Kulturforståelse 4: Hvor eleverne bl.a. arbejder med fejlslagen interkulturel kommunikation gennem Hofstedes kulturbarometer, med orientalisme og med analyser af kultur i praksis, som forberedelse på de home-stay-baserede GCP-studieture til vores 14 forskellige partnerskoler. Efter studieturen kommer eleverne til kulturforståelseseksamen/samtaler, hvor de i grupper reflekterer over kulturmødet med partnerskoleeleverne.*
- GCP14: *Dokumentarfilm-forløb: Hvor eleverne på studieturene producerer en 4 min lang dokumentarfilm om partnerlandet og en eller flere globale udfordringer: fx. national identitet, multikulturalisme, global ulighed eller bæredygtighed og efterfølgende fremviser den for hele skolen på GCP-dagen, der afholdes i samarbejde med Clement Kjersgaard og Ræson.*

GCP og partnerskolerne – en del af det enkeltfaglige og tværfaglige arbejde

Rysensteen Gymnasiums partnerskoler er:

KLASSE	DESTINATION	PARTNERSKOLEOPLYSNINGER
a-klasse	Argentina, Buenos Aires	Colegio H.C. Andersen https://www.colegioandersen.org/
b-klasse	Spanien, Madrid	Colegio Estudio https://colegio-estudio.es/
c-klasse	Egypten, Cairo	Dr. Nermien Ismail Language Schools https://www.dbse.co/schools/165?lang=en
d-klasse	Kina, Hangzhou	Zheda Fu Zhong Ingen hjemmeside
e-klasse	Canada, Toronto	University of Toronto Schools https://www.utschools.ca/
f-klasse	Syd Korea, Seoul	Inchang High School Ingen hjemmeside
k-klasse	Uganda, Kampala	Kasubi Parents Secondary School Ingen hjemmeside
w-klasse	Indien, Pune	Fergusson College http://www.fergusson.edu/index.html og Saandeepani Academy for excellence https://www.saandeepani.in/
s-klasse	Polen, Krakow	Liceum Sobieski https://www.sobieski.krakow.pl/
t-klasse	Singapore	Tampines Meridian Junior College https://tmjc.moe.edu.sg/
u-klasse	USA, Maine	Marshwood High School https://www.rsu35.org/o/mhs

x-klasserne	Kroatien, Zagreb	Prva Privatna Gimnazija https://ppg.hr/
y-klasserne	USA, Massachusetts,	Tabor Academy https://www.taboracademy.org/
z-klasserne	Tyrkiet, Istanbul	Cevre Coleji http://www.cevrecoleji.k12.tr/en/index.html

Rysensteen Gymnasium har 14 formaliserede skolepartnerskaber med 14 skoler fordelt på hhv. Argentina, Canada, Egypten, Indien, Kroatien, Kina, Polen, Singapore, Spanien, Tyrkiet, Uganda, USA (to skoler) og Sydkorea. Der er en skole for hver bogstav-klasse (1.a, 2.a og 3. a), en til (1.b, 2.b og 3.b) og så fremdeles. Vi er i gang med at etablere et nyt med en skole i Grønland til vores nye 15ende klasse.

Siden 2014 har vi udvidet med en skole i Sydkorea, Polen, Kroatien og Uganda og lavet aftaler med nye skoler i hhv. USA og Canada. Dette skyldes, at vi konstant evaluerer på kvaliteten af samarbejdet, bl.a. om skolerne kan stå for de meget vigtige home stay-ordninger, som vores program er baseret på, og om de har mulighed for at komme på genbesøg i Danmark.

Vi har længe arbejdet på at bringe vores partnerskoler i tættere kontakt med hinanden for således at skabe et multilateralt netværk til gavn for både Rysensteen og vores partnerskoler, i modsætning til de bilaterale samarbejder, som har oprindeligt bandt Rysensteen sammen med partnerskolerne

En vigtig begivenhed i denne forbindelse af RysMUN (Model United Nations.), som afholdes hvert år i april måned med deltagelse af de fleste af vores partnerskoler. RysMUN har således udviklet sig til også at være en platform for drøftelser om faglighed og pædagogik mellem lærere og ledere, og networking på kryds og tværs af alle partnerskolerne i Rysensteens netværk.

Udover denne årligt tilbagevendende begivenhed, har vi også afholdt en stor uddannelseskonference i foråret 2018 med deltagelse af skoleledere, lærere og elever fra de fleste af vores partnerskoler med temaet Educating Global Citizens of the 21st Century, og igen i 2019 i forbindelse med udgivelsen af vores bog om GCP – *Veje til Verdensborgerskab*. Endelig har vi med Covid-pandemien som trist baggrund etableret et virtuelt efteruddannelses/konference netværk mellem alle partnerskolerne, kaldet UGEN (United Global Education Network).

UGEN – United Global Education Network

Et globalt netværk for udveksling af ideer vedr. global citizenship, pædagogik og skolekultur

UGEN blev etableret i 2020 i forbindelse med de globale Covid-nedlukninger og mødes ca. hver 3 måned til virtuelle konferencer, hvor der udveksles idéer og erfaringer vedr. pædagogik, global dannelse, ledelse etc. på tværs af landegrænser.. På møderne deltager både lærere, ledere og elever. I gennemsnit har vi til de 5 møder/konferencer, som er blevet afholdt siden vinteren 2020, haft ca. 70 deltagere fra 18 forskellige skoler. Netværket udvider sig hele tiden, som skoler udenfor vores normale GCP-samarbejder kommer til efter at have hørt om konferencerne.

Deltagerne i UGEN-konferencerne har givet udtryk for, at de har været meget givende. For det første ved, at mange af partnerskolerne har indledt nye samarbejder med hinanden baseret på netværkets værdigrundlag – den ansvarlige verdensborger. Under Covid-nedlukningen skete dette ved virtuelle møder mellem elever i Tyskland, Tyrkiet, USA og Egypten og efter nedlukning gennem fysiske, home stay baserede elevudvekslinger. For det andet har UGEN konferencerne givet mulighed for, at lærere og skoleledere kan tale sammen om, hvordan man forstår et svært definerbar begreb som global dannelse i de forskellige lande, som er repræsenteret i netværket. For det tredje har konferencerne skabt et unikt grundlag for, at netværkets lærere kan få indsigt i, hvordan pædagogik og faglighed tænkes og praktiseres i partnerlandene. For Rysensteens lærere har det været særdeles givende at høre kinesiske, koreanske og amerikanske lærere berette om deres måde at tilgå undervisningen i matematik, sprog og historieundervisningen. Nogle gange fordi lærerne er blevet direkte inspireret til at indføre nye undervisningsmetoder i egen undervisning. Andre gange fordi viden om anderledes pædagogisk tænkning har bidraget til en dybere forståelse af undervisningskulturen i partnerlandene og dermed til at undervise Rysensteens egen elever i de for Global Citizenship Programme så vigtige kulturforståelsesforløb.

Elevernes samarbejde med partnerskolerne

En klasse besøger ét partnerland og én partnerskole, men destinationerne er tænkt som cases. Dvs. at elevernes tilegnede kulturelle kompetencer tænkes at kunne bruges i andre kulturmøder med andre nationaliteter og kulturer i fremtiden. Dette sikres bl.a. gennem en række fælles arrangementer som fx. GCP-dagen, hvor erfaringerne fra en klasse bliver delt med de andre klasser på skolen. Derved kan eleverne sætte deres landespecifikke viden i globalt perspektiv – både i forhold til at forstå de globale problemstillinger, som vi er udfordret af på tværs af lande- og kontinent-grænser, og i forhold til at gøre deres erfaringer med at begå sig i én fremmed kultur til generelle internationale og interkulturelle kompetencer.

I gennem alle tre gymnasieår holder de enkelte klasser et særligt fagligt fokus på deres partnerskole-lande i både de enkelte fag og i mange tværfaglige projekter. Vi havde oprindeligt en ambition om at lade alle vores klasser samarbejde på virtuelle platforme med vores partnerskoleelever. Det har dog – p.g.a. skolestruktur, tidsforskelle etc. – vist sig svært at gennemføre i alle klasser. I nogle klasser er det en succes, i andre er det mere udfordrende. Vigtigt er det dog, at alle eleverne er i kontakt med partnerskoleeleverne på mail og messenger inden home stay. Dette skaber tryghed for både vores og partnerskolernes elever inden de svære home stays, ligesom denne kontakt understøtter rysensteenerne i deres kulturforståelse.

I 3.g rejser alle Rysensteens 3.g-klasser ud og besøger deres partnerskoler, hvor de bor hos partnerskoleeleverne, ligesom partnerskoleeleverne på et andet tidspunkt kommer til Danmark og bor hos Rysensteens elever. Ved genbesøg fra partnerskolerne på Rysenstein Gymnasium inddrages alle klasser, der har tilknytning til den besøgende skole. Disse fysiske møder er essentielle for Global Citizenship Programme, da de skaber refleksion hos eleverne over egen og andres kulturelle værdier og træner dem i at kommunikere på tværs af kulturelle forskelligheder. På rejserne møder eleverne ud over partnerskolens elever bl.a. også uddannelsesinstitutioner, lokale forskere, politikere og repræsentanter for NGO'er.

Kulturforståelsesundervisning, studieture og genbesøg

GCP-studieturene og genbesøget er meget forskellige fra de mere traditionelle studieture, som blev gennemført på Rysensteen, inden vi indførte programmet. Udover de allerede nævnte home stays adskiller rejserne sig også ved, at besøg på turistattraktioner er blevet erstattet med deltagelse i partnerskolernes undervisning, rammesatte diskussioner med partnerskole-eleverne om politik, økonomi og kultur samt møder med uddannelsesinstitutioner, lokale politikere, repræsentanter fra NGO'er, journalister, kunstnere og forskere. Der er altså tale om særdeles faglige rejser, hvor eleverne får oplevelser, som de meget vanskeligt ville kunne erhverve sig ved egne rejser, og som har et skarpt fokus på elevernes globale dannelse.

Af lige så stor betydning for udbyttet af GCP-studieturene er den forberedelse, som sker gennem programmets fokus på partnerlandene før rejserne i 3g. Denne forberedelse finder som tidligere beskrevet sted i både GCP-undervisning i egne fag og gennem progressionsplanens kulturforståelsesforløb. Et forløb, der kulminerer på GCP-studieturen, hvor eleverne på baggrund af den tillærte kulturforståelsesteori nedskriver nogle refleksioner, som fremlægges på kulturforståelsessamtalerne med rejselærerne efter hjemkomsten.

GCP-dagen

Når alle 3.g-ernes GCP-studieture er afviklet i november, afholdes et arrangement for alle skolens ca. 1100 elever og alle lærere – den årlige GCP-dag – hvor alle elevernes tilegnede kompetencer i princippet bringes i spil.

Udgangspunktet for GCP-dagen, som afholdes i samarbejde med Clement Kjærsgaard og magasinet RÆSON, er fremvisning af en udvalgt dokumentarfilm fra hver 3.g-klasse på fire minutter. Filmene kobler en lokal problemstilling i deres respektive partnerlande til mere overordnede globale udfordringer som f.eks. klimaforandringer, undertrykkelse af ytringsfrihed eller manglende ligestilling mellem kønnene, og temaer drøftes mellem indkaldte eksperter og eleverne ved hjælp af en af Ræsons facilitatorer.

Global Citizenship uden for fagene

En meget vigtig del af elevernes GCP-læring sker gennem ekstracurriculære aktiviteter. Eksempler er deltagelse i MUN, MEP, GCP-frivillighed og GCP-praktik:

MEP og MUN

Ca. 60 elever fra Rysensteen Gymnasium deltager hvert år i eksterne arrangementer af Model United Nations (MUN) eller Model European Parliament (MEP) enten i DK eller ude i verden.

RysMUN

Rysensteen Gymnasium afholder hvert år i april sit eget RysMUN. Alle skolens 2.g-elever deltager og RysMUN har desuden deltagelse af 6-7 partnerskolers repræsentanter. Præ-covid havde vi typisk besøg fra 6-9 partnerskolers elever (i 2019 fra Egypten, Tyrkiet, Indien, Rusland, Spanien, Tyskland (sprogpartnerskabsskole). Post-Covid – dvs. i 2022 – havde vi besøg fra partnerskolen i Kroatien, Tyskland, Spanien, Tyrkiet og Frankrig, i 2023 forventer vi, at stort alle partnerskolerne vil deltage.

RysMUN planlægges og gennemføres af en elev-styret MUN-klub, der mødes hver uge og selv har erfaringer fra deltagelse i adskillige MEP og MUN gennem deres gymnasieår. Eleverne fra MUN-klubben afgør, hvilke aktuelle politiske emner, der skal diskuteres på RysMUN. Tilstedeværelsen af de mange partnerskole-elever fra forskellige lande og kulturer gør det nødvendigt at afholde RysMUN på engelsk og gør de diplomatiske overvejelser i diskussioner af aktuelle politiske problemstillinger særdeles autentiske.

Global Citizenship udvekslingsprogrammer for særligt interesserede elever

Global Citizenship Programme indbefatter udover de 14 partnerskoler, som er bundet til vores 14 spor, også to home stay udvekslinger som er forankret i sprogfagene tysk og fransk med Heinrich Heine Gymnasium i Dortmund og St. Brieuc i Bretagne. Disse to udvekslinger er for de særligt interesserede sprog elever, og integrerer fokus på de talte fremmedsprog med den tværfaglige kulturforståelsesundervisning, som eleverne har været igennem.

Ydermere samarbejder hvert år ca. 12 særligt interesserede 1.g elever med elever i Haag, hvor de bor på homestay, ligesom de også senere på året modtager de hollandske elever i Danmark. Før, under og efter besøgene deltager eleverne i citizenshipprojekter og virtuelt samarbejde med hollænderne på engelsk.

Individuelle udlandsophold

Indenfor rammerne af Global Citizenship Programme har Rysensteens elever også mulighed for længere ophold i udlandet, enten mens de går på Rysensteen eller lige efter. I de senere år har vi kunnet trække på vores egne kontakter i udlandet, fx har der været elever i New York for at arbejde for Project Rousseau, som er en uddannelses-NGO med fokus på unge fra dårligt stillede socio-økonomiske baggrunde og i Egypten for at hjælpe med undervisningen i engelsk og samfundsfag af yngre egyptiske elever på vores partnerskole der. Under Covid var disse ophold naturligvis ikke mulige, men vi har allerede lavet aftaler med vores partnere om ophold for nogle af vores nuværende og tidligere elever i løbet af efteråret 2022.

Deltagelse i talentprogrammer med Global Citizenship perspektiv

Rysensteens elever er engageret i mange forskellige talentkonkurrencer. Vi har valgt at fokusere på konkurrencer med et særligt verdensborgerperspektiv, der enten involverer kulturforståelse og/eller global ansvarlighed. Præ-Covid havde vi elever med i bl.a. Investiga (en science pendant til Model United Nations, hvor elever fra forskellige lande arbejder med at finde science-baserede løsninger på globale problemstillinger typisk inden for rammerne af de 17 verdensmål), tsunami-konference i Japan – sponsoreret af den japanske ambassade – samt World School Debating Championships.

Under Covid var den slags projekter ikke mulige, men vi er i gang med at genstarte bl.a. projekterne, bl.a. ved dannelsen af en elev-debatklub, hvor Hal Kocks idealer om at lytte til sine moddebattører, i stedet for blot at tromle dem, som idealet engang imellem lader til at være i den dominerende amerikanske version af debat-konkurrencer.

GCP- frivillighed og GCP-praktik

Dannelsesidealet i GCP har altid været den vidende, reflekterede og handlende verdensborger, som bidrager til at gøre verden omkring sig bedre i både et lokalt og et globalt perspektiv. I programmets første år brugte vi meget energi på at udvikle GCPs faglige forløb og havde ikke mange ressourcer til også at facilitere muligheder for, at eleverne kunne arbejde med læreplanens handlekompetencer. I de seneste har vi imidlertid haft stærkt fokus på at facilitere disse muligheder ved – gennem eksterne partnere – at skabe en platform for både GCP-frivillighedsengagement og GCP-praktikpladser.

Hel-skole samarbejde med PlanBørnefonden

En vigtig af del af Rysensteens arbejde med frivillighed er bundet til vores samarbejde med Planbørnefonden, som startede i 2020. Samarbejdet indbefatter, at Rysensteens klasser sponsorerer et barn hver, og skolens ansatte sponsorerer 8 børn. Alle sponsorbørnene bor i samme område i Uganda, hvilket betyder, at de penge, som ikke går direkte til børnenes uddannelse, bliver brugt på områdets infrastruktur.

Samarbejdet blev vedtaget af elevrådet med meget stor opbakning. Det er også elevrådet, der har hovedansvaret for organisering af indsamlingen.

Samarbejdet er langsigtet. Når en årgang af elever forlader skolen, overgår dens sponsor-ansvar til de nye 1.g klasser. På denne vis sikrer vi, at sponsor-ansvaret for de enkelte børn opretholdes så længe, der er brug for det.

Samarbejdet med Planbørnefonden er baseret på den for Global Citizenship Programme så vigtige kobling mellem viden og handling. Elevernes indsamling til sponsorbørnene kræver handling – de skal selv investere tid og kræfter, hvis pengene skal samles ind. Og samtidigt sker denne investering af tid og kræfter på et oplyst grundlag. Dette sikres ved, at Rysensteens elever og ansatte gennem oplæg af Planbørnefondens folk bliver klogere på Plans arbejde for at skabe bæredygtig økonomisk og social udvikling i forskellige dele af Afrika, Sydamerika og Asien. Og ved at eleverne stiller kritiske spørgsmål til oplæggene om f.eks. Planbørnefondens strategi, økonomi etc.

Udover oplæg og debatter med Plan-eksperter er en gruppe af Rysensteen-elever løbende i virtuel dialog med unge, PlanBørnefonden-støttede aktivister rundt om i verden for at få indsigt i og om muligt assistere deres arbejde for at fremme demokrati og menneskerettigheder. Dette sker under paraplyen Safe and Inclusive Cities.

GCP-frivillighed har i år engageret mere end 60 elever i:

- Elever, der cykler med ældre fra plejehjemmet Bryggergården to gange om ugen.
- En lektiecafe på Blegdamsvej på Nørrebro i samarbejde med Ungdommens Røde Kors to gange om ugen.
- En lille gruppe elever, der har været frivillige på udrejsecenter Sjælsmark.

Herudover har vi i år startet en ny lektiecafe i Welcome House, som er et modtagelsescenter for flygtninge, der har fået asyl i Danmark.

GCP-praktik er for vores 2. og 3.g-elever og har i løbet af 2019 engageret ca. 40 elever i kortere og længerevarende praktikforløb. De kortere forløb (normalt ca. 1 uge) foregår mens eleverne går på skolen, mens de længerevarende (op til et halvt år) foregår umiddelbart i forlængelse af deres studentereksamen. Praktikforløbene har ikke været mulige at gennemføre i 2020 og 2021, men fra 2022 genoptages de med tre samarbejdspartnere, der vil engagere ca. 30 elever fra 2. og 3.g på baggrund af motiverede ansøgninger. Udvælgelsen af eleverne baseres deres engagement og motivation og ikke med udgangspunkt i deres faglige niveau.:

Aktuelle praktikforløb:

- Praktikforløb på **Sundbyøster Skole**, hvor eleverne bruger deres viden fra kulturforståelsesmodulerne til at hjælpe til i en modtageklasse ift. både planlægning, afholdelse og evaluering af undervisningen af børn på indskolings- og mellemtrinnet i Folkeskolen med ingen eller begrænsede danskundskaber. Fra 2022 vil der være særligt fokus på integrationsindsatsen i modtageklasser bestående af ukrainske børn.
- Praktikforløb hos **DFUNK** (Dansk Flygtningehjælps Ungdom), hvor eleverne engageres i arbejdet med at give unge, der er flygtet, adgang til en værdig ungdom gennem sociale og udviklende aktiviteter. Eleverne kommer igennem praktikkerne til at arbejde med kommunikationskampagner, udbygning af DFUNK's arbejde med FN's 17 verdensmål samt PR-arbejde i forbindelse med afholdelse af organisationens arrangementer.
- Gennem Rysensteen Gymnasiums praktiksamarbejde med **PlanBørnefonden** bliver eleverne engageret i projekter omkring udbygning, vedligehold og ideudvikling på organisationens platforme af sociale medier samt udvikling af eventplanlægning og udvidelse af et ungeambassadør-netværk. Endelig kommer eleverne til at arbejde med udbredelsen af kendskabet til PlanBørnefondens Pigepris og Pigefond gennem udarbejdelsen af surveys.

- **Dr. Nermien Ismail's Language Schools** (partnerskole i Egypten), hvor eleverne underviser yngre elever i engelsk og citizenship.
- **Project Rousseau** (NGO i New York, som arbejder med at løfte unge i det amerikanske uddannelsessystem, der kommer fra dårligt stillede socio-økonomiske forhold), hvor eleverne arbejder med praktiske og organisatoriske opgaver.

Global Citizenship i organisationen

Ledelse, samt lærer- og elevudvalg

Global Citizenship Programme er en integreret del af organisationen på Rysensteen Gymnasium. En uddannelsesleder har GCP som sit primære ansvarsområde (ca. 4/5 af en fuldtidsstilling). Uddannelseslederen har det overordnede ansvar for projektet med fokus på alle internationale kontakter som partnerskoler, samarbejder med universiteter og erhvervsliv, fondsansøgninger og fungerer også som skolens ansigt udadtil, når det handler om den internationale profil. Denne leder er i et tæt samarbejde med rektor omkring de overordnede strategiske, faglige og pædagogiske retningslinjer. GCP-lederen støttes i det daglige af en sekretær, som behandler de mange opgaver omkring rejser og andre praktikaliteter, som giver både ledelse, styregruppe og lærere mulighed for at kunne fokusere på indhold, didaktik og dannelse i forhold til GCP. Udover Uddannelseslederen og GCP-sekretæren er der også ansat en pædagogisk faglig koordinator til at varetage særligt implementeringen af de mange GCP-undervisningstiltag.

Den konkrete udmøntning af de overordnede retningslinjer sker i samspil mellem uddannelseslederen, den pædagogisk faglige koordinator og en GCP styregruppe bestående af fire lærere. Det er denne gruppe, som udvikler nye fælles-faglige GCP-tiltag, og definerer de konkrete didaktiske rammer for det enkeltfaglige arbejde med GCP.

Hertil kommer et GCP-udvalg bestående af ca. 15 elever, som har til formål at hjælpe med at udvikle programmet og gennemføre nogle af de mange tiltag, som gennemføres uden for undervisningen. I de seneste år har GCP-udvalget bl.a. bidraget til at planlægge 1.g.'ernes besøg i FN, GCP-dagen, og præ-covid også besøget fra H.K.H. Kronprinsesse Mary og Madame Macron samt organiseret Rysensteens bidrag til Danmarksindsamling.

Kompetenceudvikling for Rysensteens lærere

Der arbejdes løbende på at kvalificere lærernes GCP-kompetencer. Bl.a. har vi gennemført et flerårigt kompetenceudviklingsprojekt, hvor alle lærere skulle observere andre læreres undervisning for at se GCP-undervisning min. 10 gange på et år, og efterfølgende drøfte i hvor høj grad det lykkedes at opfylde eller del-opfylde nogle af GCP-læreplanens faglige og dannelses-mæssige mål.

Kompetenceudviklingsprojektet har efterfølgende ligget til grund for drøftelser i de respektive faggrupper om den didaktiske tilgang til GCP-undervisningen og ikke mindst, hvilke GCP-faglige mål hver enkelt faggruppe mest hensigtsmæssigt kunne tage ansvar for. På denne baggrund blev en GCP-studieplan udviklet, hvoraf det klart fremgår, hvor det primære ansvar for de enkelte GCP-faglige mål ligger. Udover denne afklaring førte projektet også til udvikling af GCP-forløb i hver faggruppe, som er delt på fagenes materialeplatforme.

Da kulturforståelsesfaget er essentielt for GCP og nyt for mange lærere, har det været nødvendigt at efteruddanne vores lærere. I løbet af de seneste år har vi gennemført kurser for mere end 50 lærere i kulturforståelses-undervisning. Disse kurser har været forestået af både eksterne forskere og folk fra erhvervslivet, samt de lærere på Rysensteen, som har udviklet det tre-årige kulturforståelsesforløb. Dette betyder, at stort set alle lærere – uafhængigt af fag – nu er i stand til at forestå undervisningen i det 3-årige kulturforståelsesforløb, der kuiminerer på GCP-studieturene.

Senest har vi etableret UGEN (United Global Education Network), som er beskrevet tidligere i ansøgningen. UGEN konferencerne har særligt understøttet efteruddannelsesarbejdet ift. kulturforståelse. De lærere, som har deltaget i UGEN konferencerne er således blevet klogere på særligt indholdet af og tilgang undervisningen på vores partnerskoler. Rysensteens lærere har – direkte fra partnerskolelærerne selv – fået indsigt i, hvordan der undervises i Tyrkiets historie i Tyrkiet, sortes rettigheder i USA, eller det arabiske forår i Egypten, eller hvordan didaktik praktiseres i Korea og Kina. Dette har betydeligt styrket deres evne at koble teoretiske viden om kulturforståelse med konkret empiri. Til gavn for både kvaliteten af det faglige indhold og i henhold til at gøre undervisningen vedkommende for Rysensteens elever.

Rådgivere

Tidligere havde Global Citizenship Programme et Advisory Board. Efter nogle år er rådgivningen overgået til en bilateral model, hvor mange tidligere medlemmer af Advisory Board og andre løbende kommer med råd og assistance på de områder, som giver bedst mening ift. deres ekspertise.

Disse rådgivere indbefatter bl.a.:

Bjarne Lundager Jensen, Formand for efterskoleforeningen og bestyrelsesformand på Rysensteen

Jakob Skovgaard Petersen, Professor på KU, ToRS institut

Jesper Nygård, Administrerende direktør for Realdania

Allan Kjær Andersen, tidligere rektor på Ørestad Gymnasium

Andrew Heinrich, Grundlægger og præsident for Project Rousseau i New York

Jakob Dreyer, sprogofficer i arabisk og undervisningsassistent ved KU Statskundskab

Marie Højlund Roesgaard, lektor i japansk ved ToRS, KU

Stina Vrang Elias, Direktør for DEA

Clement Kjersgaard, Journalist og leder af Ræson

Michael Byram, professor emeritus ved Durham University

Eksterne partnere

Rysensteen har i forbindelse med GCP udviklet forskellige formaliserede partnerskaber i både ind- og udland. Udover vores mange partnerskoler er vi tæt forbundne med:

FN-byen og UNHCR Danmark – Rysensteen samarbejder med FN-byen om et FN-17-verdensmåls projekt, der gennemføres hvert år i forbindelse med elevernes grundforløb. Projektet indeholder både undervisning på Rysensteen og efterfølgende diskussioner med FN-eksperter i FN-byen

Steen M. Andersen, Direktør i FCG Global Goals, Tidl. Generalsekretær i Unicef (1995-2019). Steen er direktør i en rådgivningsvirksomhed, der arbejder med at integrere FNs 17 Verdensmål i virksomheder. Steen samarbejder med Rysensteen i forbindelse med gymnasiets innovationsforløb, der netop har fokus på FNs 17 Verdensmål. Gennem sparring og oplæg om innovation i forbindelse med u-lands- og nødhjælps- og udviklingsarbejde giver Steen eleverne indblik i, hvad det kræver at føre projekter succesfuldt ud i livet. Samarbejdet med Steen har til formål at styrke elevernes handlekompetence.

Project Rousseau (NGO med fokus på uddannelse for socialt belastede unge i New York) giver U-klasserne mulighed for at møde og lave aktiviteter med unge fra Project Rousseau. Eleverne følger derigennem mange aspekter af projektets arbejde. Enkelte unge amerikanere fra projektet besøger ligeledes Rysensteen Gymnasium i forbindelse med RysMUN. Dette projekt har ligeledes medvirket til at rysensteenere har kunnet deltage i et SAT-forberedelseskursus inden deres ansøgning til internationale universiteter.

DEDI (Det Danske Dialog Institut) i Cairo. DEDI finansierede den første udveksling med partnerskolen i Cairo. Efterfølgende har vi fortsat samarbejdet bl.a. i forhold til at planlægge klassebesøg i Cairo, og gennem et fælles GL / DEDI / Rysensteen projekt, hvor danske lærere samarbejder med den første stats-uafhængige lærerforening i Egypten. Rysensteens elever fra C-klassen besøger DEDI hvert år i Cairo og får derigennem indsigt i arbejdet mellem DK og Egypten om bl.a. udvikling af demokratier.

RÆSON – Rysensteen samarbejder med RÆSON om bl.a. planlægning og afholdelsen af Global Citizenship dagen, hvor interviews med eksperter bliver styret af Clement Kjærsgaard. Dette projekt er nu udvidet til også at indeholde oplæg for forældre om vigtige GCP-temaer – første oplæg blev afviklet i september 2019.

GEUS – Rysensteen samarbejder med GEUS afdeling for Glaciologi og Klima og forsker Kristian Kjeldsen. Rysensteens elever besøger Afdelingen for Glaciologi og Klima, hvor Kristian Kjeldsen holder foredrag om hans forskning i Grønland. Eleverne får mulighed for at stille spørgsmål og indgå i en diskussion med Kristian og ser derefter bl.a. iskerneboringer fra den danske forskningsstation på Grønlands indlandsis. Med fra besøget får eleverne materiale, som de anvender til at udarbejde et projekt, der belyser den globale klimas tilstand samt ressourceforvaltning i Arktis.

Fergusson College (universitets forskningsafdeling) i Puna, Indien – Fergusson Colleges forskningsafdeling har ekstraordinært åbnet for rundvisninger og foredrag under W-klassens besøg i Pune.

Planbørnefonden – se beskrivelse af dette samarbejdet i denne ansøgning under afsnittet "GCP-frivillighed og GCP-praktik"

DFUNK (Dansk Flygtningehjælps Ungdom) – se beskrivelse af dette samarbejdet i denne ansøgning under afsnittet "GCP-frivillighed og GCP-praktik"

Sundbyøster Skole – se beskrivelse af dette samarbejdet i denne ansøgning under afsnittet "GCP-frivillighed og GCP-praktik"

Global Citizenship Programme i tal

Nedenstående opgørelse er udelukkende baseret på GCP-tværfaglighed. Den enkeltfaglige GCP-undervisning er ikke medtaget.

• GCP1 Naturvidenskabeligt grundforløb med fokus på FN mål 2 og 12	14 moduler
• GCP2 Forløb om FNs 17 verdensmål	6 moduler
• GCP3 Kulturforståelse 1 samt Kulturforståelse i praksis (observationer og analyse i forbindelse med hyttetur)	12 moduler
• GCP4 Områdestudier	7 moduler
• GCP5 Sundhed	9 moduler
• GCP6 At være	3 moduler
• GCP7 Innovationsdag	4 moduler
• GCP8 Kulturforståelse 2	6 moduler
• GCP9 Globale tendenser	14 moduler
• GCP10 RysMUN	8 moduler
• GCP11 Kulturforståelse 3	8 moduler
• GCP12 Innovationsforløb med fokus på FNs verdensmål og partnerlande	15 moduler
• GCP13 Kulturforståelse 4	6 moduler
• GCP14 Dokumentarfilm på GCP-studietur og GCP dag	12 moduler
• GCP-studietur	36 moduler
• I alt	160 moduler/240 timer

Dage med Home Stay (i Danmark og på rejserne)

For alle skolens elever ved genbesøgene i foråret 2022 og på rejserne i efteråret 2022

- På rejserne i gennemsnit **5 dage pr. elev**
- I Danmark i gennemsnit **6 dage pr. elev**

Hertil kommer ekstra dage med home stays for MEP og MUN (ca. 60 elever)

5 dage pr. elev

- Talentelever (udveksling til Haag, Dortmund og Bretagne) 60 elever
6 dage i DK
6 dage i udlandet
12 dage i alt

Forskning, GCP-bog, oplæg og kommentarer fra samarbejdspartnere

Det har fra start været et kriterium, at Rysensteens erfaringer med at opbygge og vedligeholde et globalt orienteret uddannelsesprogram skal komme alle interesserede til gode, hvad end det drejer sig om danske og udenlandske rektorer og lærere, internationale koordinators, politikere eller forskere, ligesom vi også ønsker at udvikle GCP gennem inspiration og kritik udefra.

Oplæg og konferencer vedr. GCP

Der har løbende været meget stor interesse for vores program fra både ud- og indland. I løbet af bare det seneste 4 år har lærere, ledere og elever på Rysensteen afholdt to store fysiske konferencer og omkring 50 oplæg – både fysiske og virtuelle – om GCP. (bilag 4)

Den første konference – Educating Global Citizens of the 21st Century – blev afholdt i april 2018 i samarbejde med Ørestad Gymnasium. Konferencen havde deltagelse af mere end 100 uddannelsesledere, lærere og elever fra ind- og udland, bl.a. fra 8 af Rysensteens partnerskoler. Den anden konference blev afholdt i april 2019 efter udgivelsen af bogen *Veje til Verdensborgerskab*. Den bestod udover oplæg af Rysensteens lærere og ledere om GCP undervisning i fagene, kulturforståelsesfaget og organiseringen af GCP, også af oplæg fra lektor Steen Beck (medredaktør på *Veje til Verdensborgerskab*), lektor Louise Tranekjær og professor Michael Byram, som begge bidrog med artikler i *Veje til Verdensborgerskab*.

Fra foråret 2020 gjorde Covid det desværre umuligt at afholde den slags større fysiske konferencer, men nu hvor muligheden igen foreligger, planlægger vi at afholde en ny konference i foråret 2023 i forbindelse med udgivelsen af den engelsksprogede version af *Veje til Verdensborgerskab*. (se senere i dette afsnit)

De mange oplæg, som Rysensteens ledere, lærere og elever, har holdt for udenlandske besøgende over de seneste 4 år, indeholder ofte en forklaring af det danske uddannelsessystem, uddannelseskultur og den dannelsestænkning, som gør GCP muligt. Vi har særligt oplevet stor interesse fra sydøstasiatiske skoleledere og politikere, som er meget interesserede i det danske uddannelsessystems fokus på selvstændig, kritisk tænkning og elevernes sociale velbefindende, kombineret med idéen om verdensborgerskab. Men også mange europæiske skoler har vist interesse for programmet, ligesom Madame Brigitte Macron, Kronprinsesse Mary og Ban Ki Moon har besøgt Rysensteen i forbindelse med oplæg om GCP.

Når andre danske uddannelsesinstitutioner er på besøg, handler oplæggene oftest om organiseringen af programmet og indholdet af specifikke forløb, som f.eks. kulturforståelse.

Det er en vigtig pointe, at disse mange oplæg har givet en masse af spørgsmål og kritik. Hvert enkelt besøg har bidraget til at gøre os på Rysensteen en lille smule klogere på programmets styrker og svagheder.

Udgivelser

Rysensteens lærere og ledere har skrevet forskellige artikler og et par bøger med fokus på GCP (bilag 4). I 2019 udgav vi bogen *Veje til Verdensborgerskab* (bilag 5), som er en beskrivende og kritisk tilgang til programmet. Den blev produceret i samarbejdet med uddannelses- og dannelsesforsker Steen Beck fra SDU. Bogen er struktureret som en kombination af beskrivelser af undervisningsforløb og organisering, skrevet af Rysensteens ledere og lærere, samt analyser af programmets betydning for eleverne, skrevet af forskerne Steen Beck og Louise Tranekjær på basis af deres observationer af undervisning og interviews med både elever, lærere og ledelse på Rysensteen.

I foråret 2023 udkommer *Veje til Verdensborgerskab* i en engelsksproget udgave på forlaget Multilingual Matters. Bogen laves i samarbejde mellem Rysensteen's lærere, ledere, elever

og eksterne eksperter som lektor Louise Tranekjær (RUC), professor emeritus Michael Byram (Durham University) lektor Marie Højlund Roesgaard (KU) og lektor Steen Beck (SDU).

Det ansete engelske forlag "Multilingual Matters" har valgt at udgive bogen bl.a. pga. dens fokus på den praktiske undervisningsdimension ift. Global Citizenship Education, som man mener kan vække international interesse for både undervisere og forskere på feltet. I lektøruddataelsen hedder det:

"... this 'practical' side is novel and very useful, i.e. the description of the particular programme, its conceptualizations, goals, applications and so on. We read a lot about global citizenship education, but then accounts of how it can be done in real classrooms are less frequent and furthermore, they are scattered in different sources. Here the reader has everything in one book."

Samarbejdspartnere og eksterne parter udtalelser om GCP

"It was a great experience to learn how a Danish highschool teaches students about global perspectives. I visited Rysensteen 6 times in the last 4 years with more than 200 Koreans and was impressed to learn how we can combine the two values of democracy and being global. Also with the exchange program with Rysensteen, Korean highschool students learn a lot about Danish way of happy education"

Mr. Oh-Yeon-ho Oh, CEO of OhMYnews, South Korea

"The work at Rysensteen was not known to me until a year ago and my interaction with teachers and students has been eye-opening for me as an example of what can be done in contemporary education with the right will and resources.... This work deserves to go on to an even wider audience in the fullness of time."

Michael Byram, Professor emeritus, Durham University

"The Global Citizenship Programme is an absolutely unique project: A determined effort to change the scope of how politics and democracy is taught and thought of in the Danish education system. By not only maintaining but constantly developing the programme, Rysensteen – both students and staff – is setting an example for others: The global perspective is not only a nice addition to any education in 'politics', but an absolutely necessary one. As the growing debate about the vast global challenges testifies, the acute need to engage with this agenda is more clearly recognised by the day."

Clement Kjersgaard, Redaktør på Debatten og magasinet magazine RÆSON

"FN Byen har siden 2016 haft et samarbejde med Rysensteen Gymnasium med det formål at sætte fokus på verdensmålene og vigtigheden af at oparbejde internationale kompetencer og global dannelse."

Samarbejdet har taget forskellige former som eks. en årlig konference i FN byen, hvor ca. 400 1.G'ere møder nogle af de herværende FN organisationer og får et indblik i, hvordan FN arbejder på globalt niveau. 2. og 3.G elever har under konferencerne leveret særdeles velforberedte og velinformerede oplæg om eks. verdensmålene og menneskerettigheder og efterfølgende debatteret med repræsentanterne fra FN byen."

Rysensteen er endvidere en samarbejdspartner for FN byen i forbindelse med højniveaubesøg. Eksempelvis aflagde FN's særlige udsending for unge Jayathma Wickramanayake besøg på Rysensteen i 2018, hvor hun havde lejlighed til at møde elever og et panel af ungdomspolitikere til en debat om globale udfordringer."

Med Global Citizenship programmet går Rysensteen forrest i forhold til at sætte en ramme for global dannelse, som indgår som en målsætning FN's verdensmål for bæredygtig udvikling."

Camilla Brückner, Direktør for FN's Udviklingsprogram (UNDP) nordiske kontor

"Project Rousseau is a charity based in the United States that helps young people in communities with the highest need reach their full potential and pursue higher education. Our students typically come from households with incomes of less than \$10,000 USD, and have had significant hardships such as homelessness, refugee or asylum status, human trafficking, and violence. As part of our Broadening Horizons pillar, we launched our first international exchange with Rysensteen Gymnasium in Rysensteen's first year of the Global Citizenship Program. Each year, a group of Rysensteen students visit us in the United States, and a group of our students visits Rysensteen in Copenhagen. Our students benefit significantly from each part of our exchange, gaining valuable cultural, socio-political, and personal insights. The conversations our students have about social issues and social policy through the exchange are profound and thought-provoking. Our students consistently cite the Rysensteen exchange experience as an extremely valuable preparation for life as a global citizen. Over the years, our partnership has grown to include many other forms of collaboration. Multiple Rysensteen students who have exchanged with us have chosen to pursue a Gap Year Fellowship with us after graduation on their gap year. This has been a phenomenal opportunity for Rysensteen students to deepen their work on the social issues they have learned about through our exchange. Additionally, we have hosted SAT and University application boot camps at Rysensteen for students interested in attending Ivy League universities in the United States. We have many more areas for growth in our partnership, and we look forward to pursuing them in the year to come."

Andrew Heinrich, Founder and President Project Rousseau

Faglige forudsætninger for optagelse som profilansøger

Rysensteen Gymnasium har fortsat brug for, at en række af vores elever kan – som UVM beskrev i sin godkendelse i 2014 – være "drivere" med særlige internationale og interkulturelle kompetencer, for at disse kan medvirke til at løfte alle andre elever til verdensborgerskabet. Derfor søger vi med profilgodkendelsen alene godkendelse af optagelse af en kvote af ansøgere i forhold til skolens kapacitet.

Ansøgere, der kan komme i betragtning til optagelse udenfor det geografiske afstandskriterium kan være (vi indgår gerne i en drøftelse med Region Hovedstaden om kriterierne):

- Ansøgere der gennem en tokulturel opvækst har opnået interkulturelle kompetencer – enten i form af at de anvender flere sprog og/eller har opnået kulturelle kompetencer ved at skifte mellem forskellige kulturer i deres hjem og i uddannelse. Ansøgere fra boligområder med særlige udfordringer prioriteres
- Ansøgere med en afgangseksamen fra en grundskole eller efterskole med et internationalt orienteret uddannelsesprogram
- Ansøgere, der som en del af deres opvækst har boet og gået i skole i udlandet i mindst 2 år (fordi disse har deres danske familie med og må have været en vis periode i udlandet for at have fået erfaring med kulturen udenfor hjemmet)
- Ansøgere, der har haft ophold i udlandet på et udvekslingsophold af minimum 2 semestres varighed (fordi disse både bor i et fremmed hjem og går i skole i en ny kultur, hvorfor de interkulturelle kompetencerne forventes at tilegnes hurtigere end ved ophold med familien)
- Ansøgere der gennem deres grundskoletid i mere end 2 år har arbejdet målrettet med internationale opgaver som fx CISV, Mellemløst Samvirke, Ungdommens Røde Kors eller andet, der kan dokumenteres også indholdsmæssigt.

Profiloftet kan efter aftale med Region Hovedstaden eller ønske fra Gymnasiefællesskabet begrænses til en kvote på fx 25 %.

Bilag

(se vedhæftede pdf'er)

- Bilag 1** **GCP- Progressionsplan**
se "Bilag 1_Progressionsplan GCP 2022-2023.pdf"
- Bilag 2** **Evaluering af seneste 3g årgang**
se "Bilag 2_Evaluering.pdf"
- Bilag 3** **Metro**
se "Bilag 3_Metro.pdf"
- Bilag 4** **Kalender oplæg, udgiv, home stay besøg (metro)**
se "Bilag 4_Global Citizenship Kalender.pdf"
- Bilag 5** **Pixieudgave af *Veje til Verdensborgerskab***
se "Bilag 5_Veje til verdensborgerskab_Pixi.pdf"
- Bilag 6** **Artikel i *Sprogforum* nummer 62 . juni 2016 (Louise Tranekjær og Julia Suárez-Krabbe)**
se "Bilag 6_Sprogforum 62.pdf"

Bilag til ansøgning om særligt faglig profil på Rysensteen Gymnasium - mailkorrespondance

fre. 23. sep. 2022 kl. 14.54 skrev Cecilie Bredfeldt Matzen <cecilie.bredfeldt.matzen@regionh.dk>:

Kære Gitte

Tak for jeres ansøgning, som vi har læst med stor interesse. I forbindelse med gennemgang af ansøgningen har vi følgende spørgsmål, som vi håber, I vil uddybe overfor os (jf. § 14, stk. 1, 2. pkt i Bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser):

- Hvilke studieretninger knytter ansøgningen om særligt faglig profil sig til?
- Hvilke studieretningsfag indgår på A-niveau i disse studieretninger?

Med venlig hilsen

Cecilie Bredfeldt Matzen
Chefkonsulent

Direkte: 51 15 73 23
Mail: cbm@regionh.dk

Region Hovedstaden
Center for Regional Udvikling
[Kongens Vænge 2](#)
[3400 Hillerød](#)
E-mail: regionaludvikling@regionh.dk
Web: www.regionh.dk/elevfordeling

Fra: Gitte Harding Transbøl <gt@rysensteen.dk>

Sendt: 26. september 2022 09:43

Til: Cecilie Bredfeldt Matzen <cecilie.bredfeldt.matzen@regionh.dk>

Emne: Re: Profiliansøgning fra Rysensteen Gymnasium

Kære Cecilie

Hermed en oversigt over vores studieretninger og de 14 klassers fordeling på hver årgang

Studieretningsfag	Studieretningsfag
Samfundsfag A	Engelsk A
Samfundsfag A	Matematik A
Matematik A	Bioteknologi
Matematik A	Fysik A
Musik A	Engelsk A
Engelsk A	Spansk A

Af disse 6 studieretninger har vi i 2.g 13 klasser

Dertil kommer en klasse med MAT A, FY B, KE B som fra tidligere tid var obligatorisk udbud på alle gymnasier efter reform 2005. Denne studieretning indgår også i GCP og har GCP-toning på henholdsvis Fy A og KE A, som er klassens valgfag

GCP er en stor del i både dansk og historie, som er tonet efter den studieretning fagene indgår i. Derved arbejder alle klasser med GCP i alle 4 A-fag. Én klasse har 5 A-fag (hele klassen har Samf A, Mat A og Eng A)

BH
Gitte

Global Citizenship, tværfaglighed og studieretningstøning

Progressionsplan for årgang 2022

Forklaring på finansiering af modulet: Modulet i progressionsplanen kommer fra 3 forskellige steder: 1: Fagene finansierer selv (bundet tværfaglighed, hvor fagene fuldstændigt finansierer deres eget modulforbrug) 2: 130 timers puljen 3: %puljen, som er skabt ved at trække ca. 15% ud af alle fag. Denne pulje finansierer også faglig formidling og skolekulturelle aktiviteter som fx. introdage.				
Grundforløbet Grundforløbet fungerer som en ikke-landespecifik introduktion til GCP med FNs 17 verdensmål som ramme.				
FAGLIGE MÅL	FORLØB	FOKUS	MODULER	PRODUKTKRAV OG EVALUERING
Faglige mål: - Kendskab til naturvidenskabelige arbejdsformer, tankegange og argumentation. - Kendskab til naturvidenskabelig videns muligheder, begrænsninger og perspektiver GCP-faglige mål: - at øge elevernes viden om politiske, geografiske, naturfaglige, kulturelle og historiemæssige forhold på en sådan måde, at de ser deres eget og andre landes muligheder og begrænsninger i lyset heraf - at øge elevernes forståelse for nutidens globale problemkomplekser. Disse problemkomplekser vil løbende ændre sig, men udgøres lige nu af: demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed	Naturvidenskabeligt grundforløb - NV FY-NG KLIMA - NV BI-KE FØDEVARE - NV 2022 (Aug-sep) NV-film til elever Vis den som det første i modulet	NV er gymnasiets introduktion til de naturvidenskabelige fag og arbejdsformer. Der lægges i højere grad vægt på fællestræk ved naturvidenskabelige metoder end på detaljer fra de enkelte fag. - NV FY-NG KLIMA: I forløbet er der fokus på FN 13 Klimamålsats. Vi arbejder med at forstå de elementer, som bidrager til global opvarmning og klimaforandringerne. - NV BI-KE FØDEVARE: I forløbet er der fokus på FN 2 Stop sult og FN 12 Ansvarligt forbrug og produktion. Vi arbejder med at forstå verdens udfordringer med fødevarer og befolkningernes sundhed. I begge forløb er disse fire globale kompetencer særligt centrale: - At anvende naturvidenskabelig viden til at undersøge verden - At forstå og formulere egne og andre folks perspektiver naturvidenskabeligt - At kommunikere naturvidenskabeligt med andre - At anvende naturvidenskabelig viden til at sætte ideer til handling	7 moduler: NV FY-NG KLIMA 7 moduler: NV BI-KE FØDEVARE 2 moduler: skrivemoduler med vejledning 5 timers fordybelsestid 20 minutters mundtlig eksamen uden forberedelse	- Portfolio med fokus på forsøgsbeskrivelser - Præsentation med fokus på naturvidenskabelige arbejdsmetoder - 20 minutters mundtlig eksamen uden forberedelse
Kendskab til FN's formål og overordnet opbygning Vurdere FN's muligheder og begrænsninger GCP-fagligt mål: at kunne redegøre for nutidens store globale problemstillinger, som i GCP-forståelse i øjeblikket udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed.	De 17 FN-mål (uge 36)	Overordnet introduktion til FN og de 17 FN-mål. Tilrettelægges som fælles oplæg og workshop i klasserne	6 GCP-moduler Fælles opstart (4 moduler om FN og FN-målene, varetages af samf/his-lærere og science lærere). Besøg fra repræsentanter fra FN-byen (2 moduler). Finansieret af %-puljen	Inspiration på: www.verdensmalene.dk PP om de 17 mål

1g - studieretningsforløbet

Efter endt grundforløb introduceres det landespecifikke case-perspektiv gennem områdestudier og herefter komplementerer hhv. det globale og almenmenneskelige perspektiv og caseperspektivet hinanden.

FAGLIGE MÅL	FØRLØB	FOKUS	MODULER	PRODUKTKRAV OG EVALUERING
Overordnet forståelse af kulturforskelle og i den sammenhæng udfordring af eget selvbillede Reflekteret forståelse af stereotypbegrebningsninger i forhold til at undersøge samfundet. GCP-faglige mål: <i>Evnen til selvstændig handling og undersøgelse: Evnen til at tegne sig ny viden om en kultur og kulturelle praksis-former og evnen til at bidrage med denne viden og egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med 'den anden' og 'det anderledes'.</i>	Studie og forståelse af egenkultur - Kulturforsståelse 1 med dansk perspektiv (uge 43)	Fokus på: - Beskrivende og komplekst kulturbegreb - Kontinentale, regionale og nationale kulturer - Indenrigsfokus så vel som udenlands	4 GCP-moduler Placeres enkeltvis umiddelbart efter efterårsferien (varetagtes af tidligere elever samt GCP-styregruppen). På hytteturen undersøger eleverne kulturforskelle i Danmark. Teamlærerne afvikler øvelsen på turen Finansieres af %-puljen	Produkt: Podcast Materiale og forløbsplan
Træning af kommunikation med partnerskole Vurdering af, hvad det vil sige at være dansk GCP-fagligt mål: <i>Evnen til selvstændig handling og undersøgelse: Evnen til at tegne sig ny viden om en kultur og kulturelle praksis-former og evnen til at bidrage med denne viden og egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med 'den anden' og 'det anderledes'.</i>	Hyttetur (to dage i november)	Opfølgning på kulturforsståelsesforløb og områdestudier Arbejdet med podcast om, hvad det vil sige at være dansk, skal bruges som et led i klassens sammenrystning og kendskab til hinanden.	4 finansieres af 130 timers puljen 4 finansieres af % puljen	Produkt på hyttetur: Podcast om danskhed til.
Forståelse af centrale problematikker i destinationslandet – problematikker der er valgt med studieretningen for øje. Forståelse af forholdet mellem et samfund og dets kulturelle produkter, og dermed kulturelle produktors muligheder og begrænsninger i forhold til at undersøge samfundet. GCP-faglige mål: <i>at kunne redegøre for naturgrundlag, klima, historie, politik, økonomi, sociale grupper og deres praksis i Danmark og GCP-partnerlandene.</i> at fortolke andre kulturer gennem disse kulturers sproglige kunstneriske og æstetiske udtryk.	Områdestudier (november)	Forløbet er en lille smagsprøve på fagene og deres arbejde med destinationen, og fungerer som introduktion til arbejdet med destinationen i Global Citizenship Programmet. Eleverne skal i dette forløb opnå viden om det land/den region, de skal besøge i slutningen af 2g/starten af 3g. De skal opnå viden om landets og regionens kultur, historie, samfundsforhold, fysiske rammer, geografiske forhold etc. I engelsk-modulet arbejdes der med kulturforsståelsescases fra partnerlandet. På andendagen er der særligt fokus på kunst og kultur. De 5 faglærere mødes inden forløbet og koordinerer indholdet.	7 fagmoduler (2 dage) Første dag: 4 moduler i nedenstående fag. Samf-retninger: sa, ma, fy, en (ki) Science-retninger: fy, ma, sa, en Sproglige retninger: en, sa, sp, ng Musikretninger: en, sa, ng, mu Anden dag: 3 moduler i fagene musik og/eller drama (afhængig af studieretningen). Finansieret af fagene selv	

Træning i at kunne forstå globale problemstillinger og dilemmaer Træning i at kunne bruge indsigt til selvstændig stillingtagen og engagement i debat Træning i fordomsfrit at kunne lytte på andres oplevelser fra andre kulturer og forberede sig på egen rejse og kulturmøde GCP-faglige mål: - Evnen til kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse ved på baggrund af eksplicitte kriterier at vurdere såvel egne som andres kulturelle og samfundsmæssige forhold - at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faktuelle viden, som udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed	GCP-dag 14. november	Dagen er for 1.g'erne den første oplevelse med GCP-programmet i sin fulde udfoldelse. 1.g'erne starter i plenum med resten af skolen med en politikerdebat modereret af RÆSON Herefter arbejder 1.g'erne i deres klasser med opgaver knyttet til et epokalt nøgleproblem, som de derefter debatterer med et panel af ungdomspolitikere Afslutningsvis mødes klasserne i bogstavet, hvor de ser uddrag af 3.g'ernes rejsefilm og kan stille spørgsmål til deres oplevelser	3 moduler 130-timers-pulje	
Undersøgelse af og besvarelse på et problem ud fra flere fag. Afgrænse, formulere og begrunde en problemformulering på baggrund af en kompleks faglig problemstilling Gennemføre en undersøgelse af en problemstilling med anvendelse af viden, kundskaber og metoder fra deltagende fag Anvende forskellige faglige tilgange og metoder GCP-fagligt mål: - at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faktuelle viden, som altså i GCP forståelsen i øjeblikket udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed.	FN-målet: Sundhed (Uge 9-14)	Med fokus på FN-målet "Sundhed" arbejdes med forskellige faglige fakultære perspektiver. Gerne med fokus på tydelig anvendelse af forskellige faglige metoder på empirien. Et moduls intro til videnskabsteori (idrætslæreren) - på baggrund af samarbejde med filosofi-lærerne.	2 moduler Idræt i samarbejde med samfundsfag 8 moduler finansieres af fagene selv (4 af hver) 1 modul (videnskabsteori) finansieres af %-puljen	Produkt: Eleverne udarbejder i slutningen af forløbet en problemstilling + problemformulering på tre taksonomiske niveauer. Herunder skal der inddrages basale videnskabsteoretiske overvejelser ift. hvordan de forskellige fag kommer i spil. Evaluering kan ske som kombineret lærer- og peer-to-peer feedback.
Kendskab til forskellene mellem fakulteterne Vurdere de forskellige fakulteters muligheder og begrænsninger i forhold til den konkrete case.	At være Uge 13	Formålet med dette forløb er at forstå opfattelser af, hvad der gør os til mennesker. Den globale udfordring, det er at forstå hinanden på tværs af kulturer, kræver en forståelse af mennesket som væsen. Men er vi henholdsvis samfundsvæsener, kulturvæsener eller naturvæsener? Dette diskuteres på denne dag.	3 GCP-moduler (1 dag) 3x1 moduls oplæg med hhv. humanistisk, samfundsvidenskabelig og naturvidenskabeligt fokus + 1 moduls plenum. Finansieret af %-puljen	Plenum, hvor de forskellige positioner holdes op imod hinanden.

Udvikle elevernes kreative og innovative evner.	Innovationsdag	Formålet med dette forløb er at give eleverne det første indblik at hvad det vil sige at arbejde med innovation og Verdensmålene.	4 moduler	Mundtlig og visuel præsentation af "prototyper" på elevernes innovative løsninger.
Arbejde med innovative løsningsforslag.	25. april	I dette forløb starter vi i det nære med målgruppen "Elever og ansatte på Rysensteen".	130-timers-puljen	Der gives mundtlig feedback og de bedste projekter udvælges og videregives til klimarådet under elevrådet
Planlægge og gennemføre en undersøgelse af en problemstilling med anvendelse af viden, kundskaber og metoder fra indgående fag				
Demonstrere faglig indsigt og fordybelse ved at behandle relevante faglige mål i indgående fag				
Udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og metoder				
Mundtligt formidle et fagligt arbejde og de væsentligste konklusioner samt indgå i en faglig dialog herom.				
GCP-faglige mål: <i>kombinere elevernes interkulturelle kompetencer med evnen til at tænke og skabe innovativt særligt naturvidenskabeligt for herigennem at sætte dem i stand til at indgå i arbejdsprocesser med mennesker fra andre lande, der kan bidrage til at løse nutidens globale udfordringer på tværs af landegrænser og kulturelle skel.</i>				
GCP-faglige mål: - Evnen til at kombinere interkulturelle kompetencer med evnen til at tænke og skabe innovativt –særligt naturvidenskabeligt – for herigennem at være i stand til at indgå i arbejdsprocesser med mennesker fra andre lande, der kan bidrage til at løse nutidens globale udfordringer på tværs af landegrænser og kulturelle skel.				

2g				
FAGLIGE MÅL	FORLØB	FOKUS	MODULER	PRODUKTKRAV OG EVALUERING
Forståelse af epokale nøgleproblemer i lyset af kulturelle traditioner og religiøse grundholdninger Demonstrere fag- og tværfaglig indsigt i fællesmenneskelige, globale problemer. Anvende forskellige kulturelle positioner til analyse af aktuelle problemer. GCP-fagligt mål: <i>Evnen til selvstændig handling og undersøgelse: Evnen til at tilegne sig ny viden om en kultur og kulturelle praksis-former og evnen til at bidrage med denne viden og egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med 'den anden' og 'det anderledes'.</i>	Kulturforståelse 2 i religionsfaget (Gennem hele 2.g)	I det andet kulturforståelsesforløb arbejder vi i religionsfaget med teorier om kulturmøde. Vi interesserer os for hvordan man studerer fremmede kulturer og religioner. Vi arbejder med kultur både lokalt og globalt. Herunder har vi særligt opmærksomhed på den enkelte klasses destination. I det andet kulturforståelsesforløb har vi fokus på følgende begreber: <i>Etnocentrisme, essentialisme, orientalismekritik, det beskrivende, og det det komplekse kulturbegreb</i>	6 fagmoduler Religion 4 moduler finansieres af faget selv 2 moduler finansieres af %-puljen	Udarbejdelse af løsningsforslag (debatindlæg, kampagnefilm, etisk manifest) til aktuelle kriser.
Træning i at kunne forstå globale problemstillinger og dilemmaer Træning i at kunne formidle indsigt i globale problemstillinger til en modtager i en anden kulturkreds Træning i fordomsfrit at kunne lytte på andres oplevelser fra andre kulturer og forberede sig på egen rejse og kulturmøde GCP-faglige mål: <i>- Evnen til kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse ved på baggrund af eksplicite kriterier at vurdere såvel egne som andres kulturelle og samfundsmæssige forhold</i> <i>- at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede fag-tuelle viden, som udgøres af demokratiske problemer re-lateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed</i>	GCP-dag 14. november	2.g'erne skal bruge dagen til at få deres indtil nu erhvervede GCP-kompetencer i spil. 2.g'erne starter i plenum med resten af skolen med en politikerdebat modereret af RÆSON Herefter arbejder 2.g'erne i deres klasser med at producere små film om deres oplevelser af epokale problemstillinger, som efterfølgende sendes til partnerskolerne Afslutningsvis mødes klasserne i bogstavet, hvor de ser uddrag af 3.g'ernes rejsefilm og kan stille spørgsmål til deres oplevelser	4 Moduler Finansieres af %-puljen	
Forståelse af naturvidenskab i et globalt perspektiv GCP-fagligt mål <i>at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede fak-tuelle viden, som altså i GCP forståelsen i øjeblikket udgø-res af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæ-re-dygtighed.</i>	Sciencedag 6. december	Aktuelle emner inden for science i et globalt perspektiv, så vidt muligt med fokus på et eller flere FN-mål. Problematikker, muligheder og ansvar	3 moduler Et modul med oplæg, et modul med workshop og et modul med festforedrag. Modulerne bemandes så vidt muligt af klassens science-lærere. Finansieres af %-puljen	

Anvendelse af indsigt i destinationslandet til at besvare opgaven. Forstå en lokal tendens i en global sammenhæng. Faglige mål for Formidling: - reflektere over, hvilke erfaringer, eleven kan tage med sig fra DHO frem mod SRO - Anvende opgavens pentagon som redskab til at udvælge, bearbejde og strukturere en opgave - diskutere (og perspektivere) - besvare en stillet opgave fyldestgørende, så der er overensstemmelse mellem problemformulering og besvarelse. - formulere viden overbevisende og præcist i skriftlig form - Anvende forskellige feedback- og responsmetoder som understøtter bevidstgørelse om og udvikling af egne skriveprocesser GCP-faglige mål: <i>at kunne redegøre for politiske, geografiske, naturfaglige kulturelle og historiemæssige forhold på en sådan måde, at de ser deres eget og andre landes muligheder og begrænsninger i lyset heraf.</i> <i>at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faglige viden, som altså i GCP forståelsen i øjeblikket udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed.</i>	Globale tendenser (Uge 50- uge 4)	Forløbet skal forbinde en global problemstilling med destinationslandet. Hvis ikke dette kan lade sig gøre, kan et bredere epokalt nøgleproblem vælges FN-målene skal så vidt muligt inddrages som fokus/ramme for forløbet. Eleverne skal undersøge og diskutere en global problemstilling, hvis løsning forudsætter borgernes aktive deltagelse. Der undervises ligeledes i videnskabsteori på baggrund af oplæg fra filosofi-lærerne	18. moduler i de 2 studieretningsfag (7 moduler til hvert fag) + 4 moduler videnskabssteori Den videnskabsteoretiske del planlægges i samarbejde med filosofilærerne. 14 moduler finansieres af fagene selv (7 af hvert fag.) 9 Akademia-moduler fra 130-timers-puljen 3 skrive dage (uden lærere) og mundtligt forsvar i januar. Der gives 15 timers fordybelsestid.	Produkt: Det tværfaglige samarbejde munder ud i 5-minutters fremlæggelser, hvor eleverne i mundtlig form pitcher et resumé af deres faglige arbejde. Herefter SRO-skrivning (15 timer fordybelsestid fra individuel pulje). Mundtligt forsvar af SRO.
---	---	---	--	---

Faglige mål: Gennem arbejdet træner - eleverne kompetence til at kommunikere på fremmedsprog samt viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i fagene. - Eleverne opnår interkulturel kommunikativ kompetence og demokratisk forståelse, idet de i arbejdet med sproget inddrager deres viden om andre kultur- og samfundsforhold. GCP-faglige mål: - Kritisk kulturel/politisk dannelse: Evnen til kritisk og på baggrund af eksplícite kriterier at vurdere kulturelle og samfundsmæssige forhold, produkter fra ens egen kultur og ens eget land og praksisformer og produkter fra andre kulturer og lande - Evnen til selvstændig handling og undersøgelse: Evnen til at tegne sig ny viden om en kultur og kulturelle praksisformer og evnen til at bidrage med denne viden og egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med "den anden" og "det anderledes" - at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faktuelle viden, som altså i GCP-forståelsen i øjeblikket udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed	Kultur og emigrat - Kulturforståelse 3 i 2. fremmedsprog (marts/april) Film om Kulturförståelse 3 Vis filmen til eleverne i starten af forløbet	Med fokus på kulturmøder arbejder sprogfagene spansk, tysk, fransk og kinesisk med emnet. Sprogfagene vælger selv indhold indenfor rammen "kulturmøder". Der arbejdes derfor med forskellige perspektiver på kulturmøder med tydelig anvendelse af faglige begreber.	8. modulet Modulerne finansieres af 2. fremmedsprog	Eleverne skal kunne anvende kulturbegreberne fra Milton Bennet samt de øvrige begreber fra kulturforståelsesmodulerne, som er blevet oversat til deres andet fremmedsprog. Test eller oplæg for grupper.
--	--	---	---	---

Udvikle evne til at kommunikere og argumentere på tværs af nationale og kulturelle skel. Forståelse af FN's opbygning og arbejdsgang. GCP-faglige mål: Gøre eleverne i stand til at indgå i dialog på tværs af kulturelle skel, bl.a. om hvordan der ved nationalt og internationalt samarbejde kan skabes løsninger på nutidens globale problemer. udvikle elevernes lokale, nationale og især internationale netværk på en sådan måde, at de kan være dem selv og deres netværk til nytte efter fræddiggørelsen af STX at udvikle fremmedsprogskundskaber og i forbindelse hermed udvikle evnen til at fortolke kulturer gennem sproglige strukturer at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faktuelle viden, som altså i GCP forståelsen i øjeblikket udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed.	RysMUN (Uge 17)	Simulering af FN. Hver elev repræsenterer et land i en bestemt komite, hvor der i fællesskab debatteres og produceres resolutioner på engelsk. Fem elever fra hver af partnerskolerne inviteres til at deltage.	8 GCP-moduler Finansieres af 150-timers-puljen	I hver komite diskuteres og produceres resolutioner. Mediegruppen producerer tekster, lyd og billeder til nyhedssiden under hele konferencen. RysMUN-styregruppen producerer materiale til deltagerne.
Udvikle elevernes kreative og innovative evner. Arbejde med innovative løsningsforslag. Planlægge og gennemføre en undersøgelse af en problemstilling med anvendelse af viden, kundskaber og metoder fra indgående fag Demonstrere faglig indsigt og fordybelse ved at behandle relevante faglige mål i indgående fag Udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og metoder Mundtligt formidle et fagligt arbejde og de væsentligste konklusioner samt indgå i en faglig dialog herom. GCP-faglige mål: kombinere elevernes interkulturelle kompetencer med evnen til at tænke og skabe innovativt særligt naturvidenskabeligt for herigennem at sætte dem i stand til at indgå i arbejdsprocesser med mennesker fra andre lande, der kan bidrage til at løse nutidens globale udfordringer på tværs af landegrænser og kulturelle skel.	Innovation og verdensmål Slut 2.g	I dette forløb videreudvikler eleverne de innovative kompetencer de fik i forbindelse med forløbet "Innovationsdag" i 1.g Formålet er igen at arbejde med innovation og verdensmål, men denne gang er målgruppen de pågældende klassers GCP-destinationlande. Dvs. at eleverne skal udvikle en prototype på et løsningsforslag til de af FN's verdensmål, som har særlig relevans i det pågældende partnerland. Projektet udføres i samarbejde med eksterne innovationseksperter, som holder foredrag, rådgiver og bedømmer eleverne i løbet af projekter.	15 moduler Finansieres fra %-puljen	Mundtlig og visuel præsentation af "prototyper" på elevernes innovative løsninger. Et dommerpanel bestående af de eksterne eksperter, skolens innovations- og GCP-ansvarlige samt eleverne selv, vil stemme om de bedste projekter udvælges og videregives til klimarådet under elevrådet.

3g	FAGLIGE MÅL	FORLØB	FOKUS	MODULER	PRODUKTKRAV OG EVALUERING
	Fokus på en mere værktøjsorienteret del af kulturanalysen, som skal bruges aktivt i forbindelse med den forestående rejse. GCP-faglige mål: <i>at kunne fortolke et dokument, en ytring, en handling, data eller en begivenhed produceret i en anden kultur eller af et medlem af en anden kultur, at forklare den og relatere den til dokumenter, ytringer, handlinger eller begivenheder fra ens egen kultur eller medlemmer af ens egen kultur.</i> Kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse: Evnen til kritisk og på baggrund af eksplicitte kriterier at vurdere kulturelle og samfundsmæssige forhold, produkter fra ens egen kultur og ens eget land og praksisformer og produkter fra andre kulturer og lande. Gøre eleverne i stand til at indgå i dialog på tværs af kulturelle skel, bl.a. om hvordan der ved nationalt og internationalt samarbejde kan skabes løsninger på nutidens globale problemer.	Kulturanalyse på rejsen - Kulturforståelse 4 med rejselærere (august/september)	Viderebygning på kulturforståelsesforløb fra 1. og 2. g. Kultur i mikro- og makroperspektiv Udvidet orientalisme Fejlslagen interkulturel kommunikation gennem Hofstedes kulturbarometer Praktiske øvelser i kulturanalyse i nærmiljø	6 GCP-moduler 4 moduler undervisning (varetages af en hum-lærer - og 2 så vidt muligt rejselærere) og 2 moduler evalueringssamtale efter rejsen med to lærere (heraf mindst én rejselærer). Finansieres af %-pullen	GCP-"test" (afsluttende evaluerende samtale i film-grupper efter GCP-dagen) Materiale og forløbsplan Den evaluerende samtale

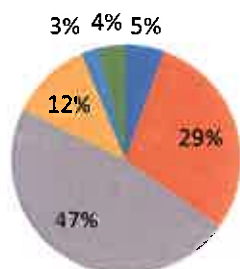
Problemformulering med udgangspunkt i opholdet og mulighederne.	Rejseprojekt (August-oktober)	Studierejsen indgår som en del af forløbet.	44 GCP-moduler på rejsen	På rejsen produceres en film, der afspilles ved et fællesarrangement. (6 timers fordybelsestid fra den individuelle pulje, heraf 2 GCP-moduler ifm vejledning ifm film).
Indsamle egen empiri.		Eleverne skal lære at anvende de kompetencer, de har oparbejdet i forhold til at undersøge og udlægge globale udfordringer, der relaterer sig til destinationen.	36 moduler til rejsen 4 moduler til forberedelse og film 4 moduler til GCP-dag	Filmen og eventuelle andre produkter fra forløbet lægges på GCP-hjemmesiden.
Formidle faglige overvejelser til andre elever.			40 moduler finansieres af %-puljen 4 moduler finansieres af 130 timers puljen	Udfylde elevlog.
GCP-faglige mål: at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faglige viden, som altså i GCP forståelsen i øjeblikket udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed.			6 modulers fordybelsestid til udarbejdelse af produkt.	Formelle rammer for studierejser efteråret 2022
at kunne fortolke et dokument, en ytring, en handling, data eller en begivenhed produceret i en anden kultur eller af et medlem af en anden kultur, at forklare den og relatere den til dokumenter, ytringer, handlinger eller begivenheder fra ens egen kultur eller medlemmer af ens egen kultur.				Den gode film
Evnen til selvstændig handling og undersøgelse: Evnen til at tegne sig ny viden om en kultur og kulturelle praksisformer og evnen til at bidrage med denne viden og egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med 'den anden' og 'det anderledes'.				
Kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse: Evnen til kritisk og på baggrund af eksplicite kriterier at vurdere kulturelle og samfundsmæssige forhold, produkter fra ens egen kultur og ens eget land og praksisformer og produkter fra andre kulturer og lande.				
Gøre eleverne i stand til at indgå i dialog på tværs af kulturelle skel, bl.a. om hvordan der ved nationalt og internationalt samarbejde kan skabes løsninger på nutidens globale problemer.				
udvikle elevernes lokale, nationale og især internationale netværk på en sådan måde, at de kan være dem selv og deres netværk til nytte efter færdiggørelsen af STX				

Træning i at kunne omsætte kulturelle, sociale og faglige oplevelser i et andet land til analytisk forståelse baseret på indsigt, empati og selvforståelse Træning i at kunne formidle indsigt i globale problemstillinger til en modtager i en anden kulturkreds Træning i fordomsfrit at kunne lytte på andres oplevelser fra andre kulturer og forberede sig på egen rejse og kultur møde GCP-faglige mål: - Evnen til kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse ved på baggrund af eksplicitte kriterier at vurdere såvel egne som andres kulturelle og samfunds-mæssige forhold - Evnen til at bidrage med sin erhvervede viden om kultur og kulturelle praksisformer samt egne holdninger og færdigheder i forbindelse med mødet med 'den anden' og 'det anderledes' - Evnen til kritisk kulturel bevidsthed/politisk dannelse ved på baggrund af eksplicitte kriterier at vurdere såvel egne som andres kulturelle og samfunds-mæssige forhold - at være i stand til at analysere baggrunden for nutidens globale problemkomplekser på basis af den tilegnede faktuelle viden, som udgøres af demokratiske problemer relateret til den økonomiske globalisering, forholdet mellem kultur og nationalstat samt forholdet mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed	GCP-dag 14. november	3.g'erne skal bruge dagen til at bruge deres undervisning og deres studierejse på at opsamle og reflektere i samarbejde med 1. og 2. g'ere 3.g'erne starter i plenum med resten af skolen med en politikerdebat modereret af RÆSON Eleverne viser én film pr. klasse og indgår derefter i en paneldebat med repræsentanter fra andre klasser omkring deres oplevelser, kulturmøder, perspektiver og refleksioner. Afslutningsvis mødes klasserne i bogstavet, hvor de ser uddrag af 3.g'ernes rejsefilm og kan stille spørgsmål til deres oplevelser	4 moduler Finansieres af %-puljen	
---	-------------------------	--	---	--

Bilag 2

Evaluering af seneste 3.g årgangs gennemløb af GCP (årgang 2020-2022)

I hvor høj grad mener du, at de indledende kulturforståelsesmoduler generelt set forberedte dig til mødet med kulturen og menneskene på GCP-rejserne?

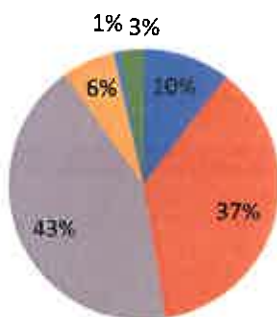

Formålet med rejsen var todelte:

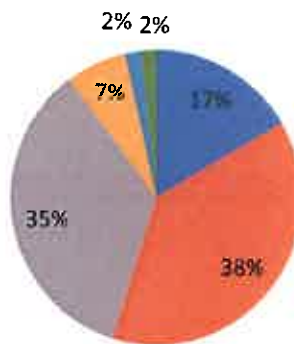
- at blive bedre til at manøvrere i en anderledes kulturel kontekst
 - at blive bedre til interkulturel kommunikation.
- I hvor høj grad oplevede du, at rejsen levede op til ovenstående formål?

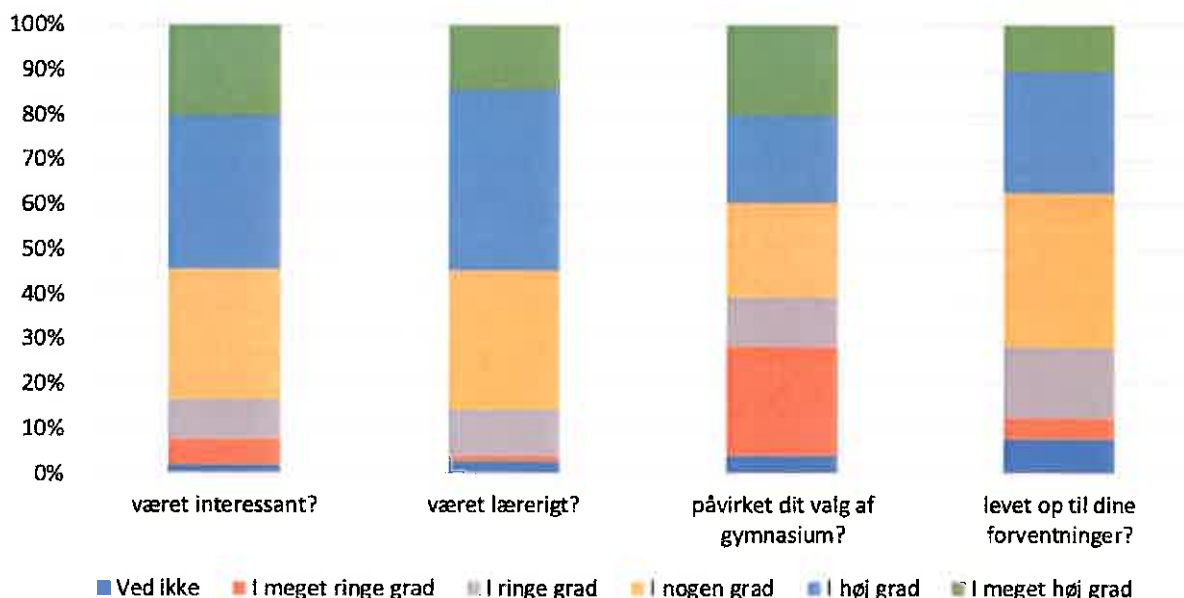
I hvor høj grad har du oplevet GCP-toning i dine fag (fx. arbejde med globale problemstillinger og/eller arbejde med dit destinationsland)?

Oplever du, at GCP fylder i Rysensteens faglige liv og skolekultur?

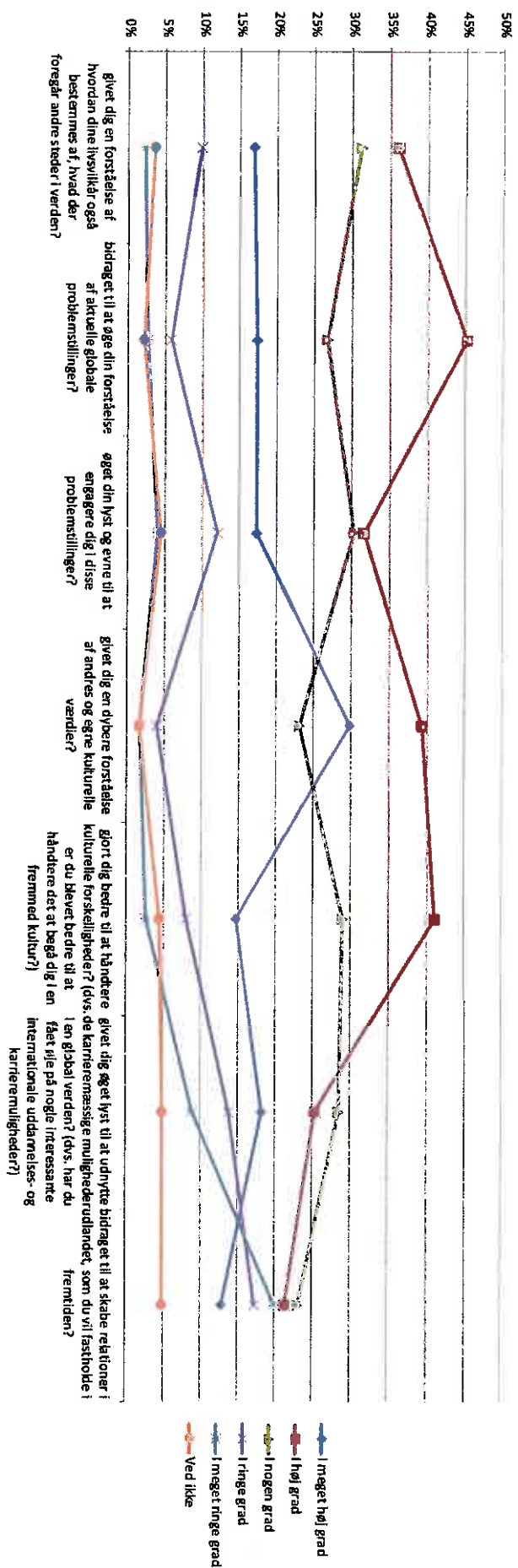

I hvor høj grad vil du samlet set sige at GCP har:

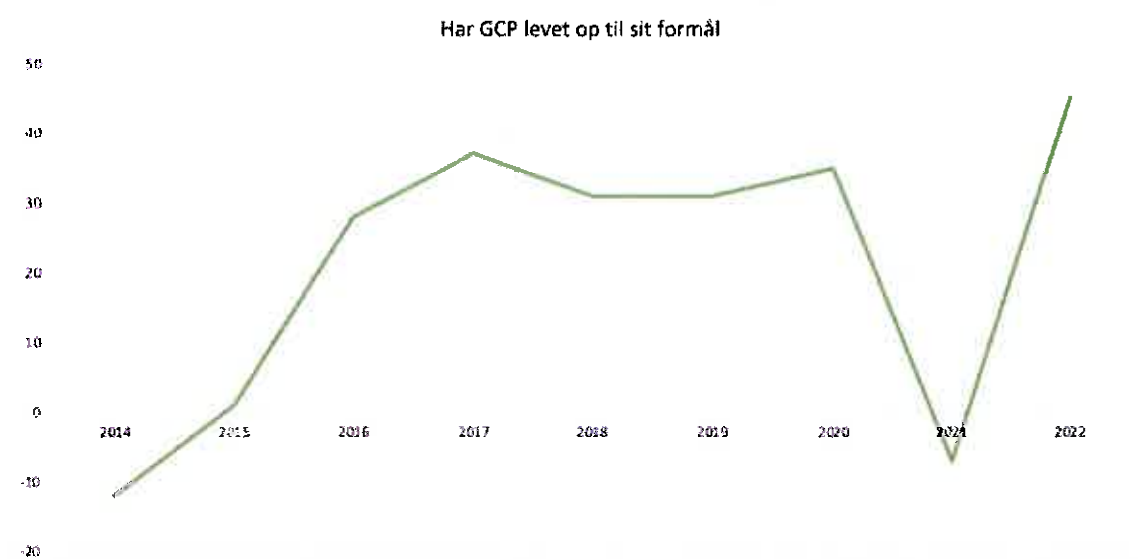
Nedenstående angiver elevernes vurdering af GCP over tid (baseret på 3.g-evalueringer siden 2014)

I hvor høj grad vil du samlet set vurdere at Rysensteens GCP-program har:

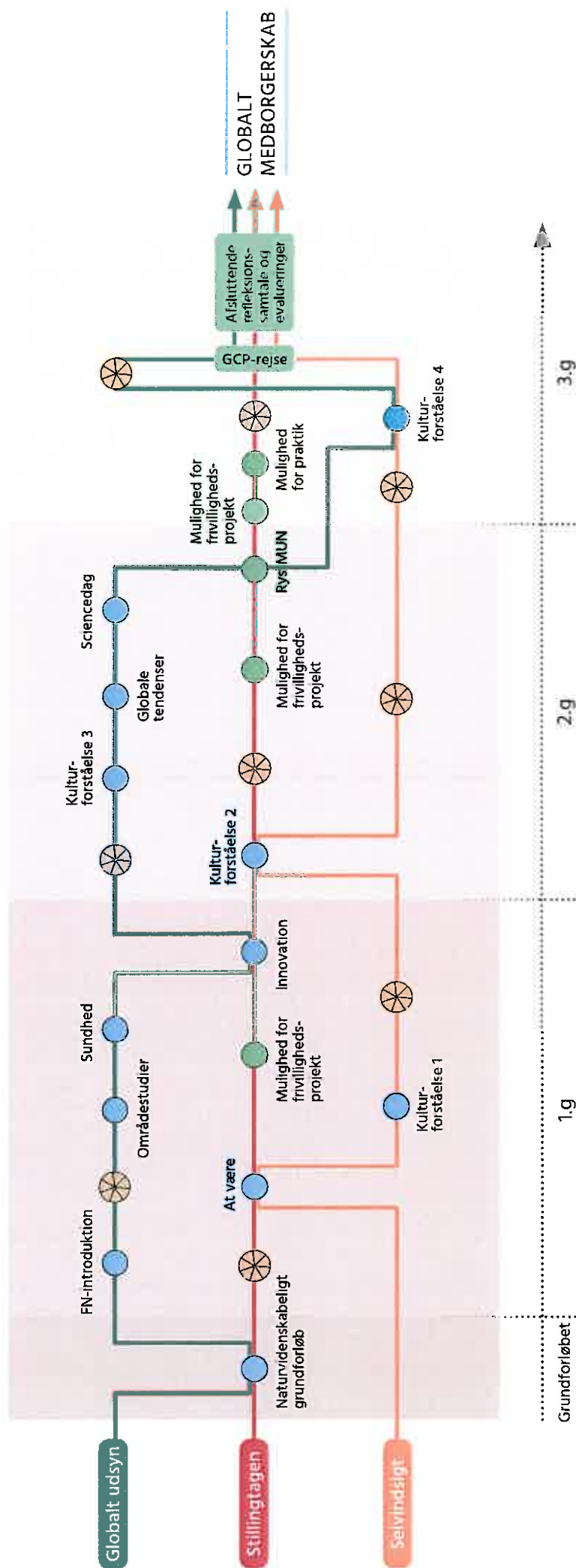
Opinionsbalance af elevers vurdering af GCP fra 2014 til 2022

(En opinionsbalance er konstrueret på den måde at "I meget høj grad" tæller +2, "I høj grad" tæller +1 og "I ringe grad" tæller -1 og "I meget ringe grad" tæller -2.)

Kilde: 3.g GCP-spørgeskemaundersøgelse maj 2022

GCP metro

Global Citizenship Programmet

Oversigt over oplæg om GCP, besøg til og fra partnerskoler samt publikationer

Af hensyn til overskueligheden gives her et overblik fra jan 2018 og frem. En periode, som naturligt skiller sig ud fra andre perioder på grund af Covid 19, men som siden foråret 2022 har lignet perioden mellem 2014 og efteråret 2019.

BESØG AF PARTNERSKOLER	GENBESØG FRA PARTNERSKOLER	INTERNATIONALE BESØG	NATIONALE HENVENDELSER / SKANDINAVISKE HENVENDELSER	PUBLIKATIONER
Rejser 2018 med homestay: 2016a rejser til Argentina, Bahia Blanca, Escuela Normal Superior - Vincent Fatone 2016t rejser til Singapore: Dunman Secondary School. 2016x rejser til Island, Reykjavik: Verzlunarskoli Islands. 2016c rejser til Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language Schools. 2016d rejser til Kina, Hangzhou: Zheda Fu Zhong 2016b rejser til Spanien, Madrid: Colegio Estudio 2016e rejser til Canada, Toronto: UTS (University Toronto Schools). 2016w rejser til Indien, Pune: Fergusson College. 2016y rejser til USA, Boston: Tabor Academy 2016s rejser til Rusland, St. Petersburg: Gymnasium no. 168. 2016z rejser til Tyrkiet, Istanbul: Cevre Koleji. 2016f rejser til Sydkorea, Seoul: Inchang High School. 2016u rejser til New York (+ Boston/Marshwood): Marshwood High School.	Genbesøg fra USA, Maine: Marshwood High School Med homestay 5/3 - 9/3, 2018	International konference i FN byen Afholdt i samarbejde med Ørestad Gymnasium og Michael Byram med det formål at udarbejde et fælles undervisnings- charter. Deltagelse af ca. 100 skoleledere, lærere og NGO'er fra ind- og udlandet. 19/4/18	Skt. Annæ gymnasium Oplæg om GCP og de 17 verdensmål. 19/1/2018	Bogudgivelse <i>Veje til Verdensborgerskab</i> , 2019 Global Citizenship Programmet forklaret og undersøgt Red. Steen Beck, Anders Schultz og Mads Blom

Rejser 2019 med homestay: 2017t rejser til Singapore: Dunman Secondary School. 2017w rejser til Indien, Pune: Fergusson College. 2017c rejser til Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language School. 2017x rejser til Island, Reykjavik: Verzlunarskóli Islands. 2017d rejser til Kina, Hangzhou: Shed Fu Zhong. 2017a rejser til Argentina, Bahia Blanca: Escuela Normal Superior- 'Vicente Fatone'. 2017b rejser til Spanien, Madrid: Colegio Estudio. 2017e rejser til Canada, Toronto: UTS (University Toronto Schools). 2017s rejser til Rusland, St. Petersburg: Gymnasium no. 168. 2017u rejser til USA, New York (+ Boston/Marshwood): Marshwood High School. 2017y rejser til USA, Boston: Tabor Academy 2017f rejser til Sydkorea, Seoul: Inchang High School. 2017z rejser til Tyrkiet, Istanbul: Cevre Koleji.	Genbesøg fra USA, New York: Project Rousseau Med homestay 23/3 - 4/4, 2018	Oplæg på Rysensteen Gymnasium for Humanity in Action, en NGO med fokus på social retfærdighed. 2/5/2018	Næstved gymnasium oplæg Oplæg om GCP og de 17 verdensmål 21/2/2019	Bogkonference Lanceringen af vores egen bog, "Veje til Verdensborgerskab" Professor Michael Byram, lektor Louise Tranekjær og lektor Steen Beck har bidraget til bogen. 5/4/2019
---	---	---	--	--

Rejser forår 2022 med homestay 2018b rejser til Spanien, Madrid: Colegio Estudio. 2018c rejser til Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail 2019a rejser til Argentina, Bahia Blanca: Escuela Normal Superior- "Vicente Fatone". 2019b rejser til Spanien, Madrid: Colegio Estudio. 2019c rejser til Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language Schools. 2019d rejser til New York, USA: Queens High School for Language Studies 2019e rejser til Canada, Toronto: UTS (University Toronto Schools). 2019f rejser til Budapest, Ungarn: Samarbejde med Mellemløstligt Samvirke 2019k rejser til Kampala, Uganda: Kasubi Parents Secondary School. 2019s rejser til Krakow, Polen: li Liceum Ogólnokształcące IM. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie 2019t rejser til Canada, Toronto: UTS (University Toronto Schools). 2019u rejser til New York, USA: Samarbejde med Project Rousseau 2019w rejser til Zagreb, Kroatien: Prva privatna gimnazija 2019x rejser til Reykjavik, Island: Verzlunarskóli Íslands 2019y rejser til USA, Boston: Tabor Academy 2019z rejser til Tyrkiet, Istanbul: Cevre Koleji	Genbesøg fra Tyrkiet, Istanbul: Fenerbahce Med homestay 15/4 -19/4, 2018	Besøg fra Ban Ki Moon, H.K.H. Kronprinsesse Mary, Overborgmester Frank Jensen og Olafur Eliasson Besøget blev afholdt i forbindelse med funding af FN museum i København. Oplæg ved elever Sebastian og Victoria omkring GCP programmet. 11/6/2018	Pædagogisk leder for GCP besøgene FN-byen efter at have vejledt forfatterne på baggrund af undervisning i GCP. 29/5/2019	Det handlende menneske Hæftet, "Det Handlende Menneske", kredser om det at være en handlende person, der rækker ud over sit individuelle jeg og indgår i fællesskaber, og hvordan man i mødet med andre har mulighed for at gentænke sig selv og hinanden. "Det Handlende Menneske" er udarbejdet af Line Hasle, Mads Laursen Vig og Johanne Larsen. 3/5/2019
--	---	--	--	---

Rejser med homestay efterår 2022 2020a rejser til Buenos Aires, Argentina: Escuela Normal Colegio Hans Christian Andersen 2020b rejser til Spanien, Madrid: Colegio Estudio 2020c rejser til Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language Schools 2020d rejser til New York, USA: Samarbejde med Project Rousseau 2020e rejser til Canada, Toronto: UTS (University Toronto Schools) 2020f rejser til Seoul, Sydkorea: Inchang High School 2020k rejser til Kampala, Uganda: Kasubi Parents Secondary School 2020s rejser til Krakow, Polen: Ii Liceum Ogólnokształcące IM. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie 2020t rejser til Singapore: Tampines Meridian Junior College 2020u rejser til New York og Maine, USA: Marshwood High School 2020w rejser til Bangalore, Indien: Saandeepani Academy for Excellence 2020x rejser til Zagreb, Kroatien: Prva privatna gimnazija 2020y rejser til USA, Boston: Tabor Academy 2020z rejser til Tyrkiet, Istanbul: Cevre Koleji.	Genbesøg fra Canada, Toronto: Linden School/UTS Med homestay 15/4 - 22/4, 2018	Besøg af Jiwon Hong fra Gyeong-sang fra National University in South Korea Jiwon Hong arbejder på "World Together" som er en NGO for international bistand, og underviser derudover på en high school. 27/7/2018	Pædagogisk leder for GCP havde samtale med Markus Bernsen fra Weekendavisen vedrørende bog om den danske undervisningskultur, til udgivelse i Sydkorea. 12/6/2019	Den ansvarlige åndsfrihed Artikel omhandlende "demokrati og dannelse i en globaliseret verden (...)". Af Anders Schultz og Gitte Harding Transbøl. Udgivet i: <i>Kritisk forum for praktisk teologi</i>, Nr. 157. 20/9/2019
	Genbesøg fra Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language School Med homestay 15/4 - 22/4, 2018	Besøg af den koreanske ambassade. Oplæg om GCP og det danske undervisningssystem. 23/8/2018	Pædagogisk leder for GCP holder oplæg for bæredygtigheds NGO'en CHORA om GCP. 20/6/2018	Det dannede menneske Hæftet <i>Det dannede menneske</i> er en tekstsamling, der omhandler forskellige syn på dannelse fra de klassiske positioner over litterære eksempler til globale perspektiver. <i>Det dannede menneske</i> er udarbejdet af Line Hasle, Mads Laurson Vig og Johanne Larsen i 2021

	Genbesøg fra Indien, Pune: Ferguson College Med homestay 15/4 - 23/4, 2018	Oplæg og samtaler med japanske og kinesiske lærere på KU om GCP-undervisning i Kina, Japan og Danmark. 3/9/2018	Oplæg og samtaler med japanske og kinesiske lærere på KU om GCP-undervisning i Kina, Japan og Danmark. 3/9/2018	Rådgivningssamtale mellem pædagogisk leder for GCP og international koordinator på Kolding Gymnasium, vedrørende GCP. 22/8/2019	Bogudgivelse <i>Global Citizenship and the Internationalisation of the School Curriculum</i> ; Anders Schultz, Mads Blom and Michael Byram (Red.), Multilingual Matters, (forventes udgivet primo 2023)
	Genbesøg fra Tyskland, Dortmund: Heinrich Heine Gymnasium Med homestay 16/4 - 20/4, 2018	Besøg Madam Macron og H.K.H. Kronprinsesse Mary Oplæg om GCP programmet og samtale med elever. Besøget var en del af et statsbesøg 5/9/2018	Besøg Madam Macron og H.K.H. Kronprinsesse Mary Oplæg om GCP programmet og samtale med elever. Besøget var en del af et statsbesøg 5/9/2018	NEXT, skoledirektør og international koordinator Oplæg om GCP program og de 17 verdensmål. 4/9/2019	
	Genbesøg fra Rusland, St. Petersburg: Gymnasium no. 168 Med homestay. 16/4 - 22/4, 2018	Oplæg i Seoul, Sydkorea Oplæg om det danske skolesystem og GCP-programmet 26/10/2018	Kursus for Bjerringbro Gymnasium Kursus om kulturforståelse på studieture. 11/9/2019		
	Genbesøg fra Tyrkiet, Istanbul: Cevre Koleji Med homestay 25/4 - 29/4, 2018	Besøg fra Youth Envoy fra FN. Dialog med 3'ere om hvordan vi bedst følger de 17 verdensmål 12/11/2018	Besøg af norske skoleledere (Akademiet Heltberg Gruppen) Oplæg om data-drevet og GCP. Rektor, udviklingschef og pædagogisk leder for GCP holdt oplæg. 27/9/2019		
	Genbesøg fra Kina, Hangzhou: Zheda Fu Zhong Med homestay. 16/8 - 23/8, 2018	Pædagogisk leder for GCP holder tale ved INVESTIGA 2018. 23/11/2018	Aurehøj Gymnasium Oplæg om GCP program og de 17 verdensmål 6/11/2019		
	Genbesøg fra Spanien, Madrid: Colegio Estudio Med homestay. 1/9 - 9/9, 2018	Oplæg på konference om undervisning i globale perspektiver i Tokyo, Japan. Konferencen blev afholdt i samarbejde med Københavns Universitet 19/1/2019	Vester Skerninge Friskole Oplæg om GCP program og de 17 verdensmål. 31/10/2019		
	Genbesøg fra USA, Boston, Tabor Academy: Med homestay. 8/3 - 12/3, 2019	Konference om undervisning i globale perspektiver, i Beijing, Kina. Forskningsprojekt med lektor Marie Højlund Roesgaard. Marts 2019	Oplæg på Næstved Gymnasium Oplæg om internationalisering og studieture 28/1-2020		

Genbesøg fra USA, New York: Projekt Rousseau Med homestay. 29/3 - 7/4, 2019	Besøg af Jean Selito (Regional direktør for internationalisering og europæiske forhold), Joel Rivoal (Inspektør) og Madame Arrestier (rektor for et stort gymnasium i Toulouse) Oplæg om det danske skolesystem og GCP-programmet 8/5/2019	Besøg af Jean Selito (Regional direktør for internationalisering og europæiske forhold), Joel Rivoal (Inspektør) og Madame Arrestier (rektor for et stort gymnasium i Toulouse) Oplæg om det danske skolesystem og GCP-programmet 8/5/2019	Interview med Anders Schultz i 'Gymnasieskolen' Artikel om GCP 27.02.2020	
Genbesøg fra Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language Schools Med homestay. 2/4 - 11/4, 2019	Besøg fra Hong Kong, Lærere fra "Loi Secondary School" skulle høre om GCP og det danske undervisningssystem 15/5/2019	Besøg fra Hong Kong, Lærere fra "Loi Secondary School" skulle høre om GCP og det danske undervisningssystem 15/5/2019	Sundbyøster Skole Oplæg om Verdensmål og kulturforståelse 6/8-2020	
Genbesøg fra Indien, Pune: Fergusson College Med homestay. 6/4 - 13/4, 2019	Besøg fra 10 japanske lærere som skulle høre om GCP og det danske undervisningssystem. 11/6/2019	Besøg fra 10 japanske lærere som skulle høre om GCP og det danske undervisningssystem. 11/6/2019	Virtuelt oplæg i Undervisningsministeriet Temadag om globale kompetencer i gymnasiet 9/3-2021	
Genbesøg fra Canada, Toronto: UTS (University Toronto Schools) Med homestay. 7/4 - 13/4, 2019	Besøg af 30 sydkoreanske rektorer Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet. 13/6/2019	Besøg af 30 sydkoreanske rektorer Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet. 13/6/2019	Midtfyns gymnasium Oplæg om Global Dannelse og de 17 verdensmål 19/8/2021	
Genbesøg fra Rusland, St. Petersburg: Gymnasium no. 168 Med homestay. 8/4 - 13/4, 2019	Besøg gennem Mellemfolkeligt Samvirke Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet. Deltagere var skolerepræsentanter fra bl.a. Palæstina, Sri Lanka, Tanzania, Indien, Grækenland, El Salvador, Myanmar og Kenya. 20/6/2019	Besøg gennem Mellemfolkeligt Samvirke Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet. Deltagere var skolerepræsentanter fra bl.a. Palæstina, Sri Lanka, Tanzania, Indien, Grækenland, El Salvador, Myanmar og Kenya. 20/6/2019	Oplæg på FIP-kursus, Hvidovre Gymnasium Oplæg om globale kompetencer og GCP 7/10-2021	
Genbesøg fra Tyskland, Dortmund: Heinrich Hasse Gymnasium Med homestay. 9/4-12/4, 2019	Besøg af sydkoreanske universitetsstuderende Fra "The department of Education at Pusan National University". Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet. 22/8/2019	Besøg af sydkoreanske universitetsstuderende Fra "The department of Education at Pusan National University". Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet. 22/8/2019	Silkeborg Gymnasium Oplæg om GCP og de 17 verdensmål. 15/5/2022	

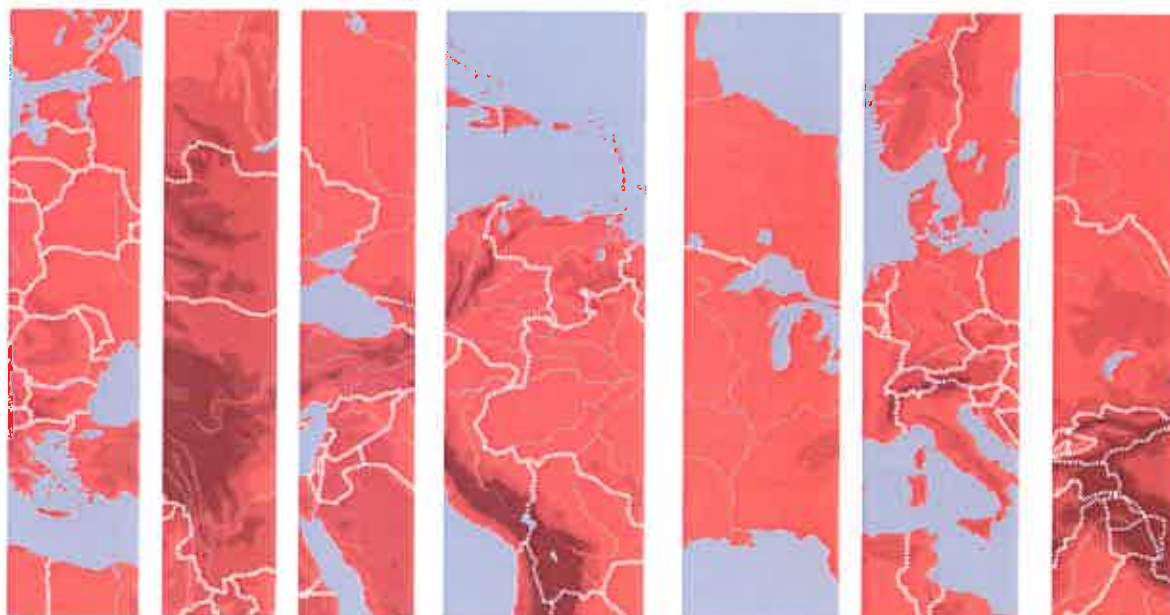
	Genbesøg fra Spanien, Madrid: Collegio Estudio Med homestay. 10/4 - 13/4, 2019	Besøg af sydkoreanske gymnasie-lærere Oplæg om det danske skolesystem og GCP programmet 4/9/2019		
	Genbesøg fra Tyrkiet, Istanbul: Cevre Koleji Med homestay. 24/4 - 28/4, 2019	Besøg fra Planet BBE, seks undervisere fra Sydkorea. Oplæg om det danske undervisningssystem og GCP. Lærerne er inspireret af det danske undervisningssystem. 9/9/2019		
	Genbesøg fra Egypten, Cairo: Dr. Nermien Ismail Language School Med homestay. 18/3-25/3, 2022	Oplæg på Rysensteen Gymnasium for Collegio Hans Christian Andersen, Buenos Aires, Argentina Oplæg om GCP afholdt for lærere, ledelse og elever Deltagelse af ca. 55 skoleledere, lærere og elever 12/8/22		
	Genbesøg fra Spanien, Madrid: Collegio Estudio Med homestay. 6/4-12/4, 2022	Virtuelt oplæg for 200 koreanske lærere om GCP 21/9-2020		
	Genbesøg fra Spanien, Madrid: Collegio Estudio Med homestay. 2/9-10/9, 2022	Virtuel oplæg 200 koreanske rektorer 6/11-2020		
		Konference i globalt netværk Virtuel konference for ca. 80 lærere og ledere fra hele verden om virtuelle samarbejder i UGEN-netværket organiseret og styret af Rysensteen 1/12-2020		
		Konference i globalt netværk Konference for ca. 100 lærere og ledere fra hele verden om organisering af "sit-ins" omhandlende pædagogisk udvikling i UGEN-netværket organiseret og styret af Rysensteen 5/3-2021		

		Konference i globalt netværk Konference for ca. 120 lærere og ledere fra hele verden om evaluering af globale kompetencer i UGEN-netværket organiseret og styret af Rysensteen 31/5-2021			
		Virtuelt oplæg for 200 koreanske rektorer om GCP 29/9-2021			
		Online oplæg for UNESCO mentorship session Oplæg om Rysensteens arbejde med kulturteori for ca. 20 mentees fra hele verden 4/11-2021			
		Oplæg for færøske lærere og ledere Oplæg om globale kompetencer og GCP 28/10-2021			
		Konference i globalt netværk Konference for ca. 100 lærere og ledere fra hele verden om elevforudsætninger i arbejdet med globale emner i UGEN-netværket organiseret og styret af Rysensteen 5/11-2021			
		Virtuelt oplæg for 100 koreanske lærere om GCP 26/11-2021			
		Virtuelt oplæg for koreanske lærere og ledere om GCP 24/5-2022			
		Virtuelt oplæg for koreanske lærere og skoleledere om GCP 26/5-2022			

		Konference i globalt netværk Konference for ca. 80 lærere og ledere fra hele verden om global og tværfaglig didaktik i UGEN-netværket organiseret og styret af Rysensteen 5/11-2021		
		Besøg af koreanske skoleledere Via Efterskoleforeningen afholdtes oplæg for ca. 20 Sydkoreanske skoleledere omkring globale perspektiver 7/9-2022		

Veje til verdens- borgerskab

Pixi-version

Veje til verdensborgerskab

Pixi-version

Indhold

1. Indledning 3
2. Liste over bidragydere 5
3. Organisatorisk blik på global dannelse i gymnasieskolen 6
4. Internationalt orienteret faglighed og sokratisk samtale i dansk 14
5. Naturgeografi og global dannelse 17
6. Kropskultur og global dannelse 20
7. Kulturforståelse: mellem teori og værktøj – empati og kritik 23
8. Epilog 29

1. Indledning

Rysensteen Gymnasium påbegyndte i år 2012 arbejdet med at skabe en globalt orienteret dansk gymnasieuddannelse. En uddannelse, der med udgangspunkt i den særligt danske undervisningskultur, skolekultur og demokratiske dannelsestradition skulle klæde eleverne på til både at gribe globaliseringens muligheder og påtage sig et ansvar for at løse de epokale nøgleproblemer, som de deler med resten af jordens befolkning. Vi kaldte uddannelsen for *Global Citizenship Programme*.

I skrivende stund er ottende generation af Rysensteen-elever netop startet på *Global Citizenship Programme*. De er en del af et helskole-program, som indeholder en fælles læreplan og progressionsplan med 12 tværfaglige forløb, GCP- toning i alle fag, home-stay-baserede udvekslinger med 13 partnerskoler fordelt på fem forskellige kontinenter, formaliserede samarbejdsaftaler med Randersgade Skole og ToRS-instituttet på KUA, elev-praktikordninger i bl.a. FN-byen og i modtageklasser på Sundbyøster Skole, frivillighedsprojekter og meget mere.

Vi er ikke færdige med at udvikle *Global Citizenship Programme*. Det bliver vi aldrig, for selvom programmets demokratiske og altruistiske værdigrundlag ligger fast, så må faglighed og pædagogik til stadighed udvikle sig med globaliseringens foranderlige udfordringer og muligheder.

Men vi er kommet meget langt siden starten i 2012, både med hensyn til organisering, struktur, faglighed og pædagogik. Så langt, at vi i april 2019 udgav en bog om *Global Citizenship Programme*, kaldet *Veje til Verdensborgerskab*.

Veje til Verdensborgerskab behandler både *Global Citizenship Programme*s dannelsesideal, verdensborgerskabet, dets betydning for skolens elever og med-

arbejdere, organiseringen af programmet og de konkrete læringssituationer, hvor dannelse finder sted. Bogen er struktureret som en kombination af læreres og ledes beskrivelser af undervisningsforløb og organisering samt analyser af programmets betydning for eleverne, foretaget af forskerne Steen Beck og Louise Tranekjær på baggrund af undervisningsobservationer og interviews med Rysensteens elever, lærere og ledelse.

Denne pixiudgave af *Veje til Verdensborgerskab* giver læseren et indblik i nogle af bogens væsentligste pointer gennem korte sammenskrivninger af udvalgte kapitler om Global Citizenship Programmes dannelsesformål, organisering og eksempler på konkret GCP-undervisning i dansk, naturgeografi, de kropslige fag og kulturforståelse.

Vi håber, at pixiudgaven kan inspirere til læsning af den fuldstændige udgave af *Veje til Verdensborgerskab*, så andre skoler og andre lærere – med Michael Byrams ord i bogens prolog – “may learn with and from [us]”

Altså gøde jorden for erfaringsudveksling mellem alle institutioner, ledere og undervisere med interesse for udviklingen af internationalisering og Global Citizenship i uddannelsessektoren.

2. Liste over bidragydere til *Veje til Verdensborgerskab*

Veje til Verdensborgerskab blev skabt i samarbejde mellem eksterne uddannelsesforskere, Rysensteens lærere, ledere og elever samt repræsentanter fra nogle af vores partnerskoler. Herunder følger en liste over bidragsyderne til bogen. Pga. af pladsmangel er ikke alle repræsenteret i pixiudgaven.

Eksterne forskere

Steen Beck	Lektor ved Uddannelsesvidenskab på SDU
Michael Byram	Professor Emeritus ved School of Education, Durham University
Louise Tranekjær	Lektor ved Interkulturelle studier på RUC

Rysenstein gymnasium

Gitte Transbøl	Rektor
Anders Schultz	Pædagogisk leder for Global Citizenship Programme
Mads Blom	Pædagogisk og faglig koordinator for Global Citizenship Programme
Kenneth Dal Arensborg	Lektor matematik og fysik
Anders Folden Brink	Adjunkt naturgeografi og fysik
Klaus Eskelund	Lektor idræt og samfundsfag
Ester Højgaard-Geraa	Lektor historie og dansk
Morten Hansen	Lektor historie og samfundsfag
Lene Walther Larsen	Lektor kinesisk og spansk

Nana Dalby Mikkelsen	Lektor religion og dansk
Poul Nyegaard	Lektor fysik og matematik

Partnerskoler

Manny Gaber	International Coordinator at Dr. Nermien Ismail's Language Schools
Rick DaSilva	International Coordinator at Tabor Academy

3. Organisatorisk blik på global dannelse i gymnasieskolen

Anders Schultz og Mads Blom,
baseret på *Veje til Verdensborgerskab* kap. 2 (s. 18-34)

Historik og vision

Behovet for globalt udsyn i ungdomsuddannelserne giver langt hen ad vejen sig selv: et blik på ethvert nyhedsmedie fortæller historien om klimaudfordringer, ufred, migrationskonflikter, identitets- og ulighedsproblemer, og oftest er historien knyttet til massive problemer med at komme disse udfordringer til livs.

I takt med at verden bliver mindre, bliver globale problemstillinger stadigt mere præsente og kalder på handling fra den generation, som har overtaget dem. At kunne forholde sig til dette kræver indsigt, empati og evne til reflekteret analyse

af globale udfordringer, og dette bør introduceres tidligt i elevernes skolegang som en grundtone i deres uddannelsesforløb.

Skal vi gøre os håb om, at vi i fremtiden på tværs af landegrænser og kulturskel kan finde sammen og løse vores fælles problemstillinger, er indholdet af vores uddannelser altafgørende. Tilegnelse af viden og analysekompetencer er selvsagt vigtigt, men det er ikke tilstrækkeligt. Der er også behov for, at børn og unge i skoleregi kan arbejde med at virkeliggøre deres ideer om skabe en bedre verden. Derfor besluttede vi på Rysensteen Gymnasium i 2012 lave Global Citizenship Programme, der både giver elever viden om globale forhold, interkulturelle kompetencer og mulighed for handling. Programmet sørger for ensartethed for alle Rysensteens elevers 3-årige undervisning i globale perspektiver, hvilket blandt andet var med til at give os Undervisningsministeriets godkendelse som profilgymnasium i 2015.

Global, demokratisk dannelse

Det klassiske dannelsesideal har typisk været nationalt funderet, men globaliserings påvirkning af nationalstatens udformning og handlemønstre samt elevernes forudsætninger og forestillinger om livsbane efter endt uddannelse har skabt behovet for et internationalt udblik. Eleverne har som oftest rejst længere og mere end tidligere generationer, er i højere grad forbrugere af internationale medier og kulturudbud og har forestillinger om et fremtidigt studie- og arbejdsliv uden for Danmark. Når man sammenholder deres erfaringer og ønsker med de globale udfordringer, er *verdensborgeren* som dannelsesideal både oplagt og nødvendig.

Global dannelse	
Altruisme – og forudsætningerne for at udfolde den	Egne muligheder
• Forståelse for andre menneskers livsvilkår og livssyn • Empati på tværs af kulturelle forskelle • Forståelse for de store internationale problemstillinger, som vi alle er konfronteret med • Evne til at bidrage til at løse globale problemstillinger	• Uddannelse i udlandet • Karriere i udlandet • Karriere i internationalt firma • Arbejde i en NGO • Arbejde i internationalt orienterede offentlige institutioner

Vi gør os ingen illusioner om, at eleverne kommer til at basere deres globale udsyn på et rent altruistisk grundlag. De har naturligvis også blik for egne muligheder i deres syn på globalisering. Man må gerne have ambitioner på egne vegne, og vi har som uddannelsessystem en forpligtelse til at forberede eleverne på at opfylde disse. Men vi har samtidigt et ansvar for at udvikle deres syn på globale udfordringer, som både kræver viden, analytiske evner og handlekompetencer. Dette kræver indsigt i forskellige kulturer, kvalifikationer til at kunne møde dem og agere i disse reflektivt og med empati. For at kunne udvikle elevernes handlekompetencer skal vi hjælpe dem med at udvikle en række evner til at handle

i interkulturelle møder, men også arbejde med en holdningsbaseret tilgang til verden baseret på grundlæggende menneskerettigheder, demokrati og basale retsinstanser. De skal kunne engagere sig i politik, nedsætte lokale udvalg med fokus på fx miljø og klima, men også indgå i frivilligt arbejde i lokale projekter eller NGO'er med et bredere fokus. Eleverne skal dannes til at have en holdning til verdens tilstand og gives værktøjerne til at forandre den, men det er vigtigt, at det sker på basis af deres *egne* holdninger – eneste begrænsning i GCP er, at det ikke er acceptabelt at være ligeglad!

GCP Læreplan

GCP har sin egen læreplan, som udstikker den faglige og dannelsesmæssige retning for arbejdet med programmet gennem en beskrivelse af det overordnede formål og de konkrete faglige mål. Læreplanens faglige mål formuleres i tre kategorier:

1. Faktuel viden
2. Analytiske kompetencer
3. Handlekompetencer

Kategorierne understøtter dannelsestænkningen i GCP. En verdensborger er ikke blot faktisk vidende, men også analyserende og handlende – i GCP's forståelse et menneske, der ikke blot handler for at fremme egne muligheder, men også for at gøre verden af i morgen en lille smule bedre end verden af i dag. For at styrke dette handleperspektiv blev FN's 17 verdensmål også skrevet ind i læreplanen for et par år siden og gjort obligatoriske i de fleste tværfaglige GCP-forløb.

GCP-progressionsplan – tværfaglighed

I henhold til at sikre, at eleverne opnår kompetencerne, som er beskrevet i læreplanen, har vi udviklet en progressionsplan, der indeholder ca. 13 tværfaglige forløb. Nogle af disse knytter sig til obligatoriske forløb, f.eks. til Naturvidenskabeligt Grundforløb og Studieretningsopgaven i 2.g, mens andre er tvær- eller overfaglige, som f.eks. et forløb om FN's verdensmål, områdestudier af deres destinationsland og fem sammenhængende kurser i kulturforståelse.

Gennem disse tværfaglige forløb kommer eleverne til at arbejde med både fokuserede studier af konkrete cases såvel som globale og epokale problemstillinger. Det er os magtpåliggende både at have fokus på partnerlandene og det store udland såvel som danske forhold. Vi mener, at det komparative blik på verden i al dens kompleksitet må og skal være med udgangspunkt i egenkulturen.

GCP-enkeltfaglighed

Alle lærere i alle fag toner undervisningen ift. de GCP-faglige mål. I de fleste tilfælde i flere forskellige forløb, men alle fag skal i alle klasser min. en gang pr. år arbejde specifikt med GCP i et forløb, der noteres i studieplanen. Dette kunne fx. være om ulighed i USA i matematik, Canadas integrationspolitik i samfundsfag, bæredygtighed i Island i fysik eller kulturmøder mellem sekulære og religiøse kræfter i Tyrkiet i historie. Forskellige studieretninger kommer selvsagt til at tone forskelligt, men grundelementerne vil være de samme, og der er bestemt en styrke i, at der er en diversitet i forskellige klassers GCP-fokus.

Partnerskoler, kulturforståelse og studieture

Kort over Rysensteens partnerskoler

I løbet det sidste årti har vi opbygget en række partnerskaber med skoler og organisationer over det meste af verden. Studieture foretages på alle danske gymnasier, men på Rysensteen er homestays en obligatorisk del af rejsen. Vi tror på, at

medvirken i en udenlandsk families hverdag, indsigt i familieforhold, deltagelse i fælles måltider og forståelse af forskellige generationers kulturelle særpræg giver en interkulturel forståelse, som man ikke kan opnå hverken ved akademisk arbejde hjemme i klasseværelset eller ved traditionelle studierejser.

Ligeledes har vi i vores udvælgelse af partnerskoler prioriteret samarbejde med de institutioner, som ikke bare har mulighed for at være værter for vores elever, men som også har mulighed for at besøge Rysensteen og bo hjemme hos danske familier. Vi udvikler herigennem både vores elevers kompetencer som gæster og som værter, ligesom eleverne får mulighed for at udvide deres horisont i forhold til deres egen kultur, når de får gæster fra andre lande.

For meningsfuldt at kunne indgå i denne tætte relation med andre kulturer kræves et meget grundigt forarbejde. Eleverne har derfor allerede fra 1.g og frem til de bliver studenter undervisning med partnerlandet i fokus i alle fag, så både landets geografi, historie, økonomiske forhold, litteratur, energiproduktion, politiske system med meget mere bliver belyst. Dette giver grundige forudsætninger for at indgå i meningsfuld dialog med befolkningerne i partnerlandene og hjælper dem i deres analyser af disse landes egenart.

Organisation og ledelse

Skolens formelle struktur er præget af det internationale perspektiv, hvorfor der er ansat en pædagogisk leder med GCP som sin primære arbejdsopgave, en pædagogisk faglig koordinator med samme fokus og en tilhørende sekretær. Ét af de helt centrale udvalg er GCP-styregruppen bestående af fire lærere, som står for konkretisering og oversættelse af GCP-visionerne til det sær- og tværfaglige

arbejde i fagene. Dette ikke mindst for at sikre en ensartethed og en stadig dialog om projektet mellem lærere og ledelse. Denne styregruppe støttes op af et GCP-udvalg bestående af elever, som fungerer som fokusgruppe, men som også idégenererer videre til styregruppen og den pædagogiske leder.

Et så gennemgribende program fordrer ledelsens udelte opmærksomhed. I forhold til progressionsplan, studieture og andre større projekter har der været behov for en stram styring, mens der i det enkeltfaglige er givet plads til en højere grad af autonomi – det er nu engang faglærerne, der bedst ved, hvordan man underviser i de enkelte fag. Men der har naturligt været udfordringer, når der bliver skabt et program med særlige faglige mål, der skal fungere sammen med fagenes egne mål, og det har ikke altid været let, hvilket interne evalueringer har vist. For at imødekomme betænkeligheder i forhold til GCP's pres på kernefagligheden har der været afholdt en række kurser af forskelligt omfang (fra enkelte moduler til internatkurser), hvis formål har været at klæde lærerne på til den undertiden krævende opgave, det er at undervise med GCP-fokus. Samtidig har formålet også været at skabe et forum, hvor lærerne har kunnet italesætte udfordringer og frustrationer i denne henseende. GCP har ligeledes været fast punkt på dagsordenen i faggrupperne, ligesom lærerne har ydet gensidig sparring i forbindelse med observationer af hinandens GCP-undervisning.

Disse kurser har haft meget stor betydning for udviklingen af GCP, ikke mindst fordi de har givet lærerkollegiet en stærk fornemmelse af ejerskab over projektet. Vores interne evalueringer viser meget klart, hvilken positiv effekt det har haft for både lærernes tilfredshed og elevernes læringsudbytte.

4. Internationalt orienteret faglighed og global dannelse i dansk

Ester Højgaard-Geraae,
baseret på *Veje til Verdensborgerskab* kap. 5 (s. 75 – 85)

Hvordan klæder man gymnasieelever på til at indgå i dialog på tværs af kulturelle skel? Og hvordan får man dem i danskfaget til refleksivt at se sig selv som en del af et nationalt og globalt fællesskab? I artiklen i *Veje til verdensborgerskab* reflekteres over, hvordan vi med danskfagets fokus på nationalromantik og nationalhymner måske kan skubbe til elevernes globale dannelse.

Som dansklærer har jeg i mange år været optaget af at udvikle øvelser, som har fokus på det demokratiske og dialogiske. Dette fokus fik nyt liv, da jeg i et forløb om romantikken med mit 2.g-danskhold stillede mig selv følgende spørgsmål: Hvordan gør man danskfaget GCP-fokuseret i form og indhold? Under de faglige mål i Rysensteens GCP-læreplan fandt jeg fremhævet, at vi skal træne eleverne i at kunne gå i dialog med elever fra deres partnerklasse – også om emner, hvor der i udgangspunktet er uenighed. Det fik mig til at lede efter undervisningsformer, der kunne træne eleverne i denne handlekompetence. Og jeg kom på en øvelse, jeg løbende anvender i undervisningen, som jeg kalder den sokratiske samtale. Den sokratiske samtale er kort fortalt en rundbordssamtale, hvor eleverne taler sig igennem og sammen reflekterer over en række faglige spørgsmål, og hvor jeg sidder med eller sidder udenfor og observerer, afhængigt af hvilken variant der vælges. Jeg har udviklet fire overordnede varianter af samtalen, der tilgodeser forskellige faglige niveauer hos eleverne.

I forlængelse af disse overvejelser omkring undervisningsform overvejede jeg videre, hvordan min danskundervisnings faglige indhold kunne GCP-tones. Ud af disse overvejelser voksede et forløb, som tilgodeså en række af GCP-læreplannens faglige mål, både i form og indhold: Et forløb om 1800-tallets danske nationalromantik, hvor der i de sidste to perspektiverende moduler blev praktiseret sammenlignende studier af, hvordan man i henholdsvis den respektive klasses partnerland og i Danmark har opbygget national identitet. Forløbet blev afviklet i 2.e, hvis partnerskole ligger i Toronto. Således fik klassen i forløbets to perspek-

tiverende moduler fokus på national identitet, nationale symboler og nationbuilding i Danmark og Canada. Disse to moduler er omdrejningspunktet for artiklen i *Veje til verdensborgerskab*.

Mit fokus på at få den globale dannelse ind i danskundervisningen har i dette forløb således været todelt. Jeg har dels haft fokus på indholdet: At eleverne skal trænes i at gå kritisk-analytisk til andre kulturers kunstneriske udtryk, som formuleret i Rysensteens GCP-læreplan. Og at de videre skal "... få en faktuel forståelse for forhold i Danmark, partnerlandet og verden, som skal ligge til grund for senere at kunne tolke og handle og derudover have et grundlag for at kunne tale med elever fra partnerlandet". Og så har jeg også haft fokus på formen: At den demokratiske undervisningsform – den sokratiske samtale – skal træne eleverne i at kunne gå i dialog med elever fra en anden kultur.

5. Naturgeografi og global dannelse

Anders Folden Brink,

baseret på *Veje til Verdensborgerskab* kap. 17 (s. 183 – 194)

Hvordan klæder vi gymnasieelever på til en fremtid, hvor klimaændringer og deres konsekvenser bliver en uundgåelig del hverdagen? Og hvordan fremmer vi elevernes evne til på kvalificeret vis at bidrage med fremtidens løsninger på disse udfordringer? I artiklen i *Veje til verdensborgerskab* reflekteres over, hvordan naturgeografifagets undervisning i klimatilpasning og bæredygtig udvikling kan bidrage til elevernes globale dannelsesproces.

I første linje af læreplanen beskrives naturgeografi som: *“et naturvidenskabeligt fag, der beskriver og forklarer globale mønstre og forskelligheder”*. Målet med undervisningen er altså at give eleverne en forståelse for samspillet mellem de grundlæggende naturforhold og -processer på jorden, samt hvordan mennesket påvirker og afhænger af disse. Disse klare ligheder mellem naturgeografi- og GCP-læreplanen gør derfor faget til en oplagt del af elevernes globale dannelsesproces. Faget kan arbejde med et bredt udvalg af globale problematikker og kan oplagt indgå i mange tværfaglige undervisningsforløb og herigennem bidrage til at give eleverne et naturvidenskabeligt syn på verden og en forståelse for, hvordan dette passer ind i andre faglige sammenhænge. En særlig styrke er fagets tydelige fokus på feltarbejde. Elever får dermed muligheden for at træde ud af klasselokalet og anvende deres teoretiske viden i den virkelige verden. Dette er med til at gøre undervisningen anvendelsesorienteret, og de globale problematikker gøres aktuelle, relevante og til en del af elevernes virkelighed.

I forløbet, som er beskrevet i artiklen i *Veje til verdensborgerskab*, arbejdede eleverne med klimatilpasning og bæredygtig udvikling i København og deres GCP-destination i Toronto. Forløbet er på baggrund af de tre komponenter i GCP-læreplanen; faktuel viden, analytiske kompetencer samt handling/kommunikation, opbygget i tre dele: En gennemgang og analyse af de menneskeskabte klimaændringer og deres konsekvenser for de to byer, et feltarbejde/empiriindsamling i København og Toronto og afslutningsvis udarbejdelse og præsentationer af elevernes egne innovative klimatilpasnings- og bæredygtighedsforslag.

Eleverne oplevede igennem forløbet, hvordan arbejdet med naturgeografiens teori og metoder gav dem et fælles naturvidenskabeligt fagsprog, en global viden og en række interkulturelle kompetencer, som på GCP-rejsen til Canada gav dem mulighed for at kunne indgå i diskussioner og projekter omkring klimatilpasning og bæredygtig udvikling med canadiske elever, lærere og fageksperter. De har gennem undervisningen oplevet, hvordan deres erfaringer fra forløbet kan anvendes til at overkomme de kulturelle forskelle, der måtte være, når der arbejdes internationalt med globale problematikker og hjælpe dem til at finde de bedste,

fælles løsninger herpå. Uanset om de bor i København eller Toronto, så er klimatilpasning og bæredygtig udvikling en nødvendighed for at sikre vores fælles fremtid, og naturgeografi er et af de fag, som er med til at skabe de verdensborgere, som skal finde de rette løsninger herpå.

Foto: David Buchmann

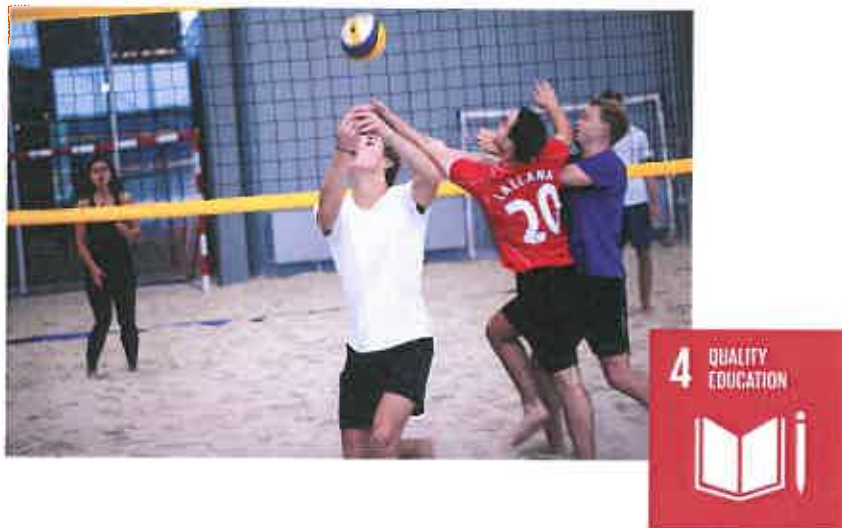
6. Kropskultur og global dannelse

Klaus Eskelund,

baseret på *Veje til Verdensborgerskab* kap. 21 (s. 220 – 227)

Hvordan arbejder man med gymnasieelevers globale dannelse ud fra et kropsligt perspektiv? Med udgangspunkt i erfaringer fra internationale studierejser og besøg af partnerskoler fra udlandet præsenterer artiklen i *Veje til verdensborgerskab* et blik på kropskulturen ude og hjemme, og på hvordan kropslighed indgår som en væsentlig del af at møde en anden kultur. Kroppen er med i alle situationer og i alle fag. I artiklen er det dog særligt de såkaldte kreative fag: idræt, drama og musik, der er fokus på – og særligt er det idrætslige aktiviteter, der bringes i spil.

Afsættet for artiklen er en studierejse til Seoul, Sydkorea, hvor en gruppe danske elever er på vandretur i Bukhansan National Park lidt uden for byen. Det er kupe-ret terræn med bjergtoppe op i 840 meters højde. De danske elever maser afsted, og på en længere stigning op mod en af toppene går der konkurrence i, hvem af dem der først når toppen. De danske elever indtager bjerget, som var det et fitnesscenter, og deres adfærd står i skarp kontrast til de lokale koreanere, der griber det mere stille og roligt og reaktivt an. Den følgende dags kulturforståelsessamtale giver anledning til en god refleksion blandt eleverne. Hvad var det for et kultur-møde – ja, næsten kultursammenstød – de havde været ude for? Hvad sagde det om egen kultur, og hvad sagde det om koreanernes kultur? På samme studierejse havde nogle elever en lignende oplevelse, da de deltog i en fodboldkamp med et lokalt hold fra Seoul. Selve fodboldspillet var det samme, og der blev gået til den,

men tonen og den sociale omgangsform var en anden. Tonen var mere venlig og imødekommende, og der blev ikke uddelt "svinere", som eleverne ellers var vant til fra en dansk sammenhæng, når pulsen er høj under en fodboldkamp. Igen gav det anledning til refleksioner over egen kultur over for koreanernes.

Videre i artiklen gribes der fat i forskellige kropslige situationer fra både ude- og hjemmebane, fra idrætslige sammenhænge og mere generelt. Der reflekteres

videre over, hvad det er, eleverne i sådanne situationer kan få forståelse for, og hvordan en sådan forståelse didaktisk kan hjælpes på vej ved at give tid, rum og begreber til at begribe med. Det kan være alle mulige situationer – fra det at opleve Istanbuls gader, når der indkaldes til bøn fra de mange minareter, til at sidde til bords på en restaurant i Seoul og spise koreansk BBQ af fælles skåle. Eller at have egyptiske gæster med på cykeltur i København eller indiske gæster med i Søndermarken på Frederiksberg for at spille rundbold. De cyklende egyptere er på dobbelt udebane, både i København og på cyklen. Inderne er både på ude- og hjemmebane; på udebane i Søndermarken, men næsten på hjemmebane hvad angår rundboldspillet, som minder lidt om cricket, der er nationalsport i Indien.

Alle situationer er kropsligt orienteret og kan være med til at skærpe elevernes forståelse for både kroppen i kulturen og kulturen i kroppen. Nogle gange kan det kropslige samle på tværs af kulturer, som når man mødes i musikken eller dansen, og snakken efterfølgende går meget nemmere. Men det kropslige kan også splitte, som når noget føles mærkeligt, eller situationer bliver akavede, fordi de kropslige koder er forskellige. Det sidste var tilfældet på vandreturen i Bukhansan National Park, og her afsløres det tydeligt, at kroppen *er* i kulturen, ligesom kulturen *er* i kroppen. Refleksioner over dette forhold kan give eleverne meget kulturforståelse og herigennem global dannelse ud fra et kropsligt perspektiv.

7. Kulturforståelse: mellem teori og værktøj – empati og kritik

Nana Dalby Mikkelsen og Mads Blom,
baseret på *Veje til Verdensborgerskab* kap. 22 (s. 228 – 249)

I et projekt som *Global Citizen Programme* kommer eleverne i kontakt med mange forskellige kulturer. De læser litteratur fra andre lande, de stifter bekendtskab med fremmede politiske systemer, de studerer andre landes historie, og sidst men ikke mindst skal de i perioder leve sammen med en jævnaldrende fra et andet land i forbindelse med studietur og partnerskolens genbesøg på Rysensteen Gymnasium. Her spiser de, går i skole og køber ind sammen, ligesom de bliver en del af en anden familie i en uges tid. Udbyttet af disse kulturmøder er uvurderligt og for mange af vores elever noget af det sjoveste og mest interessante i deres gymnasietid og et element, der har haft stor betydning for deres udvikling af personlig myndighed.

Men møderne er ikke uproblematiske. Der er høj risiko for, at kulturerne støder sammen, og relationerne bliver udfordret. Gode intentioner kan blive misforstået, man kan risikere at tolke sin partners udsagn og handlinger helt forkert, man kan træde ind over grænser gennem tale og adfærd, og man kan komme til at generalisere og overse kulturens nuancer. Man kan ligeledes komme til at fejltolke og fordømme den anden kultur, fordi man dømmer den ud fra sin egen kulturelle målestok. I disse situationer kan forholdet til partneren lide skade, følelser af ansigtstab kan forekomme, og der er fare for, at eleverne trækker sig tilbage i deres egenkultur og udvikler et stereotypet billede af den anden kultur som fremmedartet og mærkelig.

På denne baggrund har vi erkendt behovet for at give eleverne nogle værktøjer til at kunne arbejde med disse kulturmøder. Vi har derfor gennem de seneste fire år udviklet og udbygget vores undervisning i kulturforståelse, da vi for ofte oplevede, at vores elever i mødet med andre kulturer blev defensive og reduktionistiske – især når de blev pressede og kom ud i situationer, som de ikke umiddelbart kunne tolke.

Eleverne modtager derfor undervisning i kulturforståelse fra 1. til 3. g i gennem fem forskellige forløb, som ligger ud over den almindelige fagundervisning. Eksempler på og refleksioner over denne undervisning bliver uddybet i *Veje til verdensborgerskab*.

Målet er at flytte eleverne mod en stadigt større forståelse af såvel andres som egen kultur og mod en forståelse af de processer, som opstår i mødet med en andethed. Vi vil gerne flytte eleverne fra en turisttilgang til en empatisk, undersøgende og selvrefleksiv måde at tilgå andre kulturer, hvis formål det er at bygge bro mellem interkulturelle relationer. Eleverne *skal* flytte sig i kulturmødet og udvikle deres kompetencer til at tolke og agere, men samtidig skal de kende det udgangspunkt, de kommer fra. At være imødekommende og forstående over for andre kulturers særegenhed og ophav er ikke det samme som at overtage disse og være enig i dem. Vi har intet ønske om at udvikle kulturelle nomader, for hvem alt har samme værdi, og som intet sted har hjemme. Tværtimod kræver verdensborgerskabet en solid forståelse af, hvilket samfund man selv er rundet af, og denne erkendelse skal fungere som omdrejningspunkt. Interkulturel forståelse udvikles med andre ord ved en kombination af nysgerrighed, refleksion og konkret erfaring. Til illustration heraf bruger vi i undervisningen nedenstående

model, som er en oversat version af den amerikanske sociolog Milton Bennetts model for interkulturel forståelse.

ETNOCENTRISME			ETNORELATIVISME		
Fornægtelse	Forsvar	Bagatellisering	Accept	Tilpasning	Integration
Der er få eller slet ingen tanker omkring "de andre". Man opfatter egne erfaringer som de eneste sande og valide og fornægter nærmest, at andre kulturer eksisterer	Man anerkender, at der findes andre kulturer, men opfatter sin egen kultur som overlegen og de andres som underlegen. Ofte føler man sig truet og er derfor stærkt kritisk over for det, der er anderledes, som bliver opfattet som "mærkeligt" eller "dumt". Den findes også i en modsat version, hvor ens egen kultur opleves som underlegen i forhold til andre	Man har en forestilling om, at alle mennesker grundlæggende er ens, og de kulturelle forskelle bliver ofte trivialiseret eller romantiseret. Man fornægter grundlæggende, at der er forskelle mellem kulturer, og mener, at det, der binder os sammen, er langt vigtigere, end hvad der skiller os ad	Der er en accept af andre kulturer, selvom man måske ikke er enig med deres måde at gøre tingene på / se verden på. Grundlæggende er man nysgerrig og respektfuld og anerkender de andre kulturer ud fra deres kontekst	Grundet større erfaring med andre kulturer kan man forstå verden set gennem andre øjne, og man ændrer sine vaner og værdier for at øge effektiviteten i kulturmødet	Man kan bevæge sig mellem kulturer og mellem kulturelle syn på verden. I positiv forstand kan man blive anset som "verdensborger", men man kan også ende som "global nomade", som intet tilhørsforhold har

For at kunne give eleverne værktøjer til analyse har vi udviklet en progressionsplan for kulturforståelsesfaget, hvor de gennem nedslag i 1., 2. og 3.g får stilladseret deres forståelse for kulturanalytiske tilgange. Vi starter med undersøgelse af den danske egenkultur i 1. g, arbejder med etiske dilemmaer i 2. g og ender med meget værktøjsorienteret arbejde i 3. g med konkret empiri, teori og begreber, som skal gøre dem klar til deres studierejse.

Da kulturforståelse ikke er et egentligt fag, skal vi dog være påpasselige med at akademisere faget unødigt og påklastre flere teorier og begreber end højest nødvendigt. Faget er netop skabt til at øge elevernes handlekompetencer, og derfor er en meget konkret tilgang at foretrække. Men begreber kan skabe det fælles sprog, som er helt nødvendigt, når man skal italesætte og forklare det, som virker mærkværdigt i kulturmødet. Vi har derfor valgt primært at arbejde med to grundlæggende begreber, som er styrende for elevernes analyse: Det beskrivende og det komplekse kulturbegreb. Det beskrivende kulturbegreb anser kultur for noget iboende, knyttet til større populationer og determinerende for menneskers handlinger, mens det komplekse kulturbegreb undersøger kulturer i flertal som foranderlige størrelser, som bliver til i kraft af menneskers handlinger (model 2).

	Beskrivende kulturbegreb	Komplekst kulturbegreb
Hvor kommer kulturen fra?	Kultur er noget, vi "har" eller "er"	Kultur er noget, vi "gør"
Hvad kommer først?	Kultur → handlinger	Handlinger → kultur
Hvordan udvikles kultur?	Statisk	Dynamisk
Hvilken tilgang?	Deduktiv	Induktiv
Hvilket perspektiv?	Makro	Mikro
Hvad slutter vi om kultur?	Generaliseringer	Det unikke
Hvilken videnskabelig position?	Essentialisme	Konstruktivisme
Problematiske anvendelse	Stereotypificering – grænsende til det racistiske	Total relativisme – grænsende til ophævelse af kulturbegrebet

Det er os magtpåliggende at anvende begge analytiske tilgange i elevernes arbejde med deres partnerlande. Når vi forbereder os hjemme i klasselokalet med læsning af partnerlandets litteratur og historie, med politiske systemer og landets forhold til naturressourcer, har vi en tendens til at deducere os til statiske nationalkulturer. Og det er der sådan set ikke noget galt i: der opstår ofte kulturelle hegemonier i stater, som må iagttages som forberedelse på det første kulturmøde. Heri ligger

en generel forståelse af forskelle på stater, og mange uhensigtsmæssige kultursammenstød kan undgås ved, at eleverne kender til partnerlandets overordnede kulturelle træk, skikke, normer og uskrevne regler. Men dette dækker naturligvis ikke hele sandheden om et lands kulturer. Der er tale om generaliseringer, som gør analytikerne blinde for nuancer og dynamikker, som opstår i et ethvert samfund, når man forholder sig til facetter som fx politik, religion, køn, alder, race, land/by og andre socioøkonomiske faktorer. Derfor må man forholde sig til de praksisser, som opstår i mellemmenneskelige relationer, og det er de analyser, som vi typisk vil foretage, når vi er på destinationen. Her kan vi induktivt iagttage subkulturers ageren og undersøge, hvordan kultur bliver konstrueret.

Ved konsekvent at sætte elevernes oplevelser og tolkninger ind i rammerne af disse to begreber bliver de opmærksomme på de mange lag, kulturer består af. De får fornemmelse for, at valget af analytiske briller giver forskellige perspektiver, som kan komplementere hinanden.

Det er vores erfaring, at eleverne har et klart behov for at få suppleret deres fagfaglige undervisning med kulturforståelse, og at et klart metodisk blik er nødvendigt for at skabe klare rammer for elevernes tolkninger og dermed handlemuligheder i kulturmøderne. Meget skal fortløbende justeres, men det er vores klare indtryk, at undervisningen i kulturforståelse har bevirket såvel et højere refleksionsniveau hos eleverne som et fælles sprog til bearbejdning af deres oplevelser – til glæde for alle parter.

8. Epilog

– et udsnit af kommentarerne fra bogens afsluttende rundbordssamtale mellem GCP-ledelse og Steen Beck om gode erfaringer, udfordringer med GCP og fremtidsvisionerne for programmet.

Fra Veje til Verdensborgerskab, kap 27 (s. 292-300)

Erfaringer:

“Når jeg læser de her ting, der er skrevet om projektet, (...) så synes jeg, vi er kommet utroligt langt, og jeg kan også sagtens se de udfordringer, vi stadigvæk sidder med. (...) Vi skriver jo en bog, som vi godt kunne tænke os giver andre blod på tanden til at komme videre i forhold til verdensborgerdannelse og aktuelle globale udfordringer i mindre eller større skala. Derfor er det vigtigt, at vi pointerer, hvor vi har begået fejl,.... Trial and error er også nødvendigt – man skal træde sine barnesko.”

Gitte Transbøl, Rektor

“Vi skal blive bedre til at udfolde handleperspektivet i GCP-læreplanen. (...) Det kan ske ved, at vi bliver bedre til at forene det lokale med det globale. Et globalt ansvar starter i det lokale.”

Anders Schultz, Pædagogisk leder for GCP

“Sciencefagene skal (...) ikke have en følelse af, at de er hjælpefag, og der er FN-målene jo et godt eksempel på, hvor de faktisk kan sige, at de altså er spydspidserne, (...) men det kræver også, at vi (ledelsen, red.) bliver skarpere på at skabe den her følelse af medejerskab for alle lærergrupper.”

Mads Blom, Pædagogisk og faglig koordinator for GCP

Fremtidsvisioner:

“I Danmark har vi traditionelt lagt vægt på den kritiske tænkning.(...) Det er fint, men hvis man kun forholder sig kritisk til globale problemstillinger, så kan afmægtigheden let blive en følgesvend, og derfor må vi nok spørge os selv, om der ikke inden for uddannelsesverdenen kan arbejdes mere med også at fokusere på løsninger og handlinger.”

Pædagogisk leder GCP, Anders Schultz

“Hvis vi kan gøre de 17 verdensmål til udgangspunktet for elevernes måde at anskue verdens udfordringer på, så kan vi komme de mest resignerende former for pessimisme til livs.”

Gitte Transbøl, Rektor

TIDSSKRIFT FOR SPROG-
OG KULTURPÆDAGOGIK
nummer 62 · juni 2016

Sprog, kultur og viden

»En forudsætning for interkulturel
kompetence og globalt medborgerskab
er et kritisk vidensbegreb.«

Louise Tranekjær og Julia Suárez-Krabbe

AARHUS UNIVERSITETSFORLAG

SPROGforum

TIDSSKRIFT FOR SPROG- OG KULTURPÆDAGOGIK

nummer 62 · juni 2016

JØRGEN CHRISTIAN WIND NIELSEN

Kronik: Tolkning i Danmark 8

LOUISE TRANEKJÆR OG JULIA SUÁREZ-KRABBE

De blinde pletter i verdensborgerens blik 12

KAREN RISAGER

Sprogfagene: Adgang til viden om verden 21

MADS JAKOB KIRKEBÆK

Etnisk, sproglig og kulturel mangfoldighed
i dansksprogede læremidler til kinesisk 28

SHELLEY K. TAYLOR

Sproglige og kulturelle vidensfonde
i klasseværelset 37

MARTA KIRILOVA

Om sprog og kultur ved jobsamtaler 44

SANNE LARSEN, PETRA DARYAI-HANSEN

OG ANNE HOLMEN

Flersproget internationalisering på Københavns
Universitet og Roskilde Universitet 51

METTE SKOVGAARD ANDERSEN

Et viden- og kulturmøde mellem Copenhagen
Business School og Københavns Universitet 58

BIRTE DAHLGREEN

Præsentation af hovedtanker i Claude Hagèges
bog *Contre la pensée unique* 66

NØNNE BJERRE JENSEN

Åbne Sider: Quizlet og ordforrådstilegnelse 71

PERNILLE SEJDELIN

Åbne Sider: Undervisning af traumatiserede
flygtninge kan belaste lærerens egen psyke 79

LISBETH VERSTRAETE-HANSEN

Anmeldelse: *Kampen om disciplinerne.*

Viden og videnskabelighed i humanistisk forskning 87

Godt Nyt og Andet Godt Nyt 92

De blinde pletter i verdensborgerens blik

De seneste år har der været en stigende opmærksomhed omkring internationalisering, interkulturel kompetence og globalt medborgerskab i uddannelses- og læringssammenhæng både i Danmark og i det øvrige Europa. Verdensborgerskab er blandt andet i centrum for UNESCO's nyligt lancerede udviklingsarbejde, hvor den overordnede målsætning er at opnå større social retfærdighed på globalt og lokalt plan igennem viden og uddannelse (UNESCO 2014). I denne artikel fokuserer vi på vidensdimensionen i arbejdet med verdensborgerskab (Kemp 2005), som ofte behandles som en abstrakt og vagt defineret størrelse. Vi vil foretage en teoretisk skelnen mellem tre typer viden: 'faktuel viden', epistemologi og common sense, samt en eksemplificering af disse i forhold til vores arbejde med to forskellige internationaliseringstiltag: Sprogprofilundervisningen på RUC og Global Citizenship program på Rysensteen Gymnasium i København. Herved illustrerer vi relevansen af den tredimensionelle forståelse af viden i forhold til operationaliseringen af verdensborgerskab og bidrager til en synliggørelse og eksplicitering af de implicitte vidensidealer og -hierarkier – de blinde pletter – der ligger i arbejdet med verdensborgerskab og interkulturel kompetence. Vores konklusion er, at en forudsætning for interkulturel kompetence og verdensborgerskab er et kritisk vidensbegreb, der udspringer af relationen mellem disse tre former for viden.

LOUISE TRANEKJÆR

Lektor, ph.d.
Roskilde Universitet
louiset@ruc.dk

JULIA SUÁREZ-KRABBE

Lektor, ph.d.
Roskilde Universitet
jskrabbe@ruc.dk

Verdensborgerskab og viden

I UNESCO's arbejde med Global Citizenship eller verdensborgerskab defineres begrebet som en »sense of belonging«, der opstår som et resultat af en kognitiv, emotionel og adfærdsmæssig bevægelse (UNESCO 2014: 14). Arbejdet med verdensborgerskab er indrammet af et ønske om større retfærdighed, respekt og inklusion på globalt plan. Samtidig er dokumentet tavst omkring, dels hvad dette arbejde specifikt indebærer i forhold til viden, dels hvad der udgør den ønskværdige og nødvendige kognitive bevægelse. Denne tavshed er vigtig, fordi den siger noget om de magtrelationer, der er i spil i arbejdet med verdensborgerskab, og de udfordringer, disse relationer medfører i praksis. Denne tavshed gentages i UNESCO's kortfattede beskrivelse af viden: På den ene side indebærer verdensborgerskab en tilegnelse af viden om sociale styringssystemer, rettigheder og globale problemstillinger og på den anden side viden om forskel og multiple identiteter i forhold til kultur, sprog, religion, køn og mellemmenneskelighed. Tavsheden her består i 1. hvilke strukturer, rettigheder og problemstillinger, som skal læres, 2. hvordan man italesætter forskellighed i kultur, sprog, religion osv., og 3. hvem der begrebsliggør disse til hvilke formål og i hvis interesse?

Sådanne uklarheder og manglende præcisering er at finde i mange andre kulturpædagogiske initiativer, der arbejder med verdensborgerskab og nødvendiggør, at viden defineres og forstås i relation til de kontekster, den anvendes i. Vi foreslår en tredimensionel opdeling af vidensbegrebet i henholdsvis: 'faktuel viden', epistemologi og common sense. *Faktuel viden* kan siges at være både den specifikke fagviden, man tilegner sig eksempelvis om indiske traditioner, politiske ideologier, musikhistorie eller klimabælter. Epistemologi og common sense komplicerer faktisk viden på forskellig vis. *Epistemologi*, forstået som de begrebsrammer, vi anvender til at forstå verden, ligger ofte implicit og uproblematiseret i faktisk viden: Eksempelvis er det stadig en generel tendens, at skoleelever i dag tilegner sig en faktisk viden om verdenshistorien, hvor Europas og USA's rolle er overrepræsenteret, og Afrikas, Latinamerikas og Asiens underrepræsenteret. Denne måde at fremstille verdenshistorien på afspejler nogle historisk nedarvede forståelsesrammer, der anvendes i historisk fagviden, hvor 'verden' forveksles med Europa og USA, og Afrika, Latinamerika og Asien forstås som lokale områder og altså ikke som medskabere af det globale (Mignolo 2000; Santos 2014; Suárez-Krabbe 2015). Ofte forstås de sidstnævnte også som bagvedliggende i forskellig grad og ikke som samtidige samfund. Den episte-

mologiske vidensdimension handler altså i høj grad om de rammer, som faktisk viden trækker på. Disse rammer skal forstås kontekstspecifikt og inkluderer de globale magtrelationer, som viden indgår i. Eksemplet med historisk faktisk viden skal således forstås i forhold til de globale magtrelationer, den dels er et resultat af, dels afspejler. *Common sense* (Billig 1991 og 1996; Garfinkel 1967; Tranekjær 2007; 2011; 2014 og 2015) handler, ligesom epistemologi, om begrebsrammer. Hvor epistemologi i højere grad italesætter de begrebsrammer, vi tilegner os via fagspecifik viden, italesætter *common sense* de begrebsrammer, vi tilegner os via erfaringen og vores medlemskaber i forskellige sociale og kulturelle fællesskaber og praksisser. *Common sense* formulerer altså det, som tages for givet og betragtes som naturliggjort og meningsfuldt inden for en given kulturel og social kontekst, og som danner udgangspunkt for vores holdninger, handlinger og fortolkninger af en social virkelighed. Det gælder ikke mindst for elevernes aktivering og operationalisering af deres 'faktuelle' viden.

Disse vidensdimensioner er gensidigt relaterede, de fordrer hinanden i de forskellige situationer, man befinder sig i. Ikke desto mindre er det ofte den faktuelle viden, som fremhæves, hvor de andre vidensformer ligger i baggrunden både i læreplaner og i den konkrete undervisning. I det følgende illustrerer vi relevansen af at operere med denne tredelte vidensforståelse i forhold til operationaliseringen af verdensborgerskab via fremlæggelsen af to cases: Sprogprofilundervisningen på RUC og Global Citizenship Program på Rysensteen Gymnasium.

Sprogprofilerne på RUC – den spanske sprogprofil

Sprogprofilerne, der udbydes på spansk, tysk og fransk, udgør en central del af Roskilde Universitets internationaliseringsstrategi, hvor udgangspunktet er, at sprog, kultur og internationalt udsyn hænger sammen. Sprogprofilernes mål er at udbygge de studerendes kompetencer til at inddrage og formidle viden fra flere sprog- og kulturområder. Sprogprofilernes udgangspunkt er en fagintegreret sprogdidaktik inspireret af CLIL-tilgangen (*Content and Language Integrated Learning*), der skelner mellem 'fagsprog' (*language of learning*), 'sprog til læring' (*language for learning*) og 'sprog gennem læring' (*language through learning*) (Watson, Prag & Daryai-Hansen 2014: 4). Denne inddeling er i tråd med vores tredimensionelle vidensforståelse, hvor 'fagsprog' er knyttet til faktisk viden, 'sprog til læring' til epistemologi, og 'sprog gennem læring' til *common sense*. I de overordnede retningslinjer for sprogprofilerne er det end-

nu uklart, hvad relationen mellem sprog, viden og interkulturel kompetence er. Den spanske sprogprofil arbejder dog aktivt med disse refleksioner, idet den bygger på den grundlæggende forståelse, at der er et tæt samspil mellem sprog, epistemologi, teori, interaktion og aktion. Dette syn på sprog indebærer, at sprog og sproglæring ikke er neutrale, men derimod skal ses i tæt sammenhæng med, hvordan vi skaber betydning i verden, samt hvordan denne betydningsdannelse både muliggør og begrænser praksis og forandring, herunder sproglig praksis og læring. Inden for denne ramme ses spansk som et middel til kritisk forskning og læring i praksis.

Sammen med Nanna Kirstine Leets Hansen har Julia Suárez-Krabbe arbejdet med udviklingen af den spanske sprogprofil, siden denne blev implementeret i foråret 2014. En central overvejelse i udformningen af den handler om videnskæssige hierarkier, hvor det ofte ses, at de studerendes viden om Latinamerika er forankret i en epistemologisk begrebsramme, der eksempelvis sætter Latinamerika i en forestillet, bagvedliggende position i forhold til tid (underudviklet), og hvor kendskabet til latinamerikansk tænkning – inklusive indiansk og afrolatinamerikansk teoridannelse – generelt er fraværende. Den kulturpædagogiske udfordring er således at stimulere en *aflæring* af det normative og hierarkiske afsæt i de studerendes egne epistemologiske udgangspunkter (Santos 2014; Suárez-Krabbe 2015). Heri kan der dermed ligge en udfordring af de epistemologiske rammer, de har tilegnet sig i egne studieforløb. I operationaliseringen af den spanske sprogprofil tages der derfor overvejende udgangspunkt i latinamerikanske teoretiske perspektiver som en måde at give fagligt input til denne aflæringsproces på. Disse perspektiver udgør et afsæt for eksempelvis at synliggøre og reflektere over, hvordan forståelsen af specifikke tekster kan være stærkt begrænset af, at disse læses ud fra nogle bestemte epistemologiske forståelsesrammer. Såkaldte syd-epistemologier har derfor generelt højeste prioritet: Det er i konkrete, fagrelevante situationer, der inkluderer læsning, diskussion og refleksion, at sammenhængen mellem sproglige og epistemologiske hierarkier tydeliggøres.

Sprogprofilundervisningen tilrettelægges i forhold til specifikke tematikker, der fungerer som indfaldsvinkler til ovennævnte aflæringsproces. Disse tematikker har omhandlet universitetet som global institution, dennes videnshierarkier og de problemer, som diskuteres i denne forbindelse i Latinamerika. En anden tematik har været musik som kanal for social protest og identitetskonstruktion i Latinamerika, hvor de studerende samtidig tilegner sig viden om sociohistoriske processer i regionen samt viden om de relevante akademiske diskussioner omkring disse i latinamerikansk tænkning.

På denne måde arbejder de studerende på spansk på flere niveauer: Dels i forhold til at få udvidet ordforrådet i forhold til at opnå et generelt overblik over, hvordan tematikker tænkes og begrebsliggøres inden for andre videnstraditioner end den vestlige, dels i forhold til at formidle denne viden. Samtidig tænkes aflæring som en central interkulturel kompetence, der er med til at sætte de studerende i stand til at indgå i interkulturelle relationer med en grundlæggende forståelse af, at »forståelsen af verden overstiger den vestlige forståelse af verden« (Santos 2014). Denne kompetence er specielt vigtig i forhold til, at de studerende kan blive i stand til at forstå, tackle og reflektere konstruktivt over den skepsis, som mange 'vestlige' møder, når de indgår i bestemte dagligdags og professionelle interaktioner i Latinamerika. Her er det ikke sjældent at se, at latinamerikanerens oplevelse netop er, at folk fra USA og Europa ikke er i stand til at se deres egne blinde pletter.

Rysensteen Gymnasiums Global Citizenship Program

Rysensteen Gymnasium sætter med afsæt i deres Global Citizenship Program (GCP) særligt fokus på verdensborgerskab (Kemp 2005) som et ideal og en nødvendighed i en globaliseret verden. Louise Trane-kjær har været tilknyttet programmet som forsker siden 2015. Målsætningen for programmet er, at verdensborgerskab som læringsmål skal være rammesættende for al undervisning på Rysensteen, og at dette skal udgøre en rød tråd i alle fagene. GCP manifesterer sig særligt i forbindelse med et undervisningsforløb i kulturforståelse, som alle 3.g-eleverne gennemfører, samt i forbindelse med et områdestudieforløb, som finder sted i AT-undervisningen for 1.g'erne. Dette områdestudieforløb har fokus på de specifikke lande, som de enkelte klasser skal udveksles med i 3.g. Som led i denne udveksling arbejder eleverne i grupper med at udarbejde en film, som behandler en problemstilling og et tema, der arbejdes med både op til og i løbet af turen.

De forskellige vidensdimensioner, som blev beskrevet ovenfor, er på forskellig måde i spil i lærernes og elevernes arbejde med Global Citizenship Programmet. Fokus er dog primært på den faktuelle viden, dels i den ordinære undervisning, men også i forbindelse med undervisningen i kulturforståelse og områdestudier. Vidensdimensionerne epistemologi og common sense behandles hovedsageligt, og forholdsvis implicit, som led i undervisningen i kulturforståelse samt i områdestudieundervisningen. Her indtænkes forskellige epi-

stemologier og i nogen udstrækning forskelle i common sense som et aspekt af den kulturelle viden om de lande, som klasserne specifikt arbejder med. Den 'almene viden', som genereres af elevernes og lærernes praksis i Danmark og i udlandet inden for såvel som uden for undervisningen, og som er udgangspunktet for elevernes møde med den anden, inddrages, når det er relevant og oplagt, men behandles ikke på systematisk vis. Common sense bidrager i væsentlig grad til at tydeliggøre relevansen af disse undervisningsrelaterede former for viden. Dette ses, når eleverne i deres arbejde med en konkret opgave får den faktuelle viden til at gribe ind i, udfordre og forandre deres common sense-forståelse af virkeligheden omkring dem. Et eksempel, som illustrerer dette, er en 3.g classes arbejde med musikanalyse i forbindelse med deres forestående tur til New York.

Arbejdet med musikkulturanalysen har blandt andet bestået i at arbejde med at beskrive og fremlægge en koncert, de har været til i weekenden, som en musikalsk begivenhed. De er blevet bedt om at beskrive alle aspekter af oplevelsen, lige fra selve musikken til billetkøen, og de har skullet reflektere over hvilke kulturelle kategorier, som var repræsenteret blandt publikum og musikerne. De fag, som primært har været i spil i klassens arbejde med opgaven, er historie og musik, og herigennem har eleverne tillært sig 'faktuel viden' omkring musikhistorie. Hertil kommer den faktuelle kulturelle viden, som eleverne har tilegnet sig gennem undervisningen i kulturforståelse, og som bringes i spil, idet grupperne skal forholde sig antropologisk til begivenheden og lave kulturanalytiske beskrivelser. I elevernes præsentationer bliver det tydeligt, hvordan deres faglige praksis, inklusive anvendelsen af faktuel viden, samt deres fortolkning af den musikalske begivenhed trækker på deres common sense viden om, hvad det vil sige at være til en koncert, som er formet af deres specifikke genremæssige præferencer og erfaringer. Viden om og mødet med 'en klassisk koncert' bliver således defineret ud fra deres naturliggjorte viden om og erfaringer med andre typer koncerter. Sådanne opgaver rummer på denne måde et potentiale for en udfordring og udvikling af både elevernes faktuelle viden og epistemologi, fordi der sker en indgriben i elevernes common sense, som involverer en kritisk forholden sig til deres eget naturaliserede udgangspunkt. Sådanne potentialer viser sig dog også i momenter, som i udgangspunktet er ikke-faglige, som for eksempel i en AT-time, hvor klassen er ved at planlægge programmet og en række praktiske forhold omkring turen til New York, og en elev rækker hånden op og spørger, hvor man må ryge i New York. Det er et banalt og ikke særlig fagligt spørgsmål, som imidlertid udgør en mulighed for en

kritisk reflektiv dialog omkring kultur, som kunne involvere alle tre vidensdimensioner, og som udspringer af en forholden sig til den kulturelle kontekst, han kommer fra, ikke bare som dansker, men som gymnasieelev på Vesterbro, for hvilken rygning er praksis, som er institutionelt styret på en bestemt måde. Den efterfølgende diskussion omkring rygning i New York har at gøre med nogle dimensioner af verdensborgerskabet, som ikke direkte indfanges i arbejdet med den faktuelle vidensdimension (såvel den faglige som den kulturelle). Den er ikke desto mindre væsentlig, fordi dens udgangspunkt er elevens common sense-forståelse og naturliggjorte praksis i modsætning til undervisningen i kulturel og faglig viden, som generelt er lærerstyret og ikke nødvendigvis knyttet til elevernes erfaringshorisont og motiverede virkelighed.

Konklusion

Igenennem artiklen har vi understreget vigtigheden af at arbejde fokuseret omkring de forståelser af viden, man bruger i forbindelse med internationalisering, verdensborgerskab og interkulturel kompetence. Vi har påpeget, at uklarheder i forhold til vidensdimensionen medfører en tendens til at overse, hvordan strukturelle magtuligheder hænger sammen med uligheder i forhold til viden. Det vil sige, at de epistemologier, ideologier og selvfølgeligheder, der tages som givne i de måder, der arbejdes med verdensborgerskab på, gør, at ovennævnte uligheder usynliggøres. De medtages dermed heller ikke i den viden, som betragtes som kvalificerende i en given undervisningsmæssig sammenhæng.

Sprogprofilundervisningen på RUC og Rysensteens Global Citizenship Program illustrerer ligheder og forskelle i måder, hvorpå man arbejder med at give de studerende en viden og erfaringshorisont, som er globalt orienteret uden at miste følingen med det lokale og kontekstspecifikke. Begge cases arbejder med geografiske og tematisk orienterede perspektiver på faglig viden i forsøget på at kvalificere de studerende til verdensborgerskab, og i begge tilfælde ses der udfordring af de studerendes egne udgangspunkter. Hvor Rysensteen i eksemplet med rygning i New York kan siges at udfordre det, vi kalder common sense-viden, altså begrebsrammer på et subjektivt erfaringsmæssigt niveau, søger sprogprofilen på spansk hovedsageligt at udfordre epistemologisk viden: de begrebsrammer, der ligger implicit i de studerendes faglige viden. En af de centrale udfordringer, som artiklen beskriver i relation til initiativer, der har verdensborgerskab og interkulturel kompetence som målsætning,

er, at den faglige og kulturelle viden kun får en betydning for den individuelle orientering mod og handling i en global verden, i den udstrækning at den formår at italesætte, gribe ind i, udfordre og påvirke de videnskabelige ressourcer, som individet har, og ikke mindst måden, hvorpå de bringes i anvendelse. I begge cases er det således svært at sige noget om, i hvilken grad undervisningen griber ind i de studerendes faktuelle viden, common sense og epistemologiske rammer ud over de specifikke undervisningssituationer.

Hvorvidt de studerende tager denne viden – eller aflæring – med sig videre i forskellige undervisnings-, arbejds- og hverdagssammenhænge, hvor de møder interkulturelle situationer og udfordringer, forbliver altså ubesvaret. Hvad det derimod er muligt at sige noget om, er, at disse ubesvarede spørgsmål netop understreger vores argument om, at en kontekstspecifik præcisering og operationalisering af vidensbegrebet er nødvendig i arbejdet med verdensborgerskab og internationalisering. Dette fordrer et selvkritisk og reflektivt perspektiv på de videnshierarkier og magtstrukturer, som arbejdet med interkulturel kompetenceudvikling og verdensborgerskab potentielt etablerer og forstærker. Gennemgangen af de to cases illustrerer vigtigheden af at relatere disse overvejelser til de konkrete, men diverse, sociale og historiske forhold, der er med til at udforme epistemologisk viden og common sense samt disses anvendelse i bestemte dialogsituationer. Dermed er det også vores argument, at det er nødvendigt i højere grad at eksplicitere, hvad det er for en forståelse af kultur og kulturel viden, som man ønsker, at de studerende skal have. Her er kompetencerne til kritisk at reflektere over de indskrevne antagelser og magtasymmetrier, som knytter sig til denne viden og til dette ærinde, i sig selv centrale. En forudsætning for interkulturel kompetence og globalt medborgerskab er et kritisk vidensbegreb, der tager højde for relationen mellem faktuel viden, epistemologisk viden og common sense og arbejder eksplicit med denne relation i teori såvel som i praksis.

Noter

1. Faktuel viden er sat i anførselstegn for at påpege det forhold, at den 'faktuelle' viden, som udgør grundlaget for den fagfaglige undervisning i gymnasiet og andre steder, naturligvis også udgør en positioneret udvælgelse og repræsentation af, hvad der udgør

fakta og virkelighed inden for et givet fag. Den faktuelle viden skal således ikke forstås som sand og uden for diskussion i absolut forstand, men snarere som et udtryk for et etableret vidensgrundlag.

Litteratur

- Billig, M. (1991). *Ideology and Opinions. Studies in Rhetorical Psychology*. London: SAGE.
- Billig, M. (1996). *Arguing and Thinking: A Rhetorical Approach to Social Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Garfinkel, H. (1967). *Studies in Ethnomethodology*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Kemp, P. (2005). *Verdensborgeren som pædagogisk ideal*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Mignolo, W.D. (2000). *Local Histories/ Global Designs: Coloniality, Subaltern Knowledges, and Border Thinking*. Princeton: Princeton University Press.
- Santos, B. de S. (2014). *Epistemologies of the South. Justice against Epistemicide*. London: Paradigm.
- Suárez-Krabbe, J. (2015). *Race, Rights and Rebels. Alternatives Beyond Human Rights and Development*. London: Rowman & Littlefield.
- Tranekjær, L. (2007). »Kultur møder til forhandling«. *Tidsskriftet Antropologi* 56, 87-111.
- Tranekjær, L. (2011). »I praktik som dansker«. *Nordand – Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning* 6, 7-35.
- Tranekjær, L. (2014). »Discursive ethnography – a microanalytical perspective on cultural performance and common sense in student counseling interviews«. I F. Dervin & K. Risager (eds). *Researching Identity and Interculturality*. London etc.: Routledge.
- Tranekjær, L. (2015). *Interactional Categorisation and Gatekeeping: Institutional encounters with otherness*. Clevedon: Multilingual Matters.
- UNESCO (2014). *Global Citizenship Education. Preparing learners for the challenges of the 21st century*. Paris: UNESCO.
- Watson, C., Prag, E. & Daryai-Hansen, P. (2014). *Undervisning på Sprogprofilerne – en praktisk indføring*. Tilgængeligt 01.12.2014. https://www.ruc.dk/fileadmin/assets/humbas/Intern/sprogprofiler/Undervisning_paa_sprogprofilerne_-_en_praktisk_indfoering.pdf